

ПОЛИТИКИН

4

динара

БРОЈ

1188

ЗАБАВНИК

4.10.1974. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXV

КОМПЛЕТАН
СТРИП
ФАНТОМ

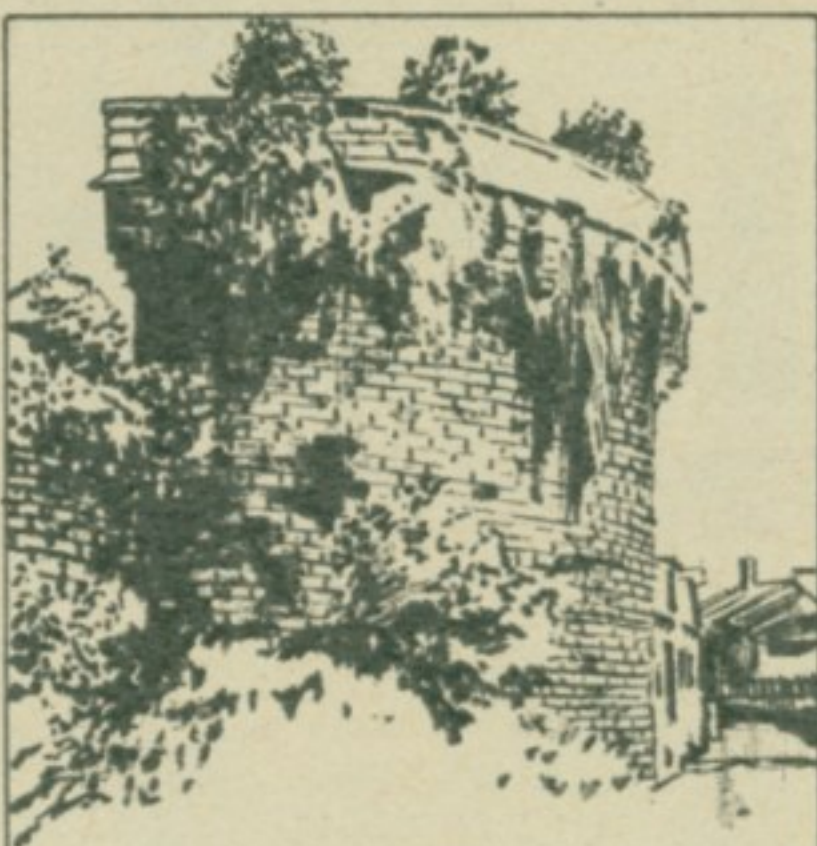

Француски крстац Гроф од Париза

КОЈИ ЈЕ ПРИ СУСРЕТУ С
ВИЗАНТИЈСКИМ ЦАРЕМ
АЛЕКСИЈЕМ I
МОРАО ДА КЛЕКНЕ,
НАЈЕДНОМ ЈЕ
УСТАО
И ЗАТРАЖИО
ДА МУ ЦАР
НАПРАВИ МЕСТО НА
СВОМ ЗЛАТНОМ ПРЕСТОЛУ.
"БОЛЕ МЕ НОГЕ"
ОБЈАСНИО ЈЕ СВОЈ ЗАХТЕВ.
ЗА ТУ СВОЈУ ДРСКОСТ
ГРОФ НИЈЕ БИО
КАЖЊЕН.

(1096)

КУЛА

У НЕЈЕРУ
(ФРАНЦУСКА)
ПОДИГНУТА ЈЕ ОД
СПЕЦИЈАЛНОГ
ПОРЕЗА
РАЗРЕЗАНОГ 1358.
ГОДИНЕ НА СВО ХРАНУ
КОЈА СЕ ТРОШИ
У ГРАДУ.
КУЛА ЈЕ ЗАВРШЕНА
ПРЕ 600 ГОДИНА
И ВЕК ЈЕ ПОЧЕЛА
ДА СЕ РУШИ —
А ПОРЕЗ СЕ ЈОШ
НАПЛАЌУЈЕ.

Краљица за Један дан

ИНГЕЛБУРГУ
(1176-1236)
СЕСТРУ ДАНСКОГ
КРАЉА КАНУТА VI,
ИСПРОСИО ЈЕ
ФРАНЦУСКИ ВЛАДАР
ФИЛИП-АВГУСТ
КОЈИ ЈЕ ПОВЕРОВАО
ПРИЧАМА ДА ЈЕ ОНА
ЛЕПОТИЦА.
СУТРАДАН
ПОСЛЕ ВЕНЧАЊА И
КРУНИСАЊА ФИЛИП-
АВГУСТ ЈЕ ЗАТВОРИО
СВОЈУ МЛАДУ ЖЕНУ
И ПОВЕО ПОСТУПАК
ЗА РАЗВОД!

ХОТЕЛ

У МАТМАТИ,
У ТУНИСУ,
САГРАЂЕН ЈЕ У
ЈЕДНОЈ
ПЕКИНИ.

У СПОМЕН ЏЕМСА БРИЏА

КОЈИ СЕ РАСТАВИО
ОД ЖИВОТА 17. ЈУЛА 1747.
ИСТОПИО СЕ ОД
ПРЕВЕЛИКЕ ВРУКИНЕ

НАПИС НА
ЈЕДНОМ ГРОВУ
У НОРТ ЕНДОВЕРУ
(САД).

1189/2

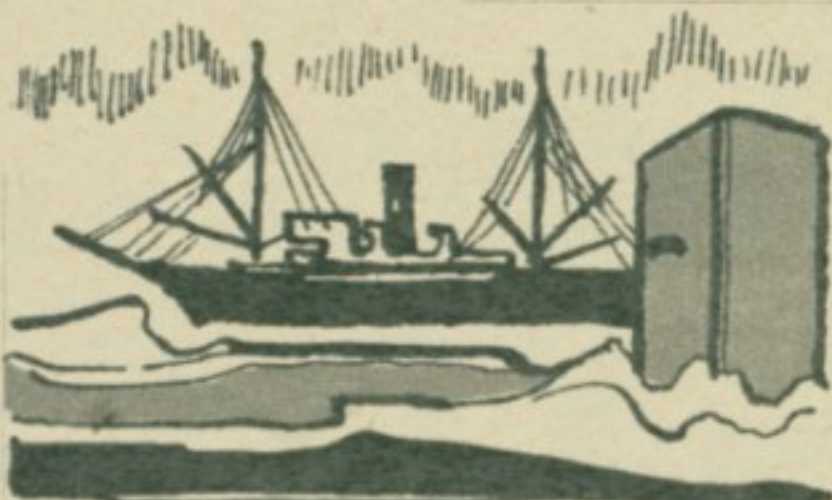

СОЧИВИЦА

ЈЕ НАЈМАЊА
БИЈКА — ЦВЕТНИЦА
У ПРИРОДИ. НИЈЕ ВЕКА ОД
ЧИОДИНЕ
ГЛАВЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● познати поларни северноамерички истраживач Берд, полазећи на Антарктик 1955. године морао је да понесе и фрижидер да би храну сачувао од великих хладноћа и спречио њено смрзавање.

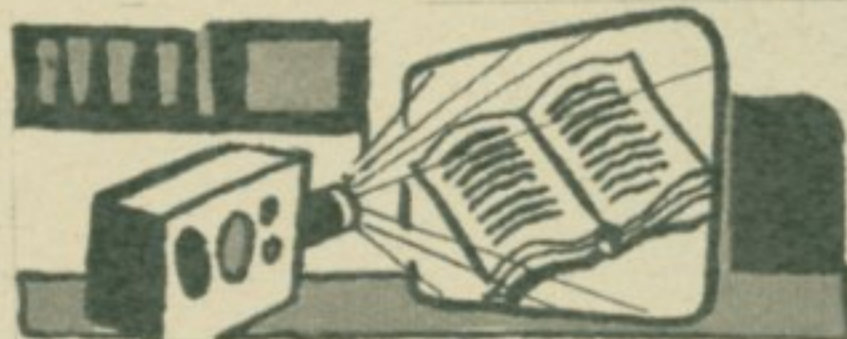

● најлонско влакно састоји се од утља, ваздуха и воде... а једна женска најлон чарапа има око 1,500.000 очица. Прве најлон чарапе произвела је једна америчка фирма 1939. године а 15. маја следеће године прве најлон чарапе продавала је једна

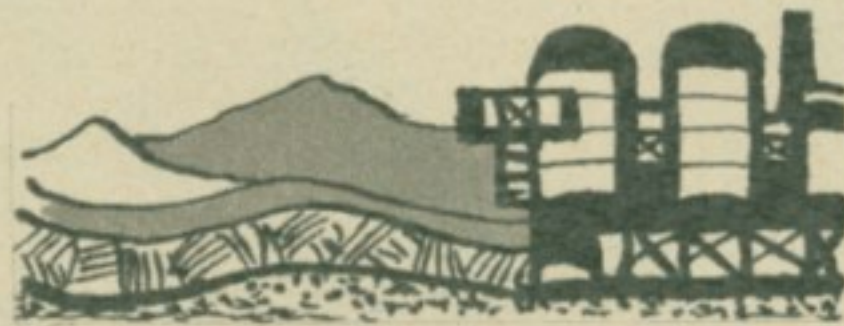
велика робна кућа у Њујорку. За само три часа распродато је 50.000 пари ових чарапа и за то време повређено је 14 жена.

● према футуролозима живот у најближој будућности умногоме ће се разликовати од данашњег. Тако ће текстови многих књига бити забележени на магнетоскопским тракама и моћи ће да се по потреби емитују на магнетоскопу. Довољно је да се у овај апарат стави касета са снимљеним материјалом, па да се на екрану појави филмована књига.

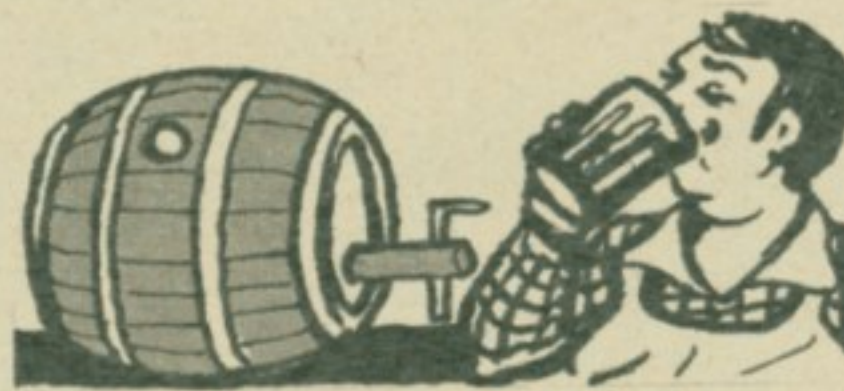

● недавно су совјетски геофизичари на основу различите јачине магнетног поља открили у

области Курска огромна налазишта гвозда. Само на дубини од 800 метара пронађено је 47 милијарди тона гвоздене руде. Међутим, стручњаци сматрају да ове руде има далеко више на дубини од 1500 до 2000 метара.

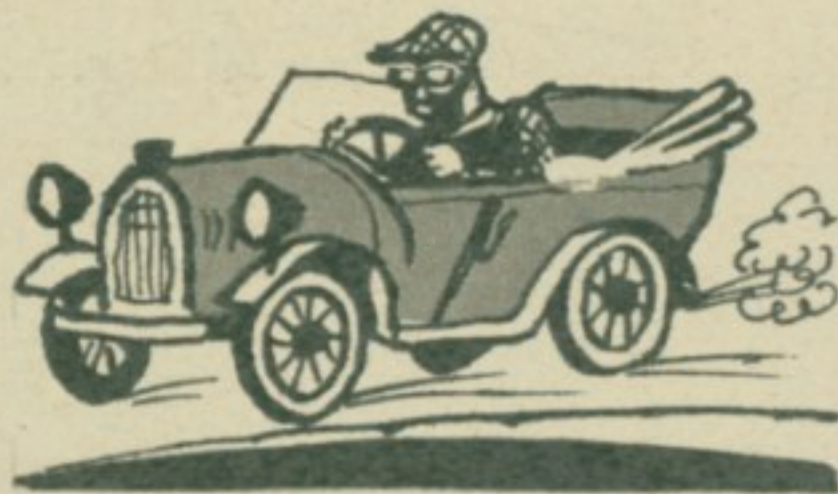

● медицински часопис који излази у Висбадену тврди да су по потрошњи пива становници

Западне Немачке први на свету. Са 145,3 литара по глави становника годишње, она је надмашила Чехословачку (144,7) и Белгијанце (140 литара).

● први светски рекорд у аутомобилизму забележен је 1898. године. Тада је постигнута највећа просечна брзина од 63 километара и 100 метара на час.

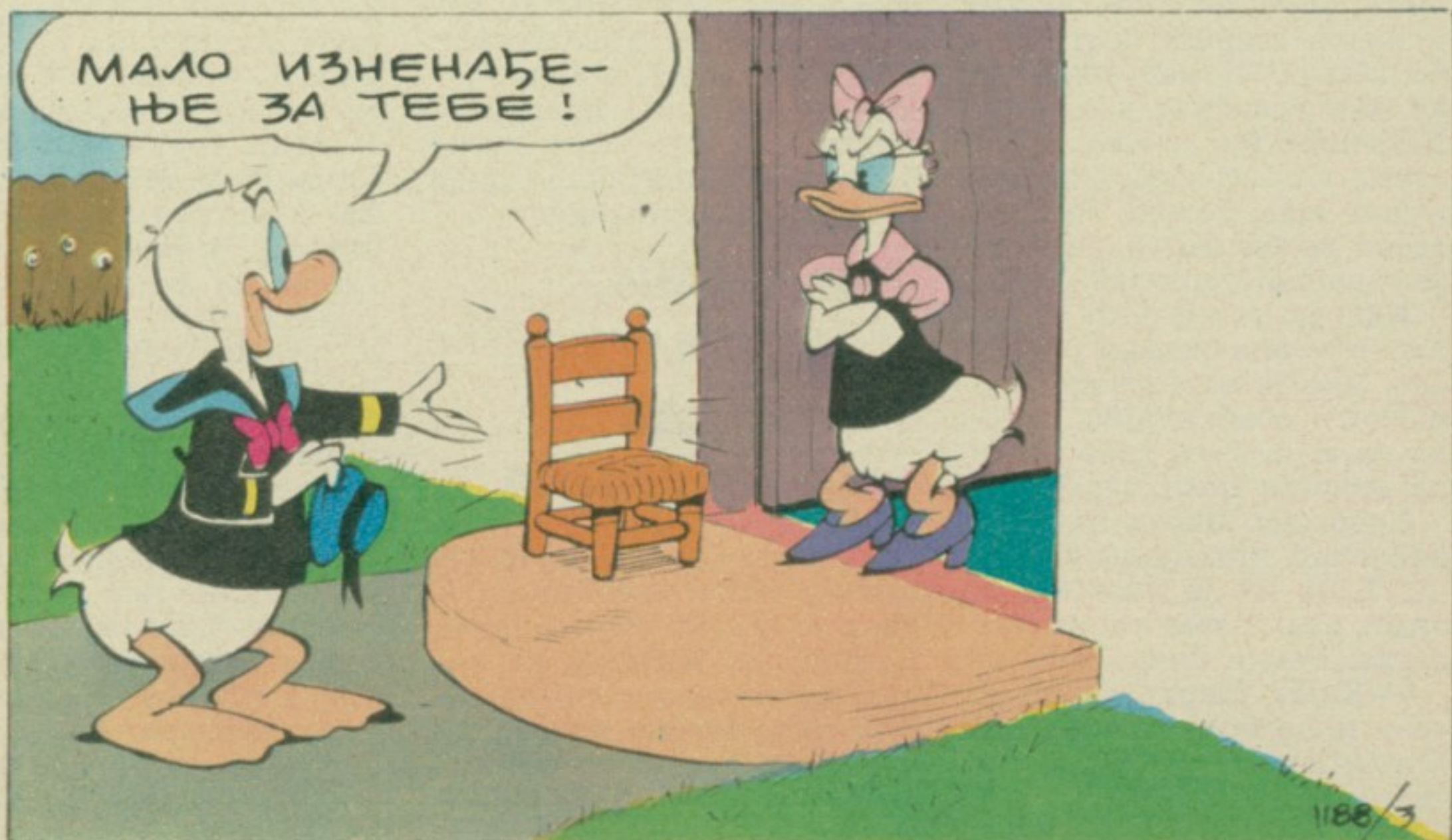
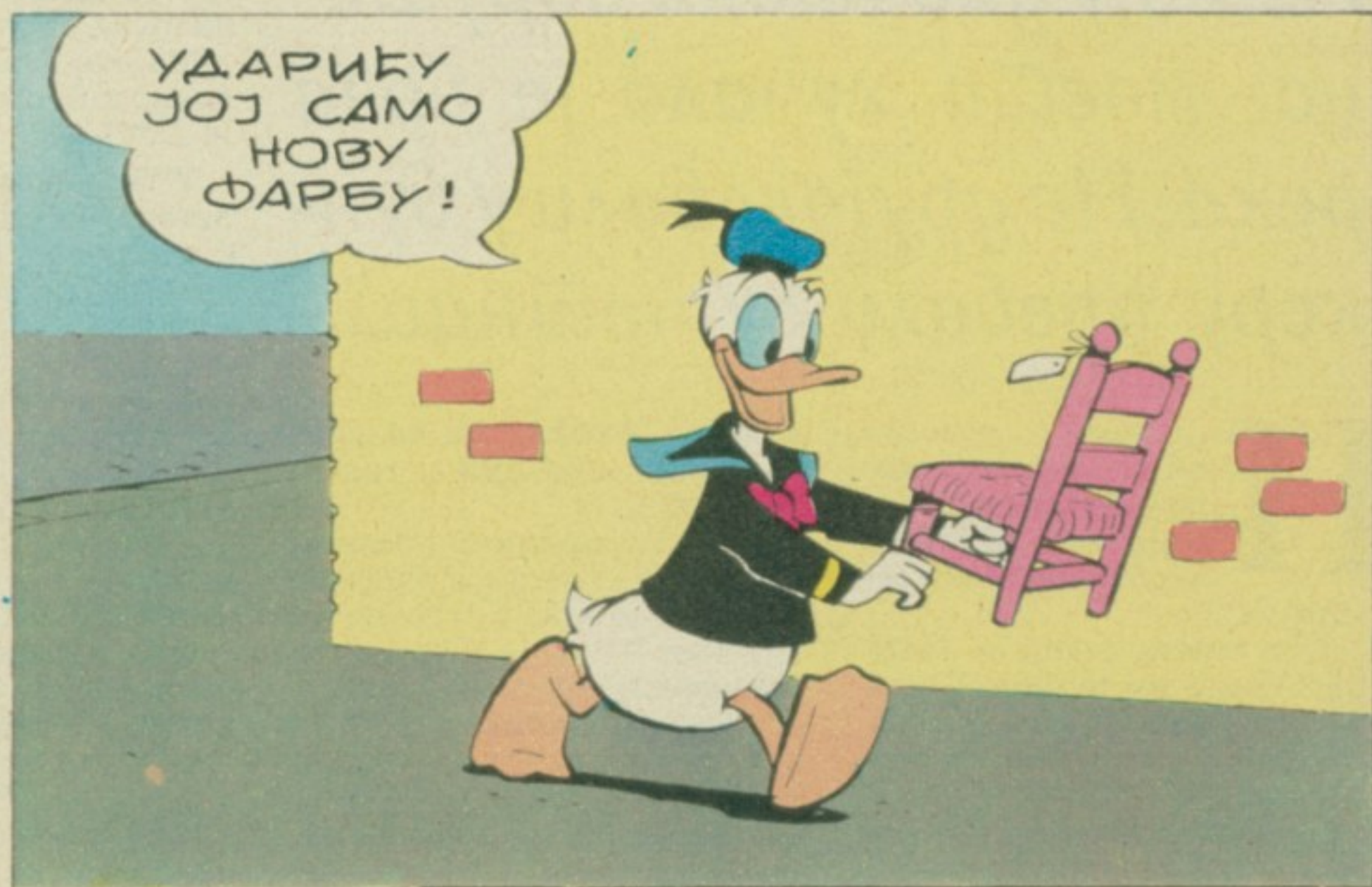

● кад би пингвини могли да лете, они би заменили голубове-летаче. Јер, утврђено је да ове птице имају свој унутрашњи „компас“ који им омогућава да се савршено тачно оријентишу. Опиту које су научници са универзитета у Висконсину вршили у Вилксовој земљи на Западном Антарктику показали су да су се пингвини пуштени и на хиљаду километара удаљености од своје базе сами вратили. Научници сматрају да се они оријентишу према Сунцу јер много теже проналазе свој пут кад је небо облачно.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

МАЛИ ЈУНАЦИ ВЕЛИКОГ РАТА

ЈА ЋУ ПРВИ ПРЕКО НЕРЕТВЕ!

Између два крака порушене
моста хучала је брза
река. На другој обали у бун-
керу вребали су чеџници.

На почетку револуције, 1941. године, део Ловћенског одреда имао је заиста необичног „обавештајца“...

Сви смо га звали — Марка. А име му је било Бранко Лаличић. Имао је тада највише дванаест-тринаест година. Марка и јесте и није био партизан. Повремено би долазио до нас, у одред, из свог села Прекорнице. Међу борцима је био и његов старији брат, Љубо. Марка би, међутим, ретко кад преноћио у одреду. Најчешће би, пошто се са свима изразговара, опет одлазио доле, у село. Због тога се не би могло рећи да је тада био партизан.

Али, по ономе што је радио — и те како нам је вредео. Био је наш главни извиђач и обавештајца. Готово да није било дана да он не изврши неки задатак...

Прво смо Марку научили неколико италијанских речи. Брзо их је упамтио. А онда, слали смо га на задатке. Рекли бисмо му:

— Хајде, Марка, скочи до села и преброј колико има Италијана, какво оружје носе.

И Марка би, све трчећи,

одлазио. Враћао би се убрза и подносио нам детаљан „рапорт“.

У другој прилици послали бисмо га да испита куда се Италијани крећу, где ће се упутити. И то је наш мали „обавештајца“ увек сазнавао. Без погрешке. Ништа није записивао, све је памтио. Сналазио се као ретко ко. Да би од Италијана извукао обавештење, он би им доносио воду. Тих летњих дана 1941. била је велика жега, на црногорском кршу све пржи, а Италијани натоварени препуним руксацима. Уз чашу воде, брзо би се распричали пред нашим „обавештајцем“.

**И ОСМИ,
НАЈМЛАЋИ
ЛУБАРДА
ЈЕ ПОГИНУО...**

Не знам колико пута је Марка био у извидници. И увек је успео, осим једном. Наишао је, изгледа, на неког мрзовољног Италијана. Кад га је Марка почео запиткивати, он дограби свој гвоздени шлем... па нашег Марку по глави. И о томе

нам је после поднео извештај уз „доказ“ — повелику чворугу на глави!

Марка, Бранко Лаличић, живи у Београду, пензионер је СУП-а.

У Првом батаљону IV Пролетерске бригаде, којим сам командовао, било је 8 бораца који су се презивали — Лубарда. Била су то четворица браће, затим сестра и брат и два рођака. Најмлађи међу њима био је Стева Лубарда, у Штабу батаљона. Необично бистар, присебан, проциљив. Умео је да чува тајну и да је никоме не ода. Ја сам преко њега сва наређења четама издавао — усмено. И никад ништа Стево није заборавио. Уз то је био веома храбар.

Почетком лета 1942. године батаљон којим сам командовао добио је задатак да нападне зеленичку станицу Хаџићи, на прузи Сарајево — Коњиц. У њој су се усташе забарикадирале. И то на горњем спрату, па отуда бију, тешко им је прићи. А ми смо их стално нападали. И, баш кад смо мислили да је дошао најпогоднији тренутак, усташама пристиже појачање: Немци у блиндираном возу. Али, Немци су брзо напустили своје усташке савезнике бојећи се да би у том окршају и сами могли бити уништени. Зато одлучих да и по цену жртава заузмемо станицу. Тражио сам добровољце — није било лако прићи осине гнезду из кога непрекидно бљује ватра куршума. Међу првима се јавио мој курир, млади Стево Лубарда. И међу првима

је улетео у станицу и, према договору са мном, направио у приземљу зграде камару од сламарица и запалио их. Ватра и дим натерали су усташе да, један по један, сиђу низ степнице. Ту смо их сачекивали.

Стево Лубарда заиста није знао за страх. Кад је наш батаљон нападао на Купрес у једном тренутку схватио сам да ни по коју цену не треба остати на једном простору јер га је непријатељ жестоко тукао, већ кренути напред, у јуриш, домоћи се првих зграда. То наређење пренео сам двома четама, на десној страни пута. Али, са леве, била је још једна чета. Веза је била прекинута. А требало им је јавити да што пре и они крену напред, да не изгину. Доћи до њих значило је проћи кроз прави пакао непријатељске ватре. Поверио сам преношење заповести, као и увек, свом храбром куриру Стеви Лубарди. Без поговора, само са кратким „разумем“, ишчезао је у мрклој ноћи коју су са свих страна паралифијучи куршума. Сутрадан у зору, у Купресу, у који је стигла и чета којој сам јој по Стеву послао наређење, видели смо да га нема. До чете тог пута није стигао. Погинуо је као јунак.

**ИЗДАХНУО,
АЛИ НИЈЕ
ЈАУКНУО**

Поинуо је најмлађи Лубарда. Погинуло је и свих

његових седам рођака, разним биткама...

У бици за Купрес, коју сам поменуо, изгубио сам још једног младог борца.

Приближавали смо се Маче Стожеру. Али због водича, који је изгубио оријентацију, нисмо били баш много сигурни да смо на правом путу. Била је ноћ. И кад сам рачунао да смо негде у близини, усташе ми

саме помогаше. Кроз тишину до нас допирала је њихова песма у којој су запева-вали да „партизана нема више“.

Пао ми је терет са срца. Е, сад ћемо вам помисли-

ју страх, отвориле паљбу. Ватра није била прецизна, а ми смо наставили, не дајући гласа од себе, да им се приближавамо. У том тренутку дотрчао је Стојан Жугић, командир придодате чете Петог батаљона. Рекао ми је да је један његов млади борац, Чедомир Батизић, рањен. Пошли смо заједно и нашли рањеног друга како се превија у мукама. Лице му је било згрчено од бола и орошено зно-

по шуми бежећи у правцу Бугојна. Није било времена да их гонимо. Морало се напред, на Купрес.

Тада ми је опет пришао командир чете Стојан Жугић и рекао:

— Борац Чедомир Батизић је издахнуо, али није јаукуо.

У време IV непријатељске офанзиве врховни командант друг Тито ставио је у задатак Другој далматинској бригади да прва пређе

На стазама револуције друг Љубо Вучковић, генерал-нуковник, народни херој, ратни командант неколико славних јединица, међу којима је Четврта црногорска и Друга далматинска бригада, доживео је много тешких, али и лепих тренутака. Био је сведок безбројних подвига храбрих бораца, пролетера. Међу њима било је много младих па и најмлађих, скоро деце. И сви они били су прави борци, његови ратни другови. Сећајући се њих друг Љубо Вучковић, данас председник Савеза резервних војних старешина Југославије, одлази кад год може међу најмлађе да би им причао о својим малим саборцима.

Није им било тешко да сиђу низ десну обалу до воде. Попели су се на десни срушени крак конструкције моста. Онда су пошли на ниже, ослањајући се на прагове између шина. Али, кад је требало прећи на други крак конструкције, што је са леве обале пао у воду — испречила се река. Она је просто дерала између та два скелета.

ДВЕ БОМБЕ У БУНКЕР, ДВЕ БОМБЕ У РЕКУ

И прешли смо, а први који је то учинио био је један сасвим млад борац...

Одлучили смо се да Неретву пређемо преко срушеног моста. То је, у ствари, била једина могућност. Довели смо такву одлуку, али је најпре требало заваравати непријатеља, четнике. Узводно и низводно од моста отворили смо ватру. Код самог моста нисмо опалили ни метак. А баш смо ту спремали напад. Узводно и низводно од моста четници су пуцали не штедећи муницију: добиће је поново од

Није им било тешко да сиђу низ десну обалу до воде. Попели су се на десни срушени крак конструкције моста. Онда су пошли на ниже, ослањајући се на прагове између шина. Али, кад је требало прећи на други крак конструкције, што је са леве обале пао у воду — испречила се река. Она је просто дерала између та два скелета.

Стево и његових „десет громовника“ нису устукнули. Иако је била ноћ, они су некако прекупили даске од пешачке стазе на мосту и њиме премостили онај део реке што је текао између два крака срушеног моста. Стево је прешао први, за њим остали. А онда су почели да пужу, да се веру, уз конструкцију ка левој обали. Није то било лако. Једини ослонац били су им железнички прагови између шина. Нису губили ни часа. Полако, у тишини, приближавали су се врху моста на левој обали. Трајало је то читав час, можда и дуже...

А тамо, десетак метара од моста који је био мало склизнуо са обале — бункер. И у њему четници. Са тешким митраљезом.

Кад су избили на сам врх, „громовници“ и њихов десетар одлучили су се за напад. Стево је са свог опасача скинуо две бомбе. Иако је била ноћ, добро је гађао. А и остали „громовници“. Четнички митраљез није стигао ни да се огласи. Ни његова брадата посада. Стево Опачић и „гром-десетина“ га је на јуриш и бомбама заузела.

Чим су „громовници“ освојили бункер, долином Неретве код Јабланице одјекнуле су још две експлозије. Био је то уговорени знак којим су јављали да су на левој обали. Био је то сигнал за нас. Чете су кренуле путем „громовника“, преко срушеног моста и заузеле мале положаје. У зору наставили су да гоне четнике уз падине Прења.

Преко срушеног моста прешле су потом многе наше јединице. На тај начин овладали смо левом обалом, омогућили да се касније, када је пешачки мост био готов, пребаце хиљаде рањеника.

Велика стратегијска замисао друга Тита била је стварена. Битка за рањенике је била добијена.

А први корак у остварењу те замисли, први који је прешао Неретву преко срушеног моста, учинио је Стево Опачић и његова „гром-десетина“.

Стево Опачић, народни херој, је жив и ради данас, заједно са мном, у Савезу резервних војних старешина...

Љубо Вучковић 5

сам, одговорити на вашу песму. Видећете да ли партизана више нема! Наредио сам да се борци развију у стрељачки строј и да што се могуће тише, приближе месту одакле је допирала песма. Без мог наређења ватра се није смела отворити.

Тако, тихо, пошли смо ка врху Малог Стожера. Приближавали смо се опрезно, метар по метар. Одједном су усташе, осетивши нас, а можда и тек онако, да разби-

јем, али поглед му је био бистар. Тихо сам му рекао:

— Дружи, издржи, немој случајно да јаукнеш, јер ћеш нас открити пре јуриша...

Рањеник је одговорио:

— Нећу, друже команданте... Будите сигурни да нећу.

Одмах сам командовао да се крене у јуриш. Бомбаша су ишли напред. За свега неколико минута усташко утврђење на Малом Стожеру било је уништено. На попришту је остало десетак мртвих и рањених усташа, док су се остали растурили

Неретву. Оставио је да изаберемо пут сами, било да реку прегазимо, да је пређемо чамцима, или да се пребацимо преко срушеног моста. Није се смело оклевати: Неретву смо морали пре

ДИКАН и ШПИЈУНИ

Н.ЛЕКИЋ

Л.СРЕДАНОВИЋ

СТРОГО ПОВЕРЉИВО

* ГЛУП СТРАНИ ИЗРАЗ

КРОЈ ЕПИЗОДЕ

У 32. ловачку групу Шестог ловачког пука, која се налазила на аеродрому Крушедол у Срему, недалеко од Београда, прекомандован сам десетак дана пре кобног 6. априла 1941. године када су Хитлерови ваздушни гусари бомбардовали Београд.

Био сам пилот. Не знам зашто, али одувек сам волео авионе. Било ми је важно да летим и свеједно ми је било са ког аеродрома узлећем. Ипак, аеродром у Крушедолу тешко да би се могао назвати тим именом. Био је то у ствари пашњак на широкој коси која се благо спуштала према засеоку Прњавору. Командно место са радио-станицом било је смештено педесет метара југоисточно од узлетишта.

БЕЗ ОДМОРА

Целокупни борбени састав наше групе: двадесет један авион месершмит 109-Е, далеко слабији од месершмита 109-Ф којима су Немци напали Београд. Највећи проблем наших авиона био је резервоар за гориво: служио је пилоту и као седиште и као наслон и био је потпуно незаштитен! Ако би авион био погођен у резервоар, пилот би се претварао у живу буктињу.

И поред свих недостатака наших авиона кренули смо у сусрет Немцима и прихватили борбу. Иако је непријатељ био јачи нисмо узмицали. Првог дана борби, 6. априла, изгубили смо девет авиона.

Освануо је и 7. април. Узлетали смо од раног јутра и као осице нападали Немце који су у таласима летели према Београду. Чим би неко од нас испуцао муницију и утрошио гориво, слетео би на аеродром да узме бензин и поново се наоружа, а затим одмах узлетео не марећи за умор.

Било је 14 часова кад сам се вратио из једне борбе. Свој авион са бројем 26 на трупу дорулао сам до саме ивице узлетишта на северној страни. Једва сам стајао на ногама, али о одмору није могло бити ни речи — поново ме је чекало узлетање! Механичари су прегледали летелицу. Радили су око ње ужурбано. Да мало одморим леђа скинуо сам падобран и спустио га на траву.

Аеродром је био готово пуст. Сви наши авиони били су у ваздуху. Водили су појединачне борбе јер за групни напад их није било довољно. На аеродрому су се налазила само два авиона. Један је стајао недалеко од мог, док се на јужној страни узлетишта пресијавао на сунцу авион на коме су искључиво летели командант пука или командант групе мајор Данило Ђорђевић. На трупу њиховог авиона налазила се ознака Л-4.

Баш сам се спремао да седнем на траву и одморим се кад угледах капетана пилота-ловца Словен-

ПРИЧА О ПРАВОМ ЧОВЕКУ

Као грабљиве
птичурине два
месершмита су
налетела на наш
авион чији им се
пилот храбро
супротстављао.

ца Миху Клавору. У руци је носио падобран. Сви смо га волели јер је увек био насмејан и ведар. Иако уморан, пришао сам му и помогао да навуче на леђа пакет с падобраном.

— Како је? — упитао сам га.

— Узлећем поново! — одговорио ми је гласом у коме се осећао умор. Ипак му је на лицу заблестео познати благи осмех. Нисмо више разговарали јер је журио.

САМ ПРОТИВ ДВОЈИЦЕ

Испратио сам га погледом: одлетео је према Башки и Чортановцима. Вратио сам се до свог авиона. У истом тренутку слетео је поручник Вилим Аџингер. Тек тада сам приметио да на северној страни узлетишта стоје водник Каузларић и неколико пилота. Не што су живо разговарали.

Није прошло ни десетак минута од Клавориног узлетања када се на небу појавише три авиона. Два месершмита нападала су трећег.

Наш пилот се борио са двојицом нападача невероватно вешто. Дивили смо му се. Сви ми, који смо се затекли на аеродрому, сакупили смо се у групу и без даха пратили борбу.

Авиони су се приближавали аеродрому и, не прекидајући борбу, спуштали све ниже. Слабији је вешто избегавао насртаје двојице нападача, али није хтео да напусти бојиште. Залетео се међу њих испуштајући рафале, а одмах затим, вешто маневришући, узмицао само да би се припремио за нови напад.

Најзад је жилави борац престао да пуца и усмерио

свој авион у правцу Ирига. Док се за њим спустио један од прогонитеља, други је у ниско бришућем лету прелетео наш аеродром косећи из митраљеза узлетиште. Полегали смо по земљи.

МАЈОР ЈЕ КУКАВИЦА!

Када је нападач одлетео неко упита:

— Зашто је наш престао да пуца?

Нико му није одговорио. Скочили смо и погледали према Иригу. Немац је и даље прогонио нашег пилота.

Иако смо се надали да ће наш друг умаћи, Немац га је стигао и засуо рафалом. Авион је плануо и почео да се сунавраћаје према земљи. Све се збило у тренутку...

Био сам збуњен. Оборене главе пошао сам према свом авиону. Нисам ни приметио када ми је пришао поднаредник — механичар Дрекић. Стао је пред мене као укопан.

— Молим, Дрекићу! — подигао сам поглед према њему.

— Та буктиња коју сте малочас видели... био је капетан Клавора. Јуначки се држао! — рекао ми је дрхтавим гласом. — Неко-

лико пута је јављао радио-везом да му је нестало муниције. Тражио је помоћ! Али...

Наједном је ућутао. Нешто га је мучило. Осетио сам то.

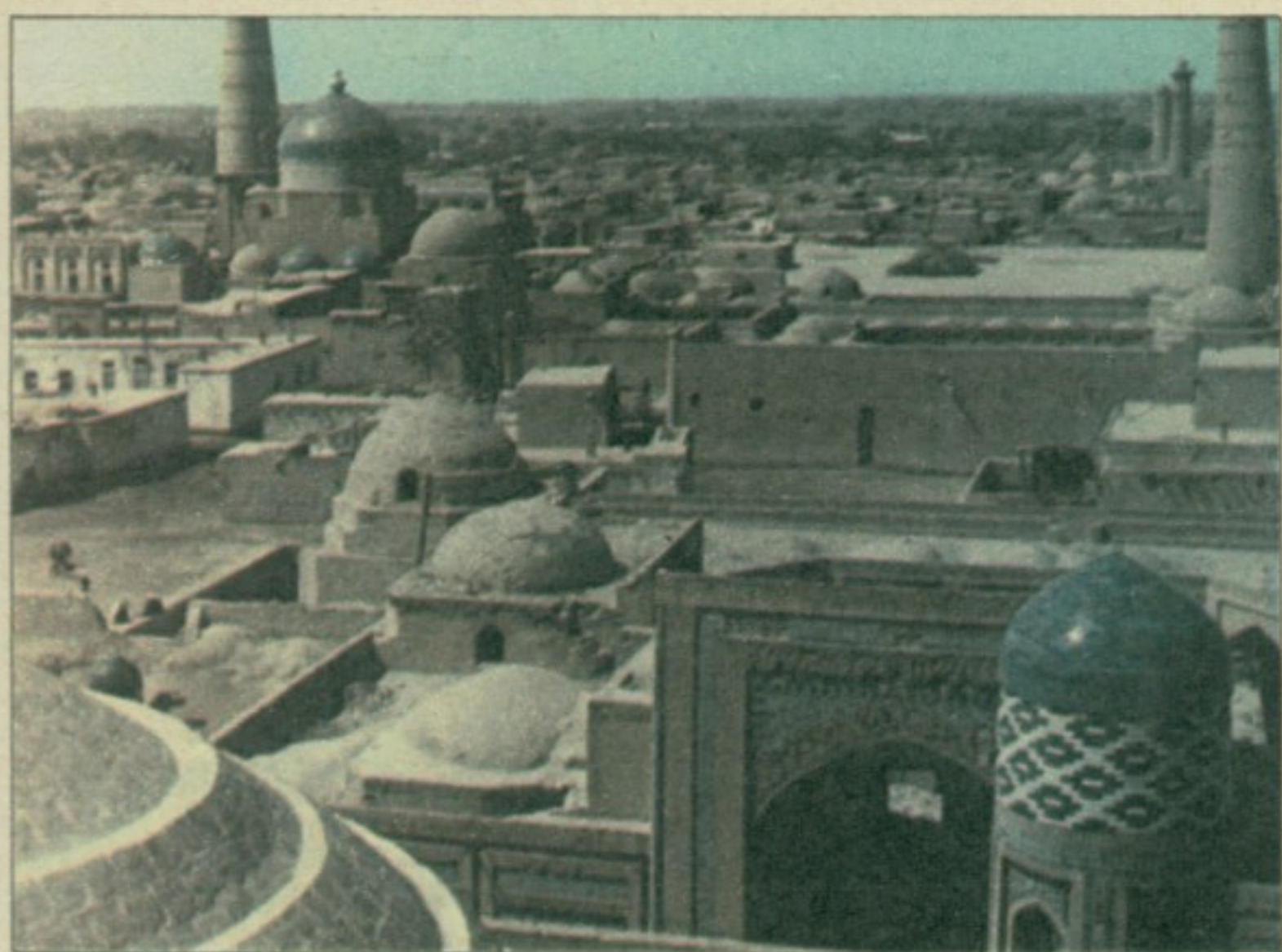
— Реци Дрекићу!

— Знате шта се десило?! — провалило је из њега. — Једини авион који је био спреман да узлети био је командант групе мајора Данила Ђорђевића. Он је знао да је Клавори нестало муниције и да му је помоћ неопходна. Кренуо му је тобоже у помоћ, али уместо да узлети, изишао је из авиона и почео да нас грди како су му везе на падобрану лоше подешене. Намерно је одуговлачио само да не би узлетео и прихватио борбу с Немцима! Кукавица, бедна кукавица! Човек моли за помоћ а њему сметају везови на падобрану! Дошло ми да се убијем!

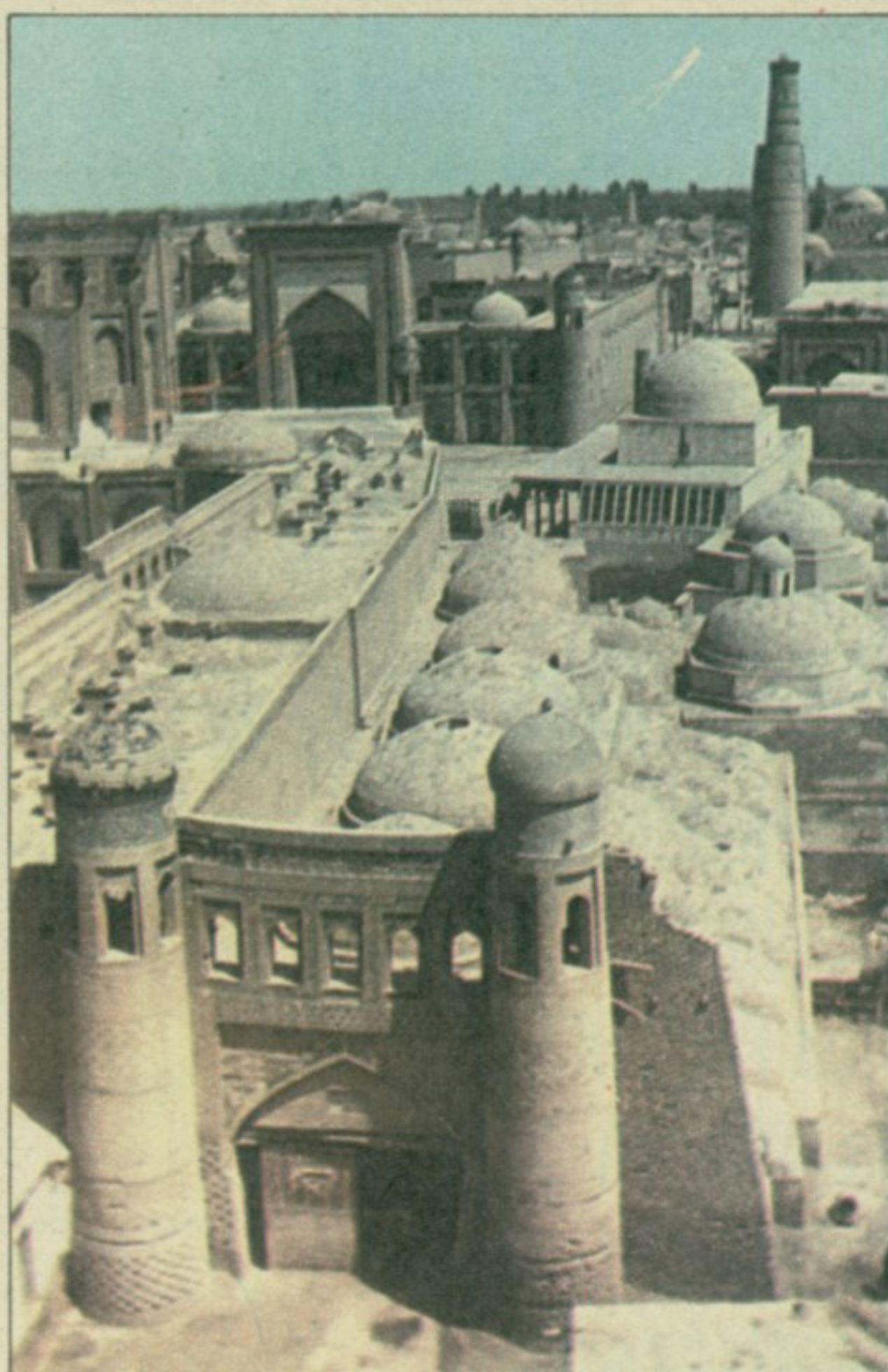
Ништа нисам рекао. Свака реч била би сувишна. Мислио сам на Клавору. Био је то прави човек...

Ђорђе Кешаљевић
Нови Београд,
Лењина 9/6

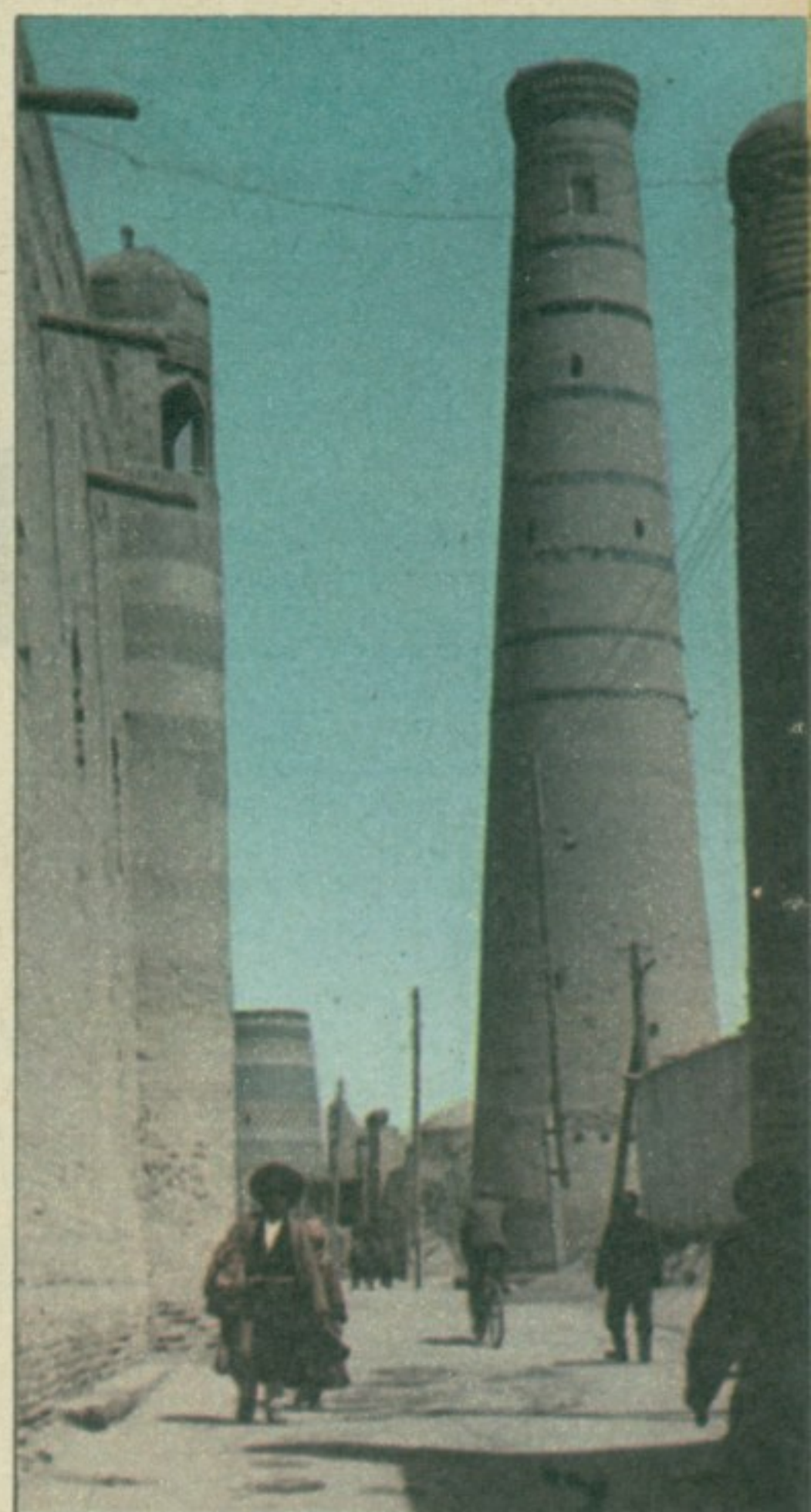
(Хонорар: 250 динара)

ИЧАН-КАЛА. — Најстарији део града настао је још у првим вековима наше ере, док су зидине које га опасују из 5. или 6. века. Висина зидина је 7—8 метара, ширина у основици 5—6, а укупна дужина 2,2 километра. Две главне улице воде с истока на запад, две са севера на југ. Град има четири капије.

ИСТОЧНА ВРАТА. — Са истока се у град улази кроз Палван-дарвазу, врата дугачка 60 метара, покривена куплама и украшена керамиком. Некада су се у тим вратима-пролазу налазили затвор и мали трг где су куповани и продавани робови. Касније су ту никле мале трговачке радње (почетак 19. века).

ХИВА * ЛЕПОТ

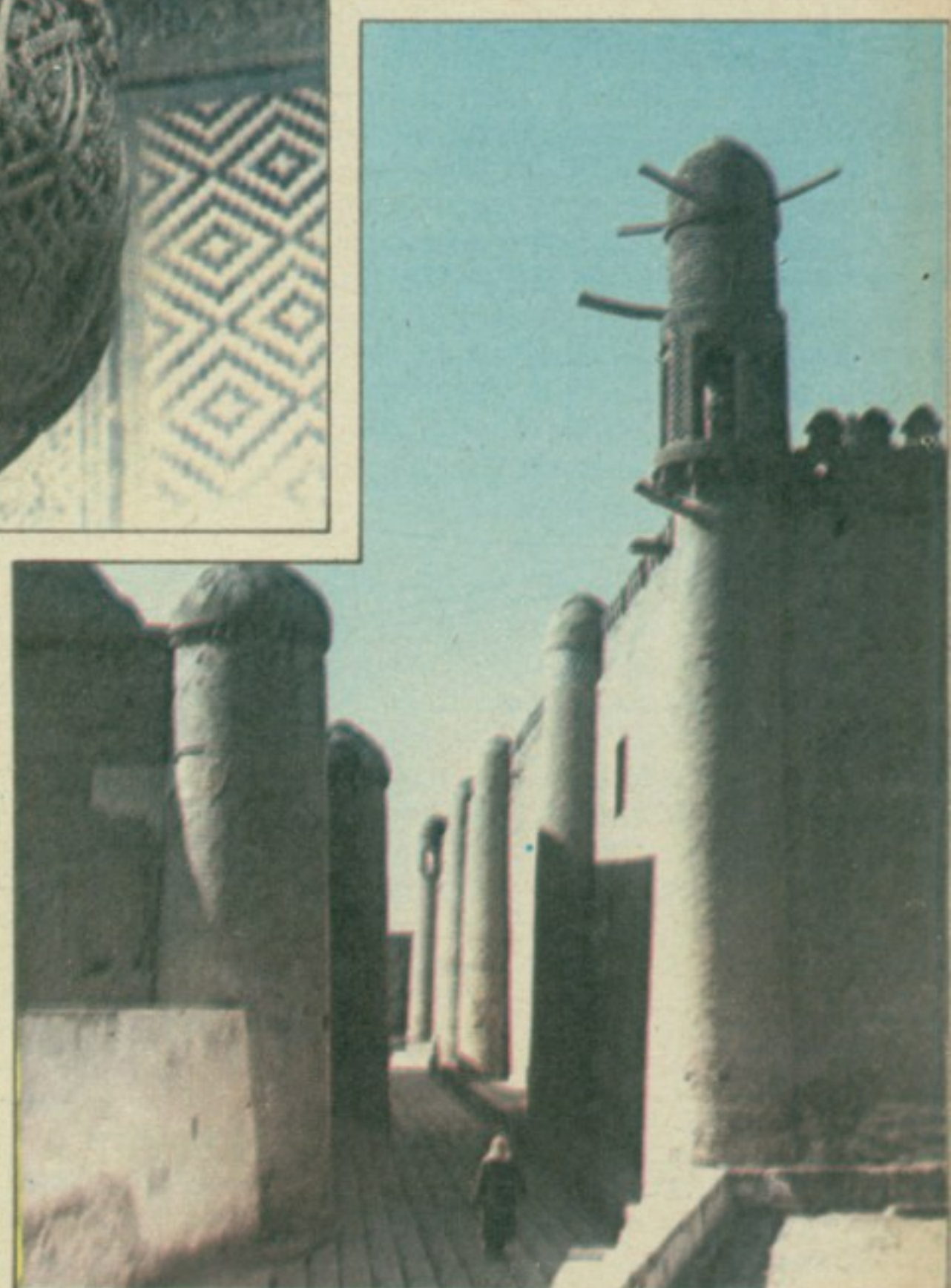

ПЕСНИКУ У СПОМЕН. — Народном јунаку и песнику, кожару и крзнару по занимању, Махмуду, над гробом је подигнут маузолеј. Махмуд је био толико поштован да га је народ прозвао Пахлаван, што би могло да се преведе као племенит витез. Сачувано је веровање да је могао да лечи од разних болести. Пахлавана-Махмуда, аутора љубавно-филозофских четворостихова, поштовали су као песника, филозофа и светог човека и у Индији и Ирану. Централни део маузолеја, који има зелену куполу, украшен је стиховима песника уметнички исписаним и украшеним (почетак 14. века).

СВИ РЕЗБАРЕ. — Док су се у другим градовима средње Азије резбањем у камену и дрвету бавиле само занатлије-уметници, у Хорезму је резбарио готово читав народ. Резбарија је тамо саставни део архитектуре. Најлепши примерци хоремске резбарије су дрвени стубови у двору Таш-хаули (почетак 19. века).

КАМЕНИ ДВОР. — Таш-хаули, што значи „камени двор“, огромно је здање са 163 собе, харемом, одајом за примања и још 5 малих дворова. У њему су живела браћа и сродници кана, господара Хорезма. Опасан је високим зидом од печене опеке. Врата и стубови двора украшени су јединственим резбаријама (почетак 19. века).

ЦУМА. — У средини града диже се минаре велике џамије Цуме подигнуте на месту старе коју помиње још арапски путописац Ал-Максиди из 10. века. Поред минарета, њена највећа знаменитост су 213 дрвених изрезбарених стубова изванредне лепоте који су израђени још у 8. или 9. веку.

КЕРАМИКА. — Вера је забрањивала узбечким уметницима да на својим делима представљају жива бића, нарочито човека. Због тога су они свој таленат поклонили орнаментима и предметима за свакодневну употребу. Надаљеко су били чувени њихови ћилими, златом везена одећа, тканине, а нарочито керамика.

ЗА 95 УЧЕНИКА. — Медреса Кутлуг-Мурад била је најбогатија верска школа Хорезма. У њој се средином 19. века школовало 95 ученика. У дворишту медресе налази се, покривен куполом, подземни резервоар за воду из кога се некад снабдевао читав град. Фасада медресе право је уметничко дело (почетак 19. века).

ИЦА ИСТОКА

Као драго камење опточено златом дижу се, усред песка Узбекистана, градови-музеји. Подигнути у разним епохама, у разним стилевима и од различитог материјала, они су прави камени летопис културе узбечког народа. Ту су Самарканд с плавим порталима и куполама, древна Бухара с чувеном тврђавом Арк и Хива, један од најстаријих градова Хорезма.

Велика држава Хорезм почела је да настаје још у 9. или 8. веку пре наше ере у доњем току реке Амур-Дарје. У 6. веку пре наше ере престоница државе био је град Хорезм. Престоница се затим сели у Кјат, па у Гуганџи, најзад, у 15. веку наше ере, у Хиву.

Као и сви средњовековни градови Хива се дели на унутрашњи део — Ичан-капу — који је опасан зидом и спољашњи — Дишан-капу. У Ичан-капи се налазила палата кана, дворови феудалаца, џамија и медресе (верске школе), док су у Дишан-капи живели трговци, занатлије и остали народ.

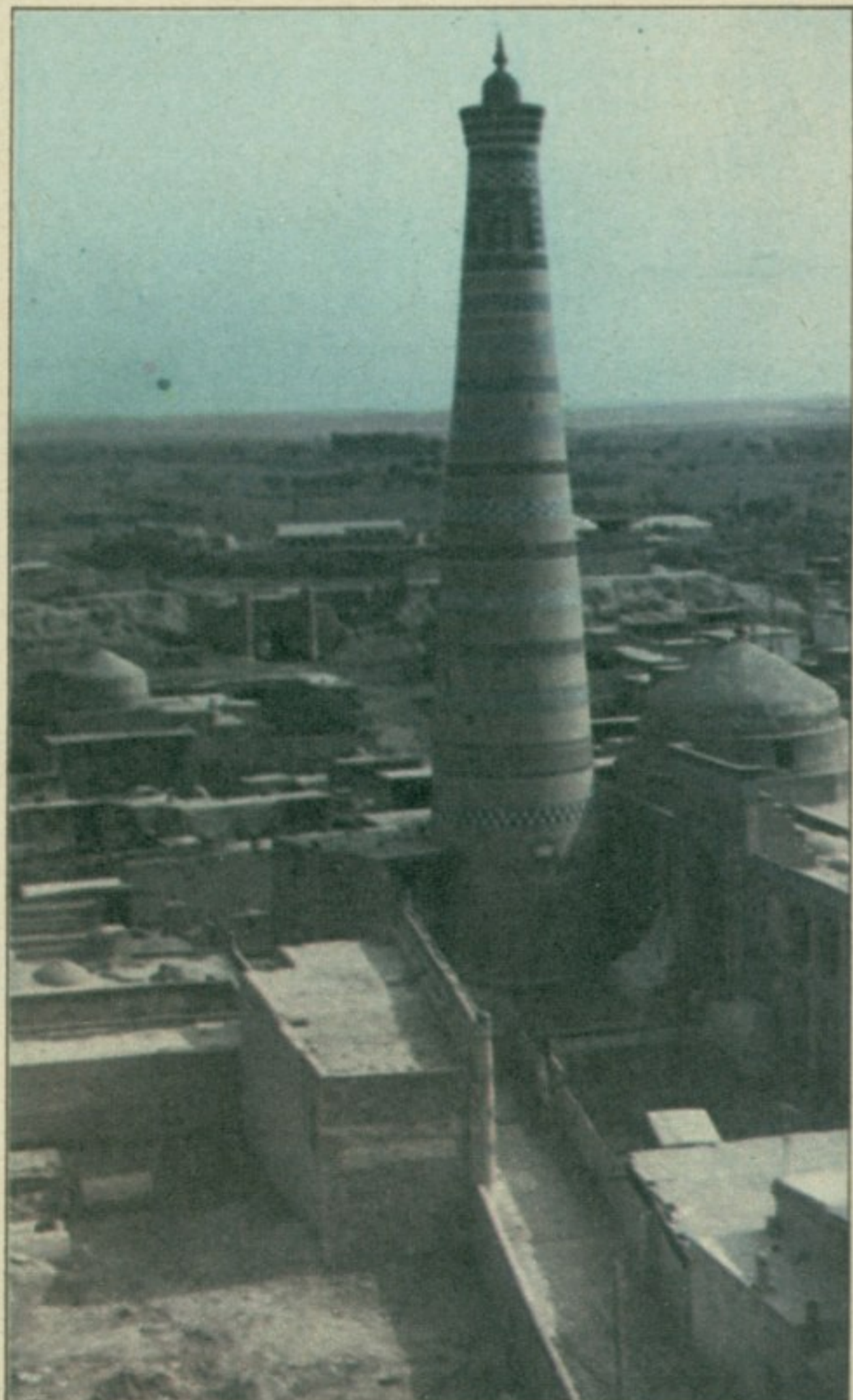

НАЈВЕЋА. — Мухамед-Амин-канова медреса била је највећа у Хиви: у њој је учило и по 250 будућих служитеља вере. Висок, богато украшен портал и фасада дају здању величанствен изглед. Медреса је имала и велику библиотеку, у њој је било и седиште највишег верског суда (средица 19. века).

ДА СЕ ВИДИ И БУХАРА. — Калта-минор (Кратка кула) била је замисљена као највеће и највеличанственије минаре муслиманског истока „с којег би се и Бухара могла видети“. Остало је незавршено јер је кан Мухамед-Амин, који га је замислио, погинуо 1855. Високо је свега 26, а у основи има пречник од 14,2 метара.

ЦИНОВСКИ ПРСТ. — Минаре Ислам-Хоџија највише је у Хиви и види се из било ког дела града. При врху се сужава а украшено је појасевима од плавих и зелених плочица тако да подсећа на циновски прст пун прстења. Високо је 44,6 м, пречник при земљи је 9,5. Подигао га је везир Ислам-Хоџи (почетак 20. века).

РАНА НИЈЕ ЗАРАСЛА

ЗАУСТАВЉАЛА САМ МОМУ ПОРЕД СВАКЕ
СВЕТИЉКЕ И ЗАВИРИВАЛА ПОД ЗАВОЈ
НА ЊЕГОВОМ ЧЕЛУ.

Мома је тада имао непуне четири а ја седам година.

Била је позна јесен, кишесу у Обреновцу дуго падале, а онда се време мало пролепшало па смо поново могли напоље.

— Пази на дете... Пази на брата — говорила је мама увек кад смо одлазили тамо где она није могла да нас надгледа. Тако је било и тог прохладног јесењег поподнева.

Прошли смо за децом у нечије двориште, трчали, смејали се. Мома се једно време држао круто у свом новом зеленом капутићу, а онда се, као да је мало заборавио на њега, и он разиграо.

Чаврљала сам нешто са девојчицама кад се одједном кроз двориште разлегао врисак. Опет Моми нешто фали, помислила сам и потрчала да видим шта се

догодило. Са његовог чела текла је крв и сливала се низ лице на нови зелени капутић.

Мома је толико плакао и запомагао да су око нас почеле да се скупљају жене из оближњих кућа, деца су већ била ту и бучно коментарисала:

— Ударио је главом о цоклу ове куће!

— Ево, на камену се види крв!

Било ми је жао и брата и његовог капутића, али главни је проблем био како ћу кући, мајци на очи.

Једна жена је повела Мома у своју кућу, умила га, опрала му рану, намазала свињском машћу и превила.

— Брзо ће то зарастити — тешила је Мома а мене потапшала по рамену и рекла да га поведем кући.

ДА САЧЕКАМО!

У дворишту више није било деце, почело је да се смркава па су се разишле кућама. Скрушени, Мома и ја изишли смо на улицу. Мома се мало смирио, али би му се покатакд отео пригушен јецај. Мене је сада још више мучила мисао како ћу кући одвести брата са раном на челу и са флекама од крви на новом капуту.

Мома, она тета је рекла да ће рана брзо зарастити, хајде да сачекамо — почела сам да убеђујем брата. Њему то није било баш по вољи, али није се противио.

Задовољна својим планом, узела сам Мома за руку и окренула низ улицу, дугачку обреновачку улицу осветљену сијалицама које су на сваких педесетак метара биле постављене на дрвеним бандерама. Корачали смо полако и невољно кроз први сумрак са којим је у те јесење дане долазила свежина хладне ноћи. Улица је била готово пуста и оно мало пролазника није обраћало пажњу на нас.

— Стани мало! — рекла сам Моми кад смо дошли до прве бандере са сијалицом. — Да видим хоће ли скоро да зарасте. Смакла сам завој са чела и, како се рана у помрчини није добро видела, опипала је. Под прстима сам осетила згрушану крв.

— Је ли зарасло? — упитао је Мома кењкаво.

— Брзо ће!

Поново сам га стегла за руку и повела даље.

ШТА РАДИТЕ ТУ?

Време је споро пролазило, једино што се све више хватала ноћ и било је хладно. Требало је да смо одавно код куће.

Кад сам код друге бандере свукла завој с Моминог чела, из ране је потекла крв па сам га бржебоље намакла. Мома је заплакао, морала сам да га молим да још мало сачекамо.

Завој сам свлачила крај сваке бандере и, кад смо стигли до краја улице, почело је да ме брине што рана већ не зарасте. Вратили смо се мало назад и скренули у парк, на једну клупу. Скупљали смо се ту и чекали, чекали. На тренутке чинило ми се да је све то узалуд.

Тада сам угледала школског надзорника, нашег суседа, како улази у парк и замишљено корача у нашем правцу. Кад је прошао поред клупе на којој смо нас двоје седели, не знам да ли

сам се обрадовала или се још више растужила. Али, није одмакао ни корак-два кад се, као да му се привиђа, окренуо.

— Шта радите ту, децо? — упитао је зачуђено.

— Мома се ударио, па... — промучала сам.

Одмахујући главом, надзорник нас је обоје узео за руке и повео кући. Уз пут никако није могао да се начуди да нас двоје седимо на клупи у парку, а код куће сигурно брину шта је са нама.

А МОЈ НОВИ КАПУТ...

И заиста, кад смо стигли кући, тамо су сви увелико бринули где смо тако дуго. Права паника настала је тек кад су скинули завој са Моминог чела и испод њега открили велику, од хладноће помодзелу, рану која је сада, после мог честог завиривања под завој, била још већа.

Одмах су послали по лекара и посао око Мома брзо је био готов: темељно чишћење и превржање ране и инјекције против тетануса. Знала сам, сада долази ред на мене. Родитељи ме готово никад нису тукли, поготово мајка, али по њеном држању било је јасно да су батине овог пута неизбежне.

Док ми је прилазила, није ништа говорила, није ме грдила, само никаква сила, чинило ми се, није могла зауставити њену руку која се спуштала на моје лице. Видела сам то по њеним очима. Прво ме је ошамарила преко образа, а онда једном руком дохватила за уво а другом наставила да удара. Болело ме је, па ипак, као да је то морало да се догоди, осећала сам истовремено и неко олакшање. Бар ће се брзо завршити.

Кад је мама искалила свој бес, плакала сам тихо још неко време. Сада је требало да се умијем и да вечерам па на спавање.

Мома, мама и ја спавали смо у истој соби, њих двоје на једном кревету а ја на другом. Кад је мама утасила светлост, чула сам како нежно пита Мома:

— Боли ли те?

— Како да не боли кад је кућа онолика, а глава оволика! — одговорио је спремно Мома и, као да га је мама подсетила на оно што је био заборавио, заридао: — А мој нови капут...

Мене је сан већ савладао.

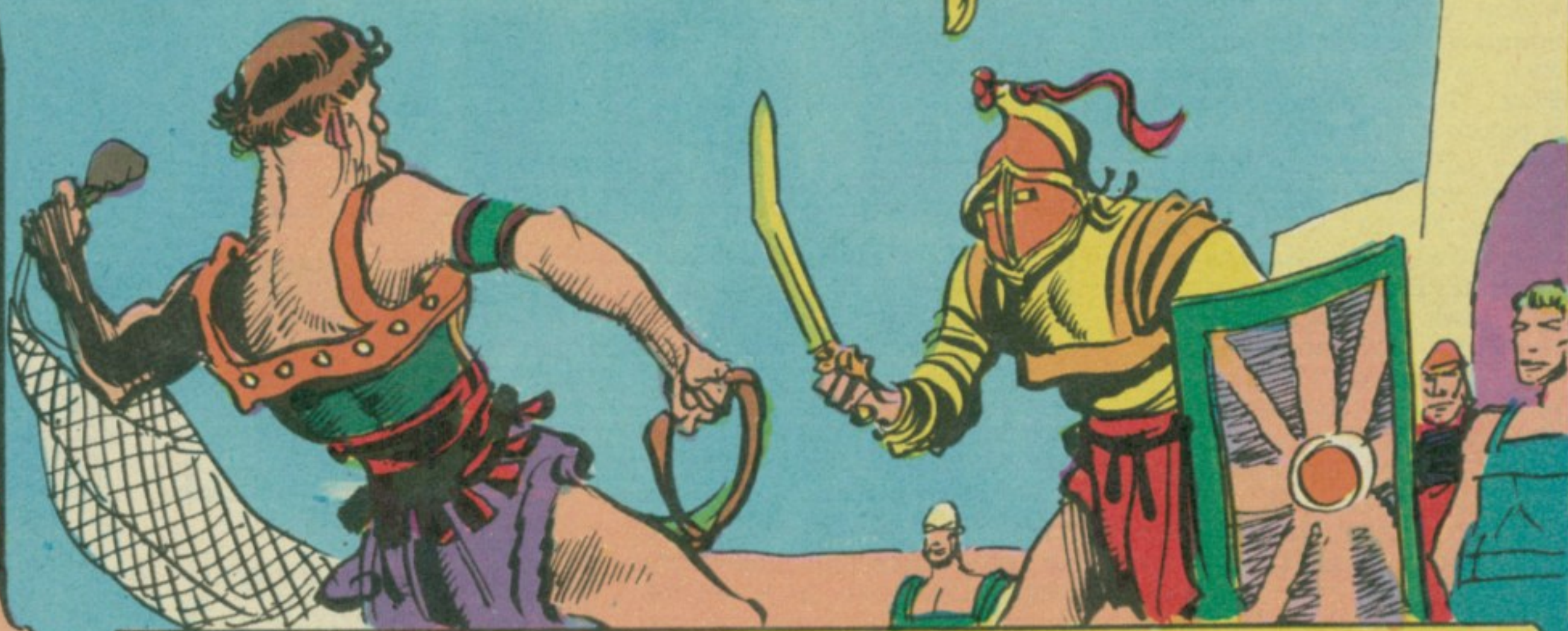
Јелена Пађен, Обреновац

(Хонорар: 250 дина)

СПАРТАК

ВОЂА РОБОВА

Од око 200 робова само њих 74 успели су да изиђу из града и склоне се на Везув. Убрзо је број устаника порастао: устанку су се придружили и робови са суседних имања и неки слободни али сиромашни сељаци. После две велике победе над римском војском устаници су освојили читаву јужну Италију осим великих градова. Међутим, због неслоге међу устаницима њихове снаге слабе и после тешких борби, вођених са неизменичном срећом, римски претор Клас у крви је угушио устанак робова, највећи у историји. Спартак је погинуо у борби у Апулији 71. године пре наше ере, а око 6000 робова-устаника ухваћено је и рабањено на крстове дуж пута између Рима и Капуе.

Спартак је био Трачанин. Служио је у римским трупима као најамник, али је побегао из војске. Живећи као одметник, крио се по шумама, док га нису ухватили и послали међу гладијаторе. Због своје храбрости касније је ослобођен и постаје учитељ мачевања у гладијаторској школи Лентула Батијата у кампањском граду Капуи, где су се снажни робови свакодневно учили борачкој вештини. Борећи се између себе на живот и смрт на јавним приредбама у арени, робови-гладијатори су у ствари забављали грађане Рима. Побеђивали су вештији и снажнији, али су се победници већ на следећој приредби могли намерити на бољег од себе и изгубити живот. Гладијатори-робови Батијатине школе необично су ценили и волели Спартак. Зато се Батијата нимало није изненадио када је 74. године пре наше ере откривена завера његових ученика на челу са Спартаком.

Те суботе, 19. октобра 1973. године, у Лонг Бичу, у Калифорнији, прошлост коју сам толико желео да заборавим изненада ме је поново шчепала.

Док сам се са „Летећим облаком“ приближавао обали, на доку сам угледао Роса. Добадио сам му уже и рекао:

— Придржи, ако не умеш да привежеш чамац! Цек Росен је то умео, крадљивац аутомобила, силедија! Нисам се обрадовао што сам га видео. Он је одмах прешао на ствар:

— „Братство“ сматра да је време да плаћаш своје обавезе. Посао са чамцем добро ти иде, зато ћеш давати „Братству“ 50 долара. Сваке суботе увече неко ће доћи по новац, овде на доку. Толико за почетак.

— Слушај, Рос! Од када сам изишао из затвора у Сан Квентину, „Братство“ ме више не занима!

— Имаш леп чамац — приметио је Рос као да ништа нисам рекао.

— Шта ако кажем „не“? Рос није одговорио. Окренуо се и отишао. Било је наивно од мене што сам мислио да могу побећи од њих. У ствари, требало је да се питам због чега ме нису и раније тражили.

— У калифорниским државним затворима карактеристично је да сви затвореници, хтели-не хтели, морају да им се прикључе или да их слушају. Постоје три такве банде. Две сачињавају Мексиканци: „Наша породица“ („Nuestra familia“) и „Затворени Мексиканци“ („El Mexicano Encarcelado“), а трећа обухвата све остале, сем Црнаца. То је банда позната као „Аријевско братство“.

ДОГАЂАЈ У БИОСКОПУ

Начин на који су се „Затворени Мексиканци“ једног мајског дана 1972. године обрачунали са Питом Баезом јасно показује да затворске власти у Калифорнији нису у стању да заведу ред међу затвореницима. У затворима владају банде!

Пит Баез је имао двадесет година. Осуђен је због крађе кола и мислим да је била грешка што је уопште стигао у затвор. Кола је украо после неке пијанке и сигуран сам да никад више не би посегав за нечим што није његово. Кад сам га упознао, желео је само да се у затвору понаша примерно и да што пре буде условно пуштен на слободу. Пит се због тога држао даље од свих група у затвору, нарочито од банди. Али, то му није помогло, стајало га је живота!

Те вечери у затворском кругу приказивао се филм „Оптужба светлосне бригаде“. Биоскопска дворана била је готово пуна посетилаца, ја сам седео близу Пита Баеза. У тренутку кад је на филмском платну чопор коња јурио уз планину, приметио сам комеца-

НИМА МИРА ЗА МАРТИ

ње око Питовог седишта. Видео сам како је један од тројице људи који су га напали замахнуо ножем.

Никад нико није оптужен због убиства Пита Баеза. Овај случај завршен је објашњењем да нема сведока који би препознали убицу!

КАКО САМ ОСТАО ЖИВ

Само у току те године банде су у затвору убиле још тридесет и четири човека! Чланови банди немају поверења једни у друге и често се крваво обрачунавају. Међу бандама се води рат за неограничену власт у затвору. Готово сваки члан банде у затвору у стању је да убије припадника друге банде да би преузео његов посао, да би добио право на продају хероина или чак због цигарете! А свака банда ће убити и било кога само зато што мисли да јој може бити непријатељ. Као, на пример, Пита Баеза!

Пита Баеза убили су само због тога што је желео да остане по страни. Нас двојица били смо по много чему слични. И ја сам био први пут осуђен. Због тога што сам дуговао 3800 долара дозволио сам да се у мом чамцу „Летећи облак“ превозе украдени јапански транзистори. Новцем који сам тако зарадио вратио сам дуг и још ми је преостало 1200 долара, али доспео сам у затвор! Као и Пит, никад више не бих свесно начинио неки прекршај, али за разлику од њега ја сам прихватио власт банде у затвору. Нико није тражио да postanем члан „Братства“, већ само да поштујем банду и да јој месечно плаћам пет долара. Захваљујући томе остао сам жив.

Иначе, у затвору сам се добро владао, па су ме пустили условно читаву годину пре рока, 3. априла 1973. године. Два дана касније нашао сам се поново на „Летећем облаку“ који се две године, колико сам провео у затвору, налазио код мојих рођака.

Као и раније, возио сам туристе у риболов, најчешће на сабљарке. Добро сам

И ако прихвати оно што банда од њега тражи, и ако одбије, исто му је: једног дана ће га убити! Зато је одлучио да се бори.

зарађивао и, уопште, био сам задовољан. Сваког четвртка пре подне одлазио сам на разговор код социјалног радника.

А онда се појавио Цек Росен. Знао сам да са „Братством“ нећу моћи лако да изиђем на крај. Већ следеће суботе увече дошао је неки мршави човек и ја сам морао да му дам 50 долара.

— „Братство“ од тебе тражи само новац и ништа више — уверавао ме је човек.

ОДАВНО ТЕ ЧЕКАМО

Неколико недеља касније, у суботу 15. новембра, поново се појавио Цек Росен. Знао сам да он не сакупља само новац за банду већ је и њен целат.

— Следећег петка увече мораш остати код куће све док те не позовемо — рекао ми је док смо пили кафу у једном ресторану. — Због чега? — упитао сам.

— Јавићемо ти кад и на које место треба да дођеш са својим чамцем. Ту ћеш покупити неке пакете, одвести их далеко на пучину и бацити у море. Вратићеш се тек онда кад будеш сигуран да су сви пакети потонули...

Нисам ништа рекао Росу и он је отишао уверен да ћу учинити оно што траже од мене.

Био сам сигуран да се у пакетима о којима је Рос говорио налазе јако вредне ствари. Једног дана тако ће и мене бацити у море. Превртао сам се читаве ноћи размишљајући шта да урадим. Ако послушам Роса, довољно је да им једног дана досадим и да ме банда сама пријави полицији. А ако не послушам, „Братство“ ће ме казнити за непослушност.

Најзад, ујутро сам отишао код социјалног радника Артура Фоулера и све му испричао. Он ми је поверовао.

— Полиција одавно чека човека који ће јој помоћи да похвата шефове затворских банди — готово је узвикнуо Фоулер. Одмах је почео да телефонира и у његову канцеларију ускоро су стигла шесторица људи из полиције. Предложили су ми да не послушам Ро-

као и раније, али често сам се освртао. Није било ничег сумњивог, нисам нигде приметио ни Росена ни-ти било кога ко би могао да буде из банде. Нисам могао чак да препознам ни једног полицајца иако сам знао да је двадесетак људи из полиције увек у мојој близини. Понекад ме је то забрињавало.

Росен и његови људи добро су обављали свој посао. Били су опрезни и стрпљи

ви и то им се исплатило.

Двадесет и петог новембра око три часа ујутро проверавао сам да ли мотор на „Летећем облаку“ добро ради кад су четири човека изненада скочила на палубу. Међу њима је био и Росен, држао је у руци бучину натопљену бензином и без речи корачао према мени.

— Иди до ђавола! — викнуо сам. Размишљао сам да ли „Летећи облак“ може кренути довољно брзо да Рос и његови другови изгубе равнотежу и падну са палубе. Сигурно не може, закључио сам. Воље је да и не покушавам, сваког часа требало би да се однекуд појаве полицајци. Али, узалуд сам их очекивао.

— Платићеш ти ово! — запретио ми је Рос. — Ниси смео да изневериш „Братство“!

Његова буктиња била је све ближе мом лицу, пржила ми је нос и усне. Сећам се још само да је чамац кренуо, онда сам се оневестио.

СКАЧИ У ВОДУ!

Кад сам дошао себи, „Летећи облак“ је пролазио кроз лучке пролазе Лос Анђелеса. Приближавали смо се каналу Сан Педро. Један чамац је пловио за нама. Знао сам шта смерају: од-

вешће ме на пучину и пото пити заједно са „Летећим облаком“, а они ће се вратити чамцем који нас је пратио.

Кад сам покушао да се усправим, неки мршави човек је довикнуо Росу:

— Дилон се освестио!

— Удари га! — рекао је Росен и не погледавши ме.

Небо је имало боју изгледа дела бобра кад сам се поново освестио. Овога пута дозволили су ми да станем

је несигурно стајао на степеницама, зграбио сам секиру и крену на њега. Она двојица су се клатили на немирном чамцу и никако нису могли да извуку револвера.

Била је ово последња прилика да се спасем и зато је нисам смео пропусти-ти. Не знам ни сам како сам успео да останем ус-праван. А онда се Рос подигао и напао ме буктињом с леђа. Скочио сам корак-два напред, кад је један од Росових људи успео да извади револвер. Замахнуо сам секиром надајући се да ћу га погодити у руку, али промашио сам. Зачуо се прасак метка, затим је експлодирала буктиња у Росеновој руци. Росен се затетурао натраг, изгубио равнотежу и пао између два чамца. Сада смо се тројица Росенових људи и ја нашли пред заједничким непријатељем — ватром!

Али, они су успели да скоче на палубу другог чамца и већ су се удаљавали. Ја сам хемикалијом за-гашење пожара угушио пламене језике на палуби. Знао сам да је ватра продр-ла и у кабине испод палу-бе, али надао сам се да ће тихо тињати. Додао сам гас и што сам брже могао кренуо за оном четворicom. Брзо сам их сустигао и пу-стио да „Летећи облак“ уд-ри у њихов чамац који је одмах почео да тоне. Два човека су пала у море, о-стао је Шинглс са још јед-ним. Пустио сам их да се попну у мој чамац, имао сам револвер и нисам их се више плашио.

— Ти си луд! — рекао ми је Шинглс.

— Не, ја само нисам Пит Баез.

Кад смо стигли у базу приобалне патроле, дочека-ла нас је полиција.

Мартин Дилон

У току истраге Дилон је сазнао да су оне вечери од-ређени да га штите поли-цајци који су били нови на том послу и да су их из необјашњивих разлога по-слали на погрешно место на доку. Кад су касније ја-вили у полицију да тамо нема никаквог Дилона, по-вучени су са службе. Дво-јица преживелих, од пет-орице који су покушали да убију Мартина Дилона, би-ли су двадесет осмододиш-

њи Лејмон Берк и тридесет двогодишњи Питер Хар — Шинглс, познати као пла-ћени убица. После овог случаја спроведене су ис-траге у многим затворима у Калифорнији и другим америчким државама. От-кривен је и растурен вели-ки број затворских банди.

— Ми дугујемо Мартину Дилону више него што му икад можемо платити — из-јавили су људи из поли-ције.

Али, све док затворске банде не буду потпуно уни-штене, Дилон неће бити без

бедан. Власти су му доде-лиле телохранитеља иако он то не жели. Кад су га недавно упитали да ли би све то поново учинио, за-мислио се мало а онда од-говорио.

— Учинио бих! Ово је сада страشان живот, али има наде да се побољша... Да сам послушао Росена, никад више за мене не би било наде. М. Ј.

НА

на ноге. „Летећи облак“ се љуљао на таласима, са за-пада је долазило невреме. Нигде копна на видуку. Били смо сигурно негде на пучини Пацифика.

Росен је стајао наслоњен на кућицу крме, а онај мршави, Шинглс, иза мене. Остала двојица шеткала су се по палуби. А онда је Росен почео да припрема буктињу. Кад ју је запа-лио, пошао је према мени:

— Скачи у воду! — наре-дио ми је.

Ћутао сам, гледао га уне-зверено.

— Ја ћу те натерати да скочиш! — Росен, не играј се ват-ром! — довикнуо му је чо-век из другог чамца. — Ветар је...

ОБРАЧУН НА ПАЦИФИКУ

Било сам смртно уплашен. Пламен ми је пржио изра-њављено лице, тело ми је било изубијано. Све ме је болело. Знао сам да ће ме потопити заједно са мојим чамцем и само чудо ме је могло спасти.

Кад сам осетио да су се чамци додирнули на тала-сима, одједном ми је сину-ла идеја: ако чамци јаче налете један на другог, љу-ди ће изгубити равнотежу. У једном тренутку скочио сам за кормило и окренуо га. Чамци су се снажно су-дарили и Росен је пао, још држећи буктињу у руци. Шинглс је подигао свој ре-волвер и покушао да га упе-ри на мене али чамац је био сувише немиран. Док

ХОГАР СТРАШНИ

Згрчен под кишом, Џон Норман је с врха готово 70 метара високе стене ослушкивао блејање уплашених оваца које је допирало испод њега. Ударање таласа о обалу Пемброкшира заглушивало је на тренутак гласове залуталих оваца. Пас их је одвојио од стада и оне су, у страху, пробиле ограду и пале низ стену. Међутим, растресени шљунак ублажио је њихов пад и сада су се грчевито држале на узаној литици високој око педесет метара. Трећа овца није преживела пад.

Двадесет осмогодишњи Џон Норман је знао да може позвати у помоћ обалску стражу и ватрогасну бригаду и тако спасти немоћне животиње. Али, осећао је да то не би било поштено. Њихов посао је спасавање људи, а он је инспектор Друштва за заштиту животиња и ово је посао за њега. Зато се обратио управнику фарме Рафелу Калели:

— Дај ми уже. Идем по њих...

У КЛОПЦИ НА ЛИТИЦИ

Била је то обична недеља у највећој соби Норманове куће у Квинсвеју, која му је служила и као ветеринарска ординација, одакле се старао за здравље животиња на његовој територији од око 1000 квадратних километара.

Ухватити неколико залуталих паса, пронаћи изгубљеног магарца и припремити предавање деци у школи — то је био готово сав посао ветеринара и инспектора Друштва за заштиту животиња.

Донова жена Сандра примила је позив за спасавање оваца 2. децембра прошле године. Још ненавикла на чудна велшка имена, јер је као и њен муж рођена у Нотингемширу, само је записала: „Тресеисилет фарма, Сент Николас, овце пале низ стену. У клопци на литици”.

Тек што је спустила бележницу, Норманова, кола зауставила су се пред кућом.

— Буди опрезан, Џоне — довикнула је кад је он, не попивши ни чај, одмах кренуо ка 17 километара далеког Сент Николасу.

ДА ЛИ ЋЕ УЖЕ ИЗДРЖАТИ?

Калела је на литици везао један крај најлонског ужета око телеграфског стуба, а други око Нормановог струка и полако га спуштао. Сваки покрет изазвао је одрон камења. Каткад је Џон морао да лебди у празном простору одбијајући се ногама од неравног зида. Киша је лила и био је потпуно мокар.

Када је најзад стигао до оваца, оне су подигле главе и почеле да блеје. Изненада, кад им се сасвим приближио, једна је скочила и ударила га главом у груди. Рефлекси Џона Нормана, изоштрени његовим послом и каратеом којим се успе-

шно бавио, били су муњевити. Просто је загрлио овцу и приљубио је уз тело.

Сада само да уже издржи и мене и овцу, помислио је. И уже је издржало. Кад је камење почело поново да се обрушава на њих, успео је да гурне овцу на зид стене и сам погне главу испод једног избаченог дела. Тако су се мало заштитили.

Тада је угледао узак јарак, више сличан некој пукотини него путу, који је сигурно морао да води до самог врха. Џон је поверовао да ће две овце тим путем стићи натраг до свог стада.

Вратио се назад на литицу, спу-

стио овцу и довикнуо Калели да се пење. Али, кад се нашао на врху, његове наде су се распршиле. Управник фарме му је рекао:

— Дуж јарка је жичана ограда постављена пре много година. Овце то знају и неће поћи њиме из страха да се не посеку на жицу или оклизну о влажне дрвене стубове оgrade.

Норман је брзо донео одлуку.

— У реду — рекао је. — Спусти ме поново и ја ћу очистити тај проклет јарак. Кад овце виде да нема ничег више од чега могу да се повреду, можда ће поћи тим путем до врха.

Затим је с муком размрсио жице,

Џон Норман је знао да је то његов задатак и зато никог није звао у помоћ

КАКО СПАСТИ ОВЦЕ?

исекао их и бацио у море. Онда је почео да дозива овце, али су оне тврдоглаво стајале на литици.

ПРВИ И ПОСЛЕДЊИ ПУТ

Норман се поново успео уз уже до врха. Следећа три сата провео је на литици чистећи јарак. Мада је био у одличној кондицији, осећао је да га умор савлађује све више. Али, на то није смео да мисли. Морао је да се спусти још једном и да дуж сада чистог јарка постави репу, омиљену храну оваца.

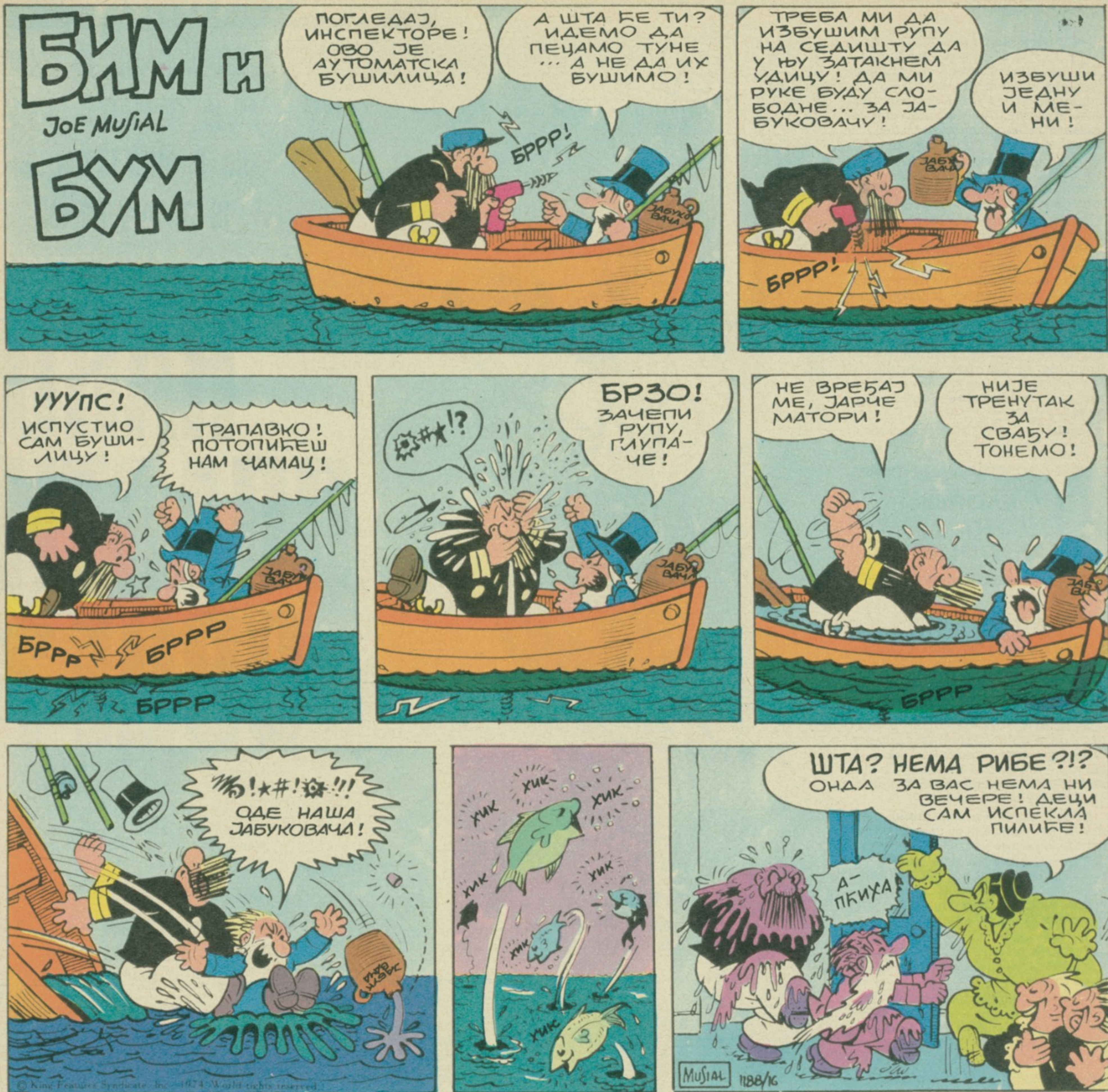
— Тако — рекао је Калели. — Ако немају довољно разума да следе сопствени њух, онда нек иду до ђавола!

Следећег јутра Џон Норман је поново дошао на Тресеисилет фарму. Рафела Калела је био веома задовољан.

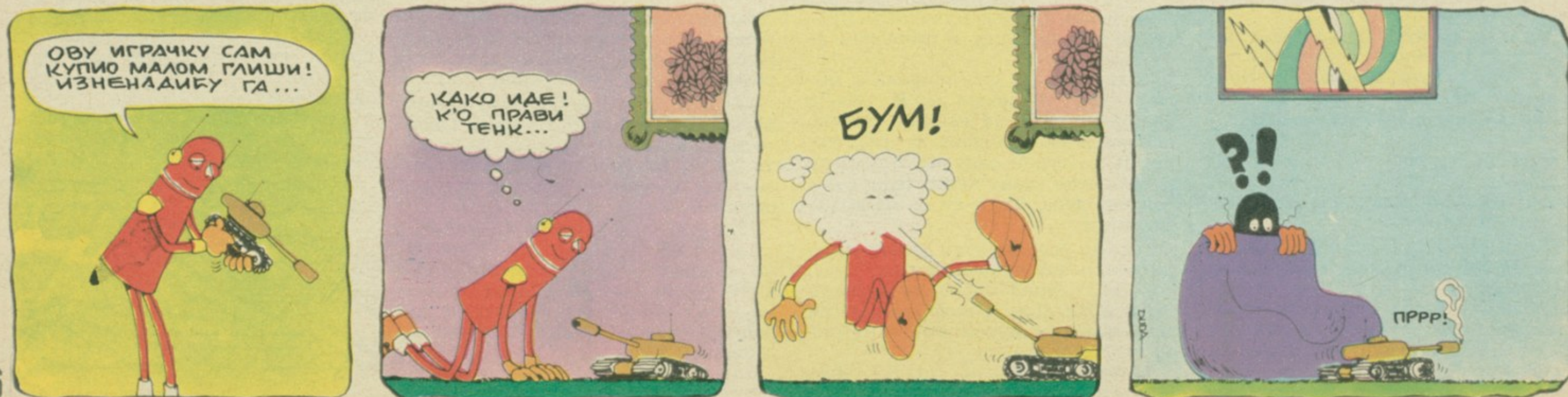
— Успело је — обавестио га је. — Сад је све у реду. Овце су се вратиле стаду.

И. М.

ШРАФКО

ФАНТОМ: Изгубљени беоцуг

ФАНТОМ ИМА НЕКОЛИКО БОРАВИШТА :
ПЕКИНУ У ОБЛИКУ ЛОБАЊЕ КОЈА СЕ НАЛА-
ЗИ У СРЦУ ЏУНГЛЕ, КУКУ ОД ЖАДА НА ЗЛАТ-
НОЈ ОБАЛИ. ИПАК, НАЗОМИЉЕНИЈЕ МУ ЈЕ...

...РАЈСКО
ОСТРВО.

КАД ЗАЖЕЛИ ДА СЕ
ОДМОРИ И ДА БУДЕ
САМ, НАПУШТА
ЏУНГЛУ...

ЈЕДВА
ЧЕКАМ
ДА ТАМО
СТИГНЕМ!

НАЈЗАД ЈЕ СТИ-
ГАО У СВОЈЕ УТО-
ЧИШТЕ, НАЈНЕ-
ОБИЧНИЈЕ
МЕСТО
НА
СВЕТУ...

ЗАЈЕДНО СА ПСОМ И КОЊЕМ ПРЕ-
БАЦИО СЕ ПРЕКО РЕКЕ ПУНЕ
ОПАСНИХ РИБА ПИРАНА...

ЧУВАЈ ЊУШКУ,
КУЏО! НЕ ЗАБА-
ДАЈ ЈЕ У ВОДУ!

И НАШАО СЕ МЕЂУ СВОЈИМ.
ЉУБИМЦИМА. ТУ СУ СВЕ
ЖИВОТИЊЕ У МИРУ И
СЛОЗИ...

СВИ СТЕ МИ
НЕДОСТАЈА-
ЛИ!

ЗА ТО ВРЕМЕ ПРЕКО
МАЈМУНСКЕ ПОШТЕ
ПУТОВАЛА ЈЕ ЈЕД-
НА ПОРУКА...

НИЈЕ ТУ...
НОКАС ЈЕ
НЕКУД
ОТИШАО!

САМО ХИТНЕ ПО-
РУКЕ СТИЖУ НА
ОВАЈ НАЧИН! МО-
РАМО

МУ ЈЕ
ОДМАХ
ДОС-
ТАВИ-
ТИ!

ОВАКВА СЦЕНА
НЕ МОЖЕ СЕ
НИГДЕ ВИДЕТИ
СЕМ НА
ФАНТОМОВОМ
ОСТРВУ...

НАПРЕД,
ЛЕПИ МОЖИ!

ЗА ТО
ВРЕМЕ...

КУДА ЛИ
ЈЕ
ОТИШАО!

ВЕРУЈЕМ ДА ЈЕ НА ОСТРВУ!
НЕШТО ЈЕ
ЈУЧЕ
О ТОМЕ
НАГОВЕСТИО!

ИКИ КЕМО НА ЈУМБИ! КАТИНА МОЖЕ С НАМА... ТАКО КЕМО БИТИ БЕЗБЕДНИ!

У ТО НЕ
СУМЊАМ!

ДЕЧАЦИ
СУ ВЕК
НАВИКЛИ
НА ПУТО-
ВАЊЕ НА
СЛОНУ И
НА ПРАТ-
ЊУ ЛАВИ-
ЦЕ КА-
ТИНЕ...

А КАКО
КЕМО
ПРЕКИ РЕ-
КУ, РЕК-
СЕ?

ЗВАКЕМО ФАНТО-
МА... ЧУКЕ НАС!

ФАНТОМ ЈЕ УЖИ-
ВАО ПОСМАТРАЈУ-
КИ КАКО ЛАВОВИ
САМИ ХВАТАЈУ
РИБЕ У ЛАГУНИ...

?

ПИСМО!
ПИ-
СМО
ЗА
ТЕБЕ!

ЧЕКАЈТЕ!
ОДМАХ
ДО-
ЛАЗИМ!

РЕКА
ПУНА
ПИРАНА
МОЖЕ
СЕ И
ОВАКО
ПРЕ-
КИ...

ОД
КОГА ЛИ
ЈЕ
ПИСМО
?

© King Features Syndicate, Inc., 1969. World rights reserved.

... СКРИВЕНИ
ИЗА
СТЕНА.

??

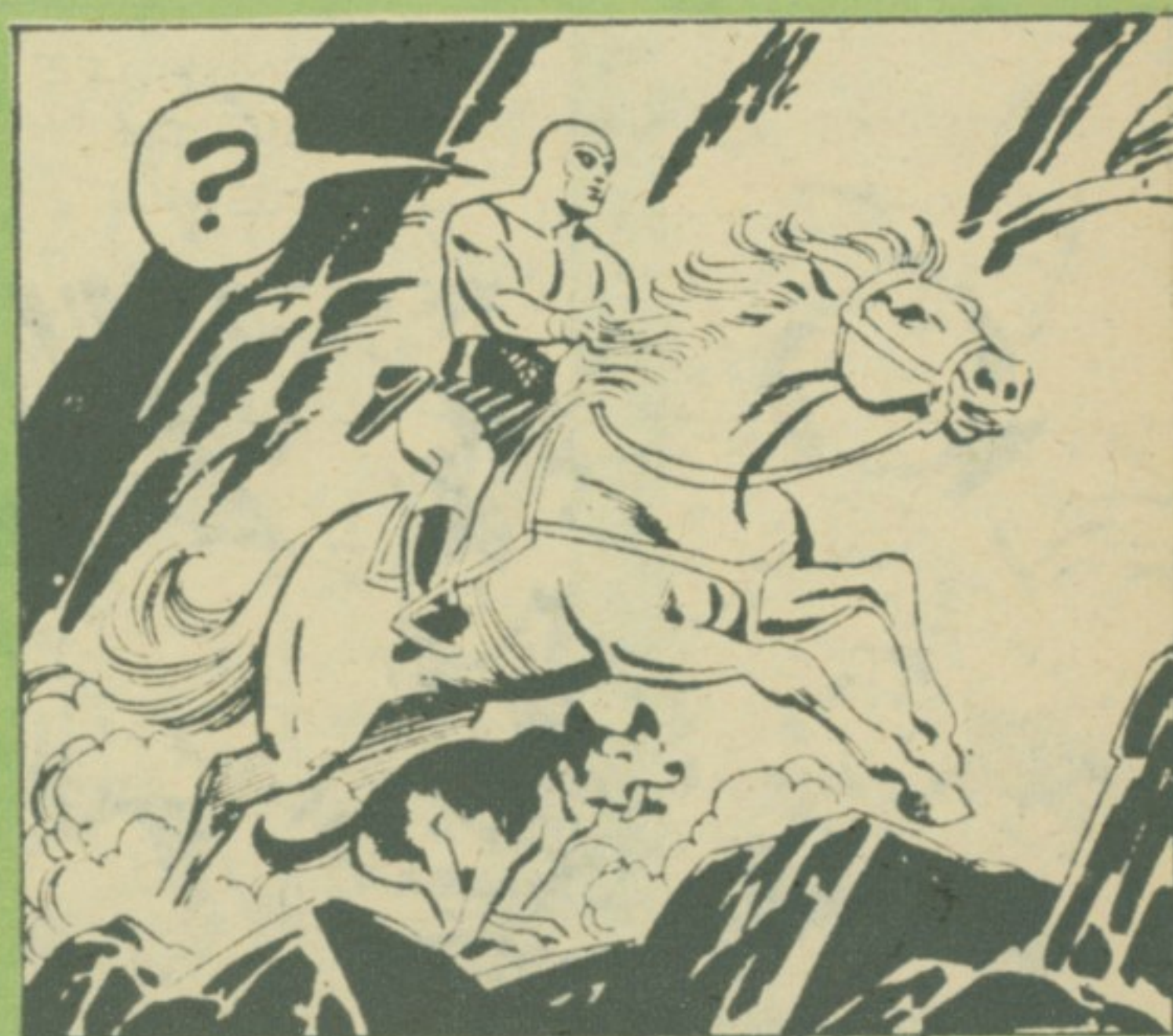

Али, и њих је
неко вребао...

НАЈЕДНОМ СУ СЕ ПЛАНИНОМ РАЗ-
ЛЕГЛИ УРЛИК И ПОВИЦИ...

ПРО-
ФЕСОР
МОРА
ДА ЈЕ
ТУ НЕГ-
ДЕ У
БЛИЗИ-
НИ?!

?

МЕДВЕД ... ПРИТЕ-
РАО ЈЕ УЗ СТЕНУ
ДВА ЧОВЕКА!

SY
BARRY
9/21

ФАНТОМОВ ПАС ЈУР-
НУО ЈЕ НА МЕД-
ВЕДА...

ФАНТОМ ЈЕ ОПА-
ЛИО... НЕОБИЧАН ЗВУК
НА ОВОМ МЕСТУ...

БАМ!

ДОБРО ЈЕ!
ОТЕРАО САМ ГА!
НИСАМ МОРАО ДА
УБИЈЕМ ЈЕДНУ
ТАКО ЛЕПУ ЖИ-
ВОТИЊУ!

А ОНДА ... БИО ЈЕ ОПКОЉЕН
СА СВИХ СТРАНА...

?!

МАГЛОВИТЕ
ПЛАНИНЕ
ПОЧЕЛЕ СУ
ДА ОТКРИВА-
ЈУ СВОЈЕ
ТАЈНЕ...

ПРИЈАТЕ-
ЉИ ИЛИ НЕП-
РИЈАТЕЉИ?

ТАДА
ЈЕ ПРИ-
ШЛА ЈЕ-
ДНА ДЕ-
ВОЈКА...

ФАНТОМ НИЈЕ ОЧЕКИВАО
ДОЧЕК СА
ЏВЕКЕМ...

ХВА-
ЛА!

СПАСАО СИ НАС
МЕДВЕДА! ТИ
СИ НАМ ПРИЈА-
ТЕЉ!

ХВА-
ЛА
ВАМ!

СВЕ
ШТО ИМА-
МО... ТВО-
ЈЕ ЈЕ!

ЗАР СУ ТО „ДИВЉА-
ЦИ“ С МАГЛОВИТИХ
ПЛАНИ-
НА?

ПА ТО СУ ПИТО-
МИ НОМАДИ СА
СТАДИМА КОЗА!

ТРАЖИМ ЈЕДНОГ
ЧОВЕКА КОЈИ ЈЕ
ДОЛЕТЕО НА ПТИ-
ЦИ КОЈА ГРМИ!

ДА! ТАКВА
ПТИЦА ЈЕ ПРО-
ЛЕТЕЛА ИЗНАД
НАС!

ОДЛЕТЕЛА ЈЕ ГО-
РЕ... ДА СЕ БОРИ
ПРОТИВ ЧУДОВИ-
ШТА!

ЧУДОВИ-
ШТА?

У ПЛАНИНИ ЈЕ СТРА-
ШНО ЧУДОВИ-
ШТЕ!

УБИЦА
НАШИХ
КОЗА!

КА-
КВО ЈЕ
ТО ЧУДОВИ-
ШТЕ?

ВЕЛИ-
КО И
ЧУПА-
ВО!

НЕ ИДИ
ТАМО, ПРИ-
ЈАТЕЉУ!

МОРАМ
ДА НАЂЕМ
ТОГ ЧОВЕ-
КА!

НИСУ НАС-
ТРАДАЛИ
КАД СЕ ХЕ-
ЛИКОПТЕР
НЕЗГОДНО
СПУСТИО!
КУДА
ЛИ СУ ОДЛУ-
ТАЛИ...

ХЕЈ!
ХЕЈ!

ЊЕГОВЕ ПО-
ВИКЕ ИПАК ЈЕ
НЕКО ЧУО...

НАЈЕДНОМ, ПАС ЈЕ ЗАРЕЖАО...

САМО АКО ИХ ЗВЕРИ
НИСУ РАСТРГЛЕ...

Грррррр

ФАНТОМ
СЕ МУЊЕ-
ВИТО
ОКРЕНУО
И ОПА-
ЛИО...

ПРАВА ЈЕ ШТЕ-
ТА УБИТИ ОВАКО
ДИВНУ ЖИВОТИ-
ЊУАЛИ, НИСАМ
ИМАО ИЗБОРА!
СНЕЖНИ ЛЕО-
ПАРД-

8/
BARRY
10/12

ТАДА СЕ ИЗ ДАЉИНЕ
ЧУО КРИК...

УПОМОК!
УПОМОК!

ДИВЉИ СОКО-
ЛОВИ СЕ УС-
ТРЕМЉУ-
ЈУ...?

УПОМОК!

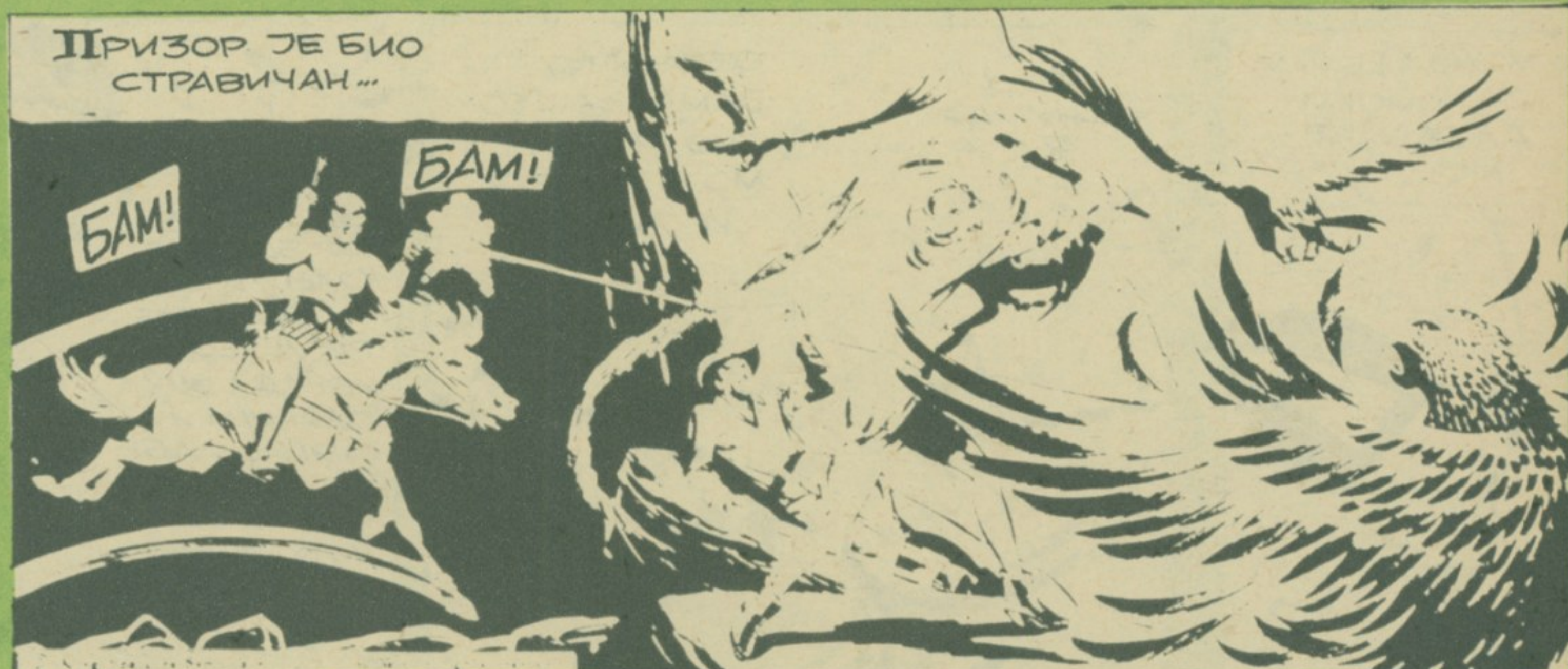

НА КОГА?

УПОМОК!

© All Features Syndicate, Inc. 1977. World rights reserved.

ЕЛИН, ДО-
ДАЈ МИ,
МОЛИМ
ТЕ, ФОТО-
ГРАФИЈЕ!

ОУЕ,
ОБЕ-
КАО
СИ...

?

ДРАГА МОЈА, ОВАЈ СТРА-
НАЦ НАМ ЈЕ ПОТРЕБАН!
ХЕЛИКОПТЕР НАМ ЈЕ
ОНЕСПОСОБЉЕН, ЈА
НЕПОКРЕТАН...

МОЖДА ЋЕ НАМ
ОН ПОМОЌИ
ДА ГА НАЂЕ-
МО!

ЕВО
СНИМА-
КА!

ОБЈАСНИЈУ
ВАМ И ЗАШТО
СМО ОВДЕ
МОЈА КЌЕРКА
И ЈА!

„ПРОШЛЕ
ГОДИНЕ ДОК-
ТОР БЕА, МОЈ
КОЛЕГА И ВЕРЕ-
НИК МОЈЕ КЌЕ-
РИ, ЛЕТЕО ЈЕ
ИЗНАД ОВИХ
ПЛАНИНА И
СНИМАО ДА БИ
УПОЗНАО ТЕ-
РЕН ПРЕ НО-
ШТО КРЕНЕ
СА ЕКСПЕ-
ДИЦИЈОМ...”

У БЛИЗИНИ ОВОГ
МЕСТА ВИДЕО ЈЕ
НЕШТО ШТО ГА ЈЕ
УЗБУДИЛО...
ЈЕДНУ БОР-
БУ; СНИМИО
ЈЕ...

?

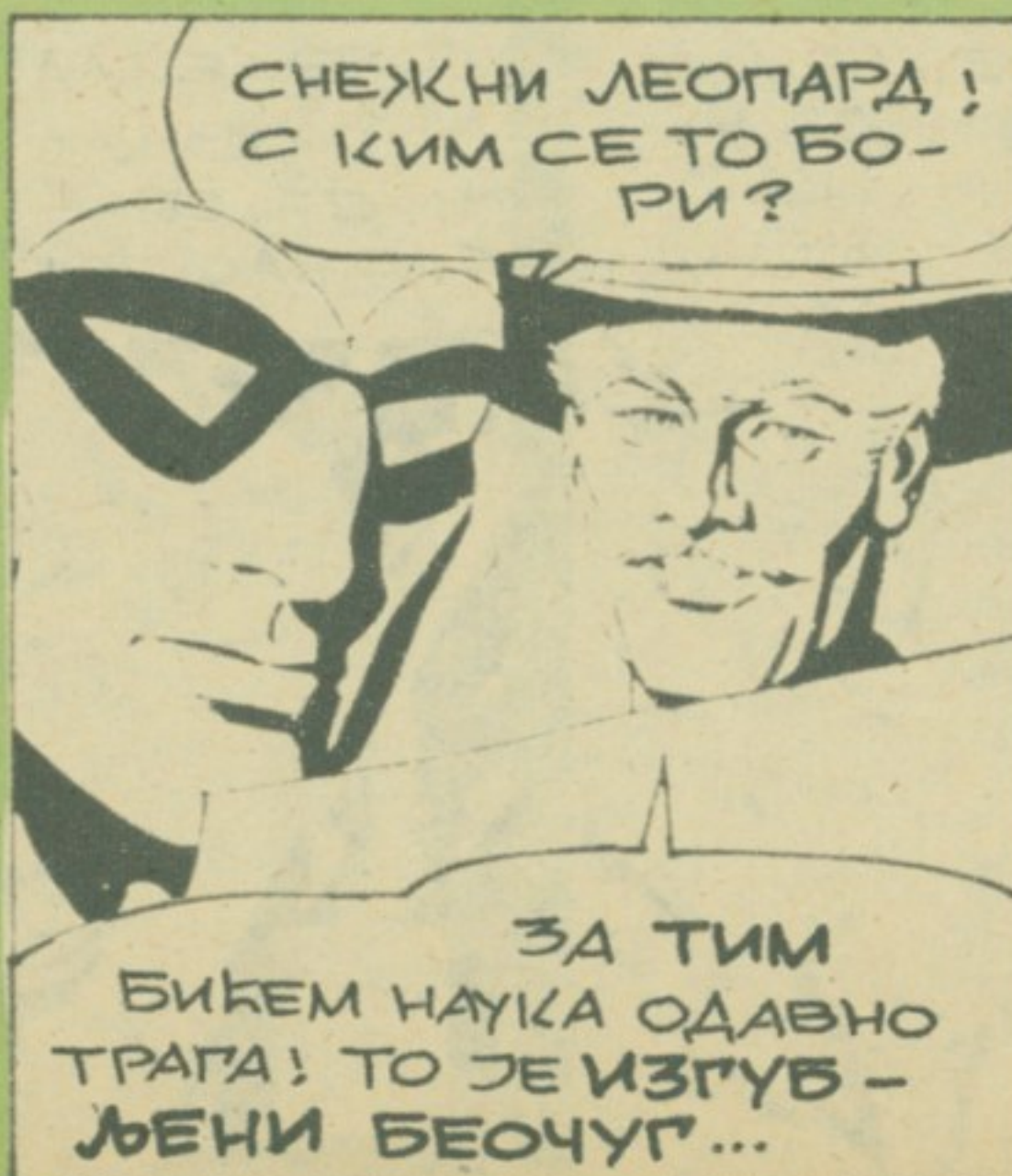
?!

АЛИ, НА НЕСРЕЌУ, НА
ПОВРАТКУ РАЗБОЛЕО
СЕ ОД НЕКЕ НЕПОЗ-
НАТЕ БОЛЕСТИ И
УМРО! ПОСЛАЛИ СУ
НАМ ЊЕГОВЕ СТВА-
РИ... И НЕРАЗВИ-
ЈЕН ФИЛМ!

„ОВО ЈЕ ПРВИ СНИМАК
КОЈИ ЈЕ НАЧИНИО...”

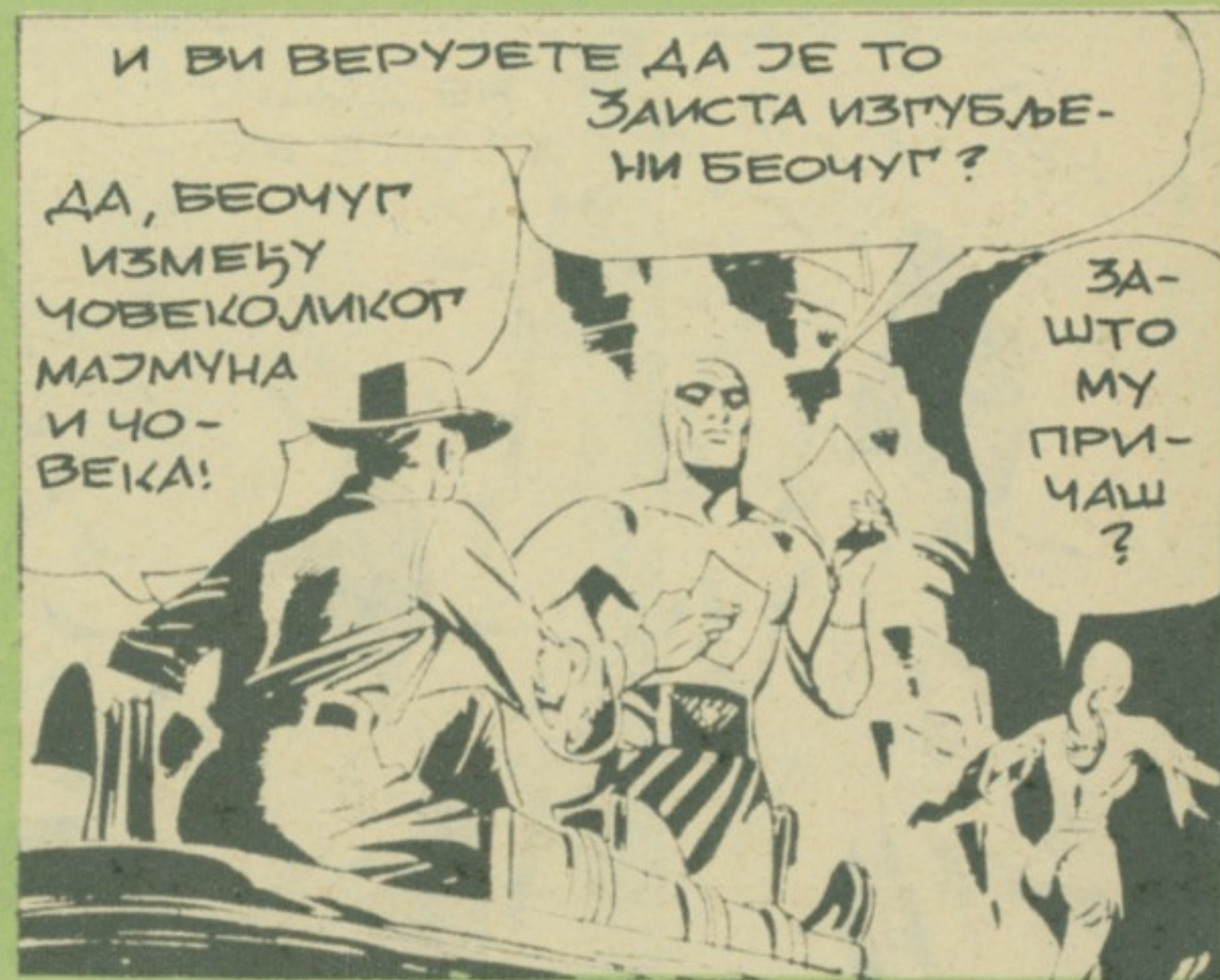

СНЕЖНИ ЛЕОПАРД!
С КИМ СЕ ТО БО-
РИ?

ЗА ТИМ
БИКЕМ НАУКА ОДАВНО
ТРАГА! ТО ЈЕ ИЗГУБ-
ЉЕНИ БЕОЧУГ...

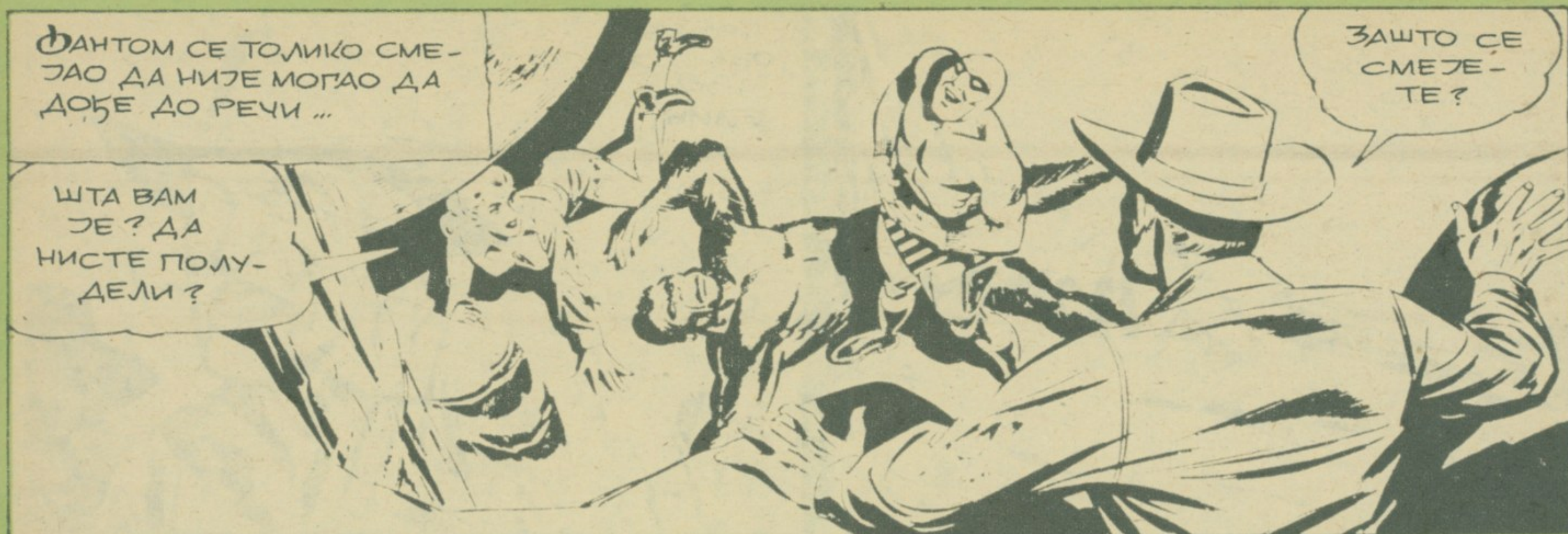

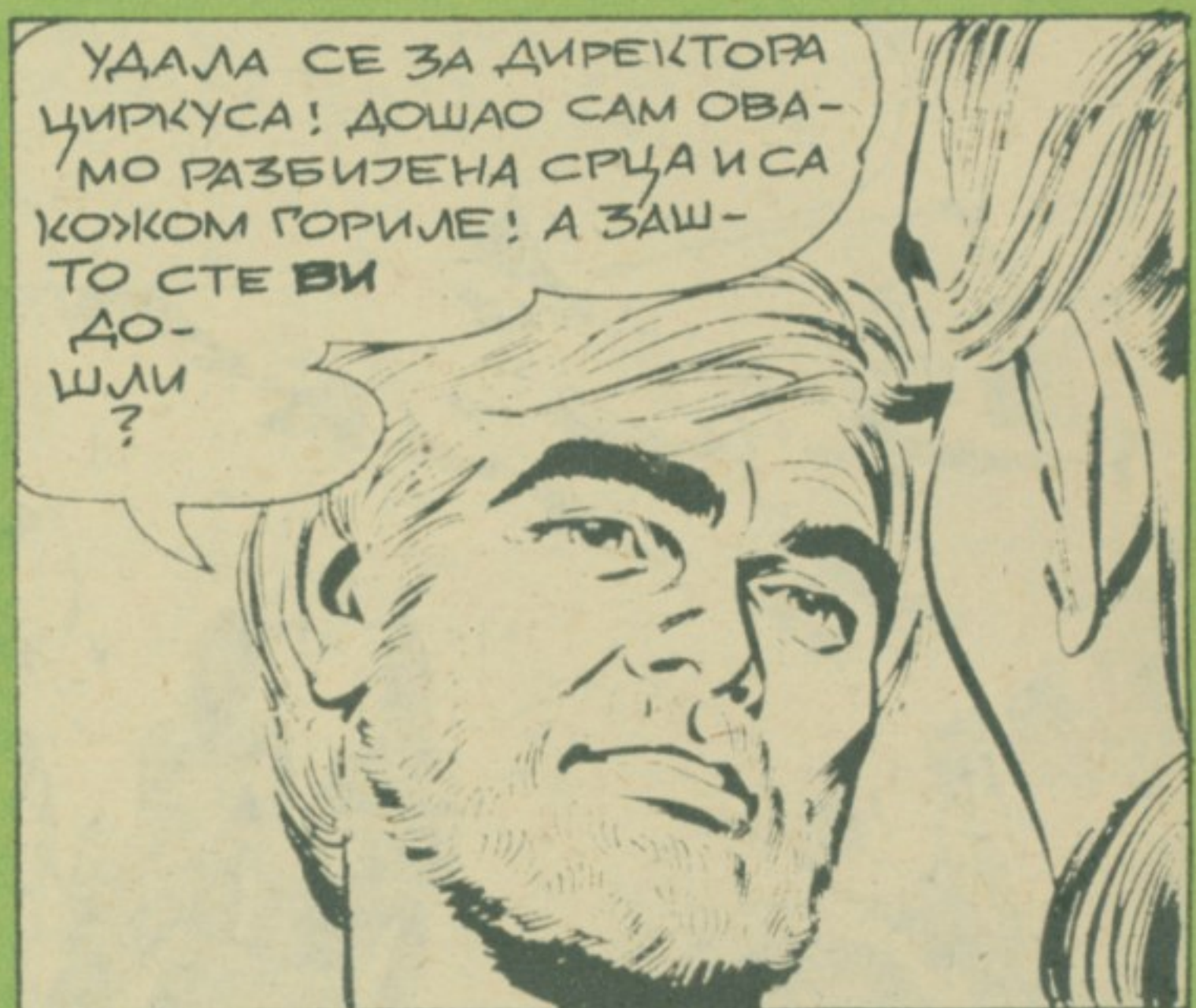
... У РАЗВОЈУ МАЈ-
МУНА У ЧОВЕ-
КА!

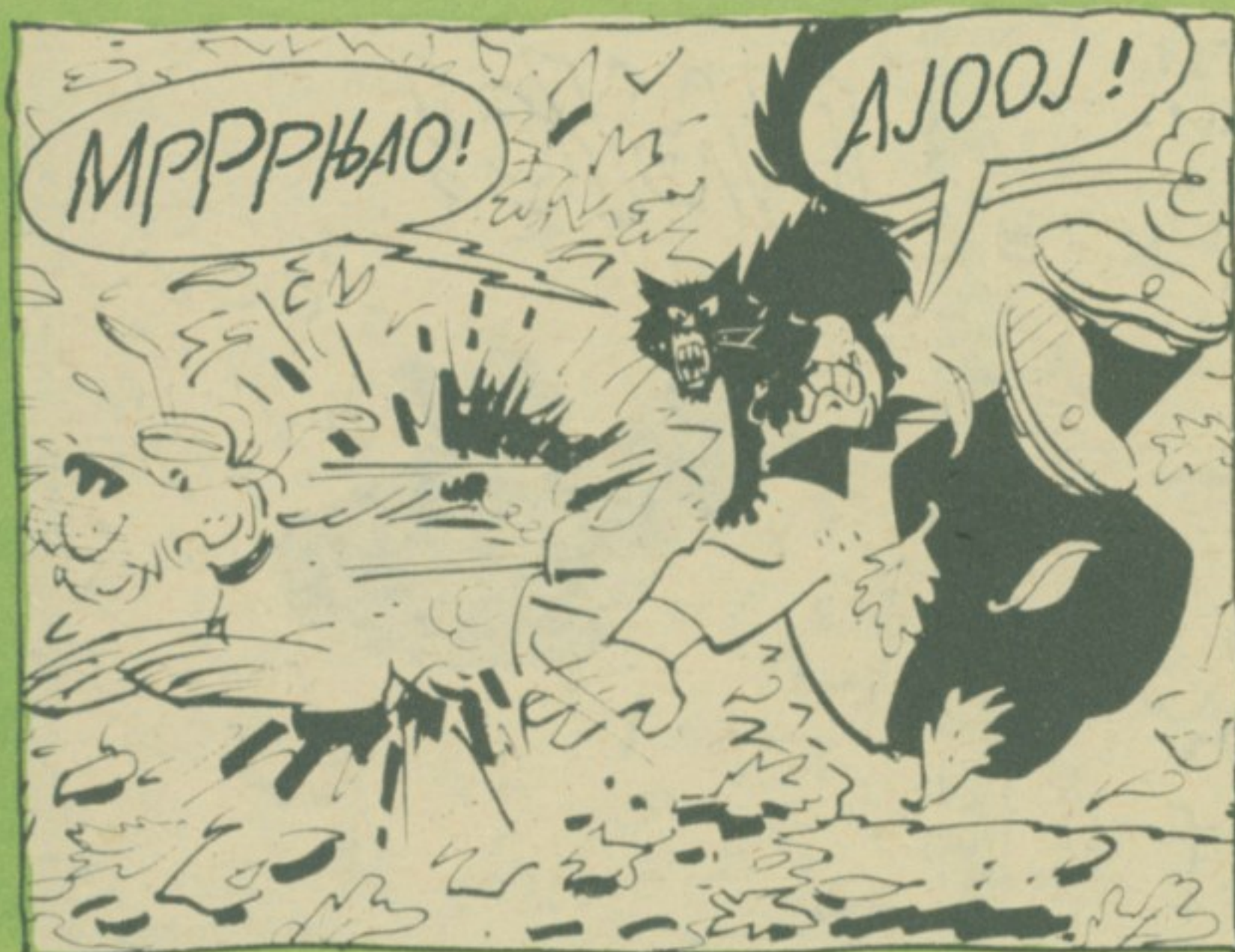

ДЕНИС:

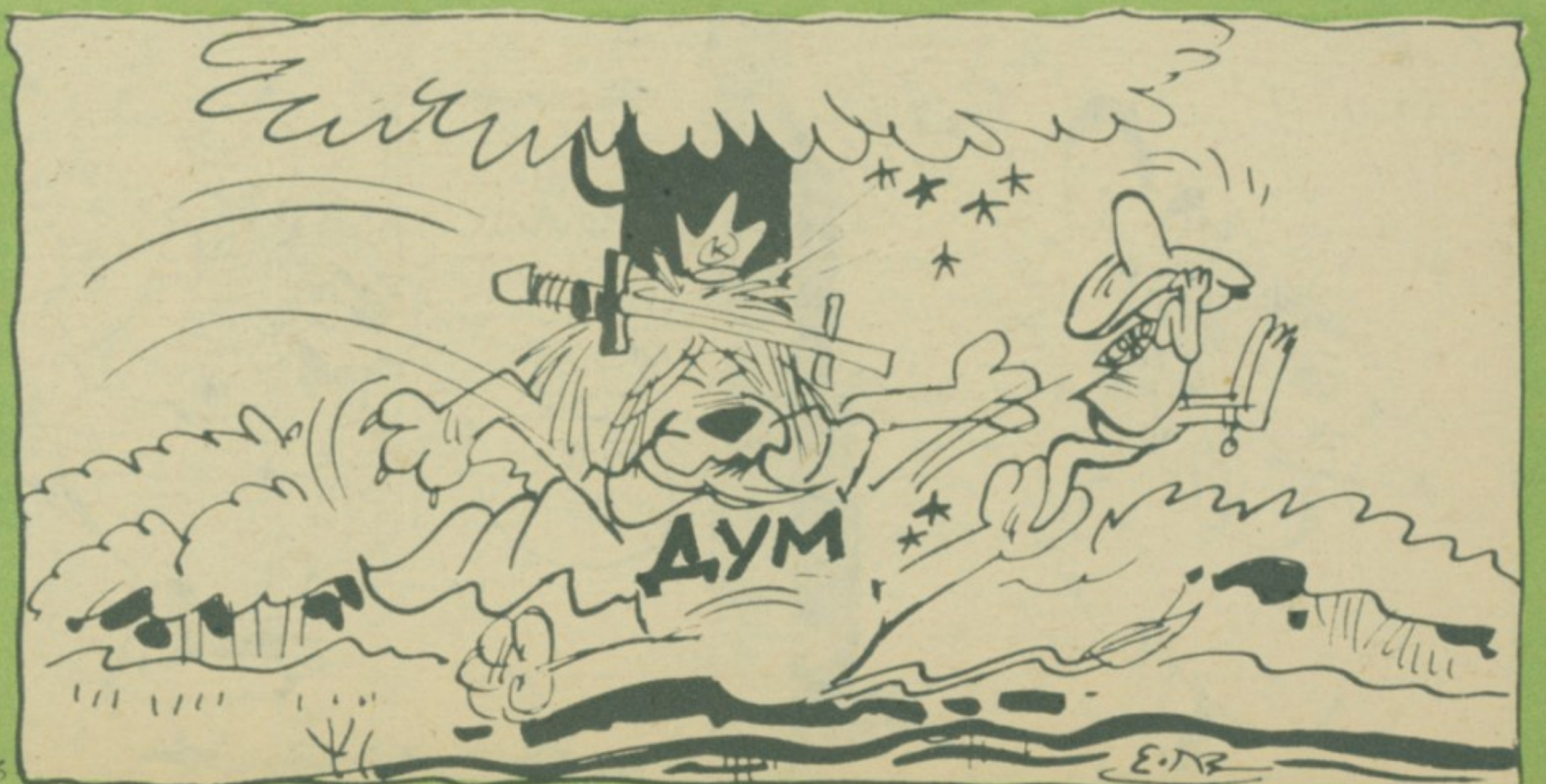
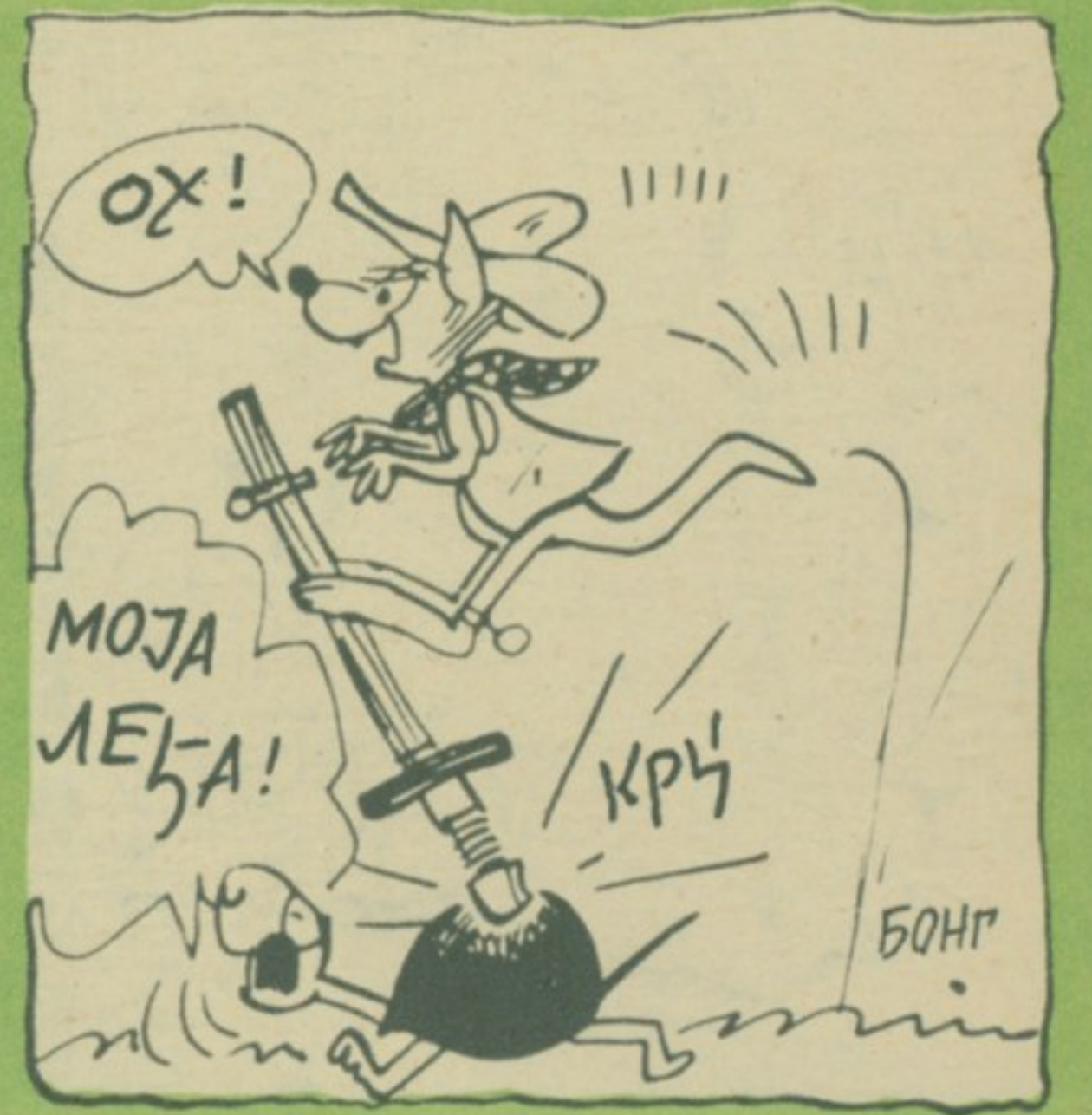
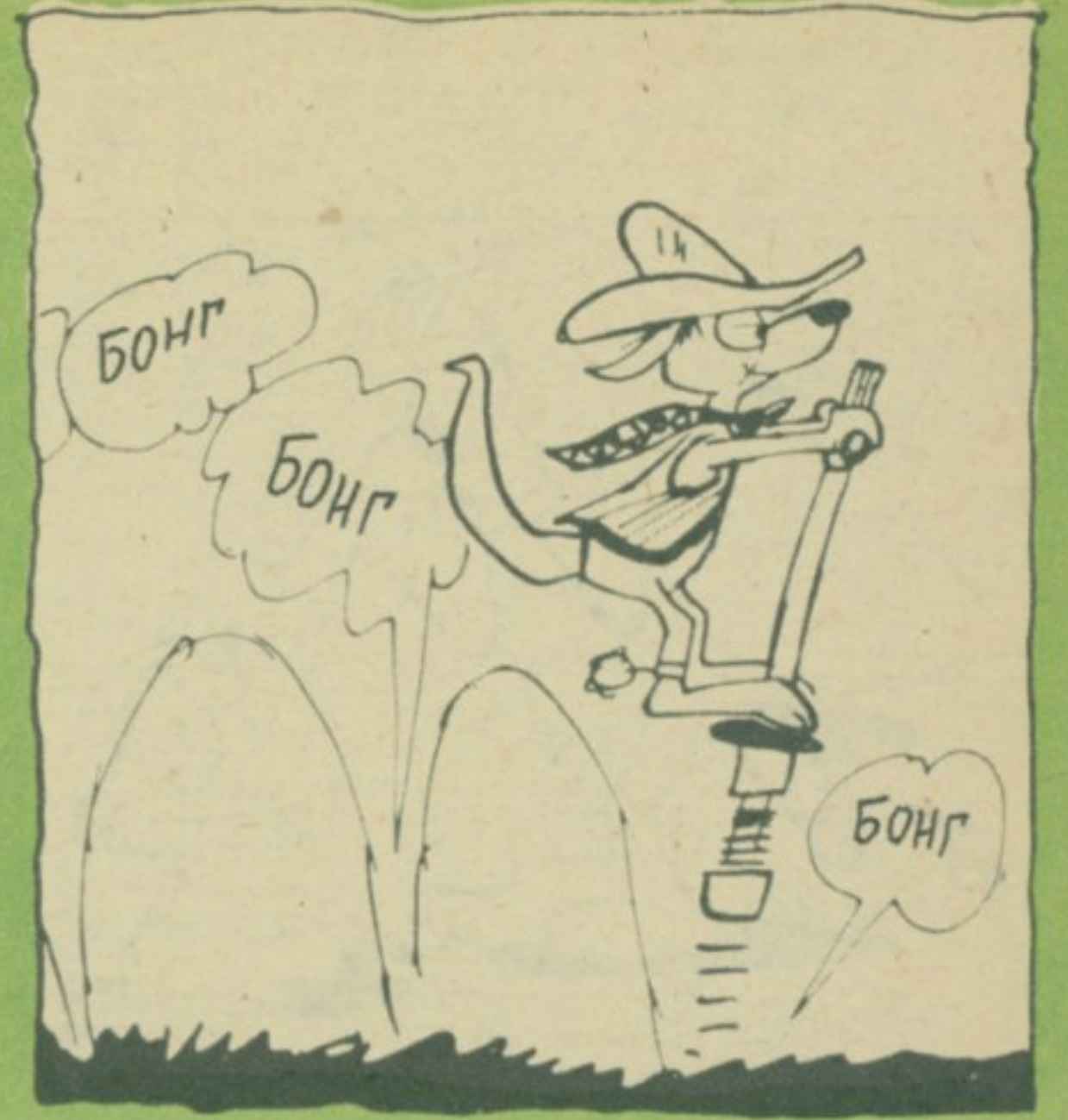
Јесење лишће

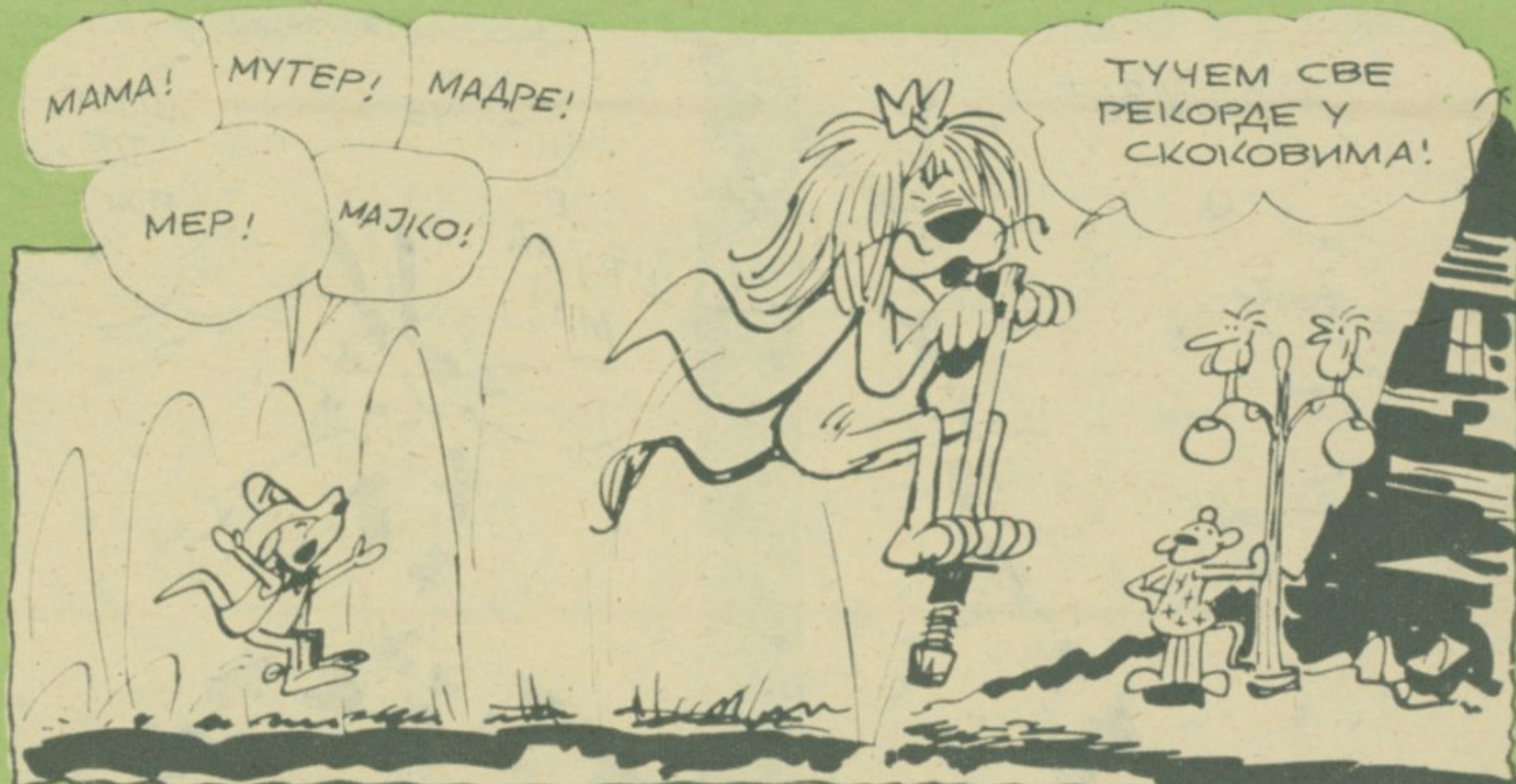

РОБ РОЈ

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП:

ЕНЦИКЛОПЕДИЈА МАТЕМАТИКЕ

до сада најбољи приручник за математику
објављен у нас

Разумљивим стилем и језиком као и одличном методиком књига је помоћни уџбеник свим ученицима и студентима којима математика представља велике тешкоће, као и студентима на свим оним факултетима, високим и вишим школама где се изучава математика као главни или помоћни предмет.

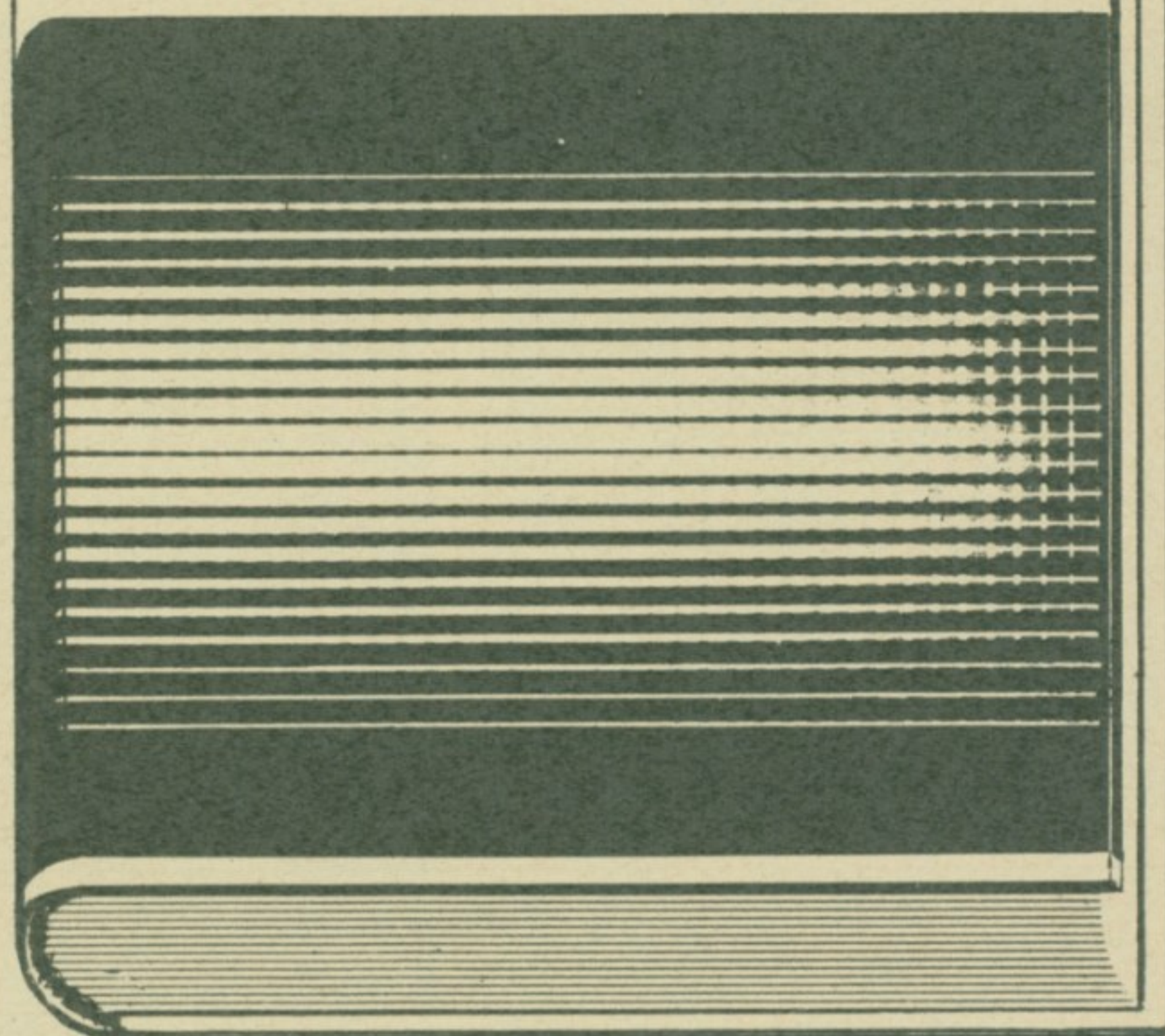
Професорима и наставницима ова изванредна књига послужиће као веома користан приручник за припремање наставе или у току саме наставе.

Аутори ове корисне књиге задржали су, поред иначе врло модерне обраде, класичну поделу математике на: аритметику, алгебру, геометрију итд. Међутим, да би се задовољило велико савремено интересовање, додат је читав један одељак „Елементи модерне математике“, тако да књига на изванредан начин повезује, с једне елементарну и такозвану вишу математику, а с друге стране исто тако елементе класичне и модерне математике.

Књигу „Математика“ су са француског превели наши познати стручњаци — математичари и представља математички део „Опште енциклопедије Larousse“.

Matematika

Opšta enciklopedija Larousse

МАТЕМАТИКА ЗА СВЕ

ученике, студенте, наставнике и професоре

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „ВУК КАРАЏИЋ“, 11001 Београд,
Краљевића Марка бр. 9

ПОРУЧЕНИЦА

Овим неопозиво купујем књигу „МАТЕМАТИКА“ по цени од 250 дина.
ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ ПО ПОВЛАШЋЕНОЈ ЦЕНИ (плаћање поштару приликом пријема књиге).

НА ОТПЛАТУ — у _____ месечних рата почев од _____ 73 г. Рате ћу
уплаћивати редовно по пријену рачуна и уплатница. У случају спора признајем надлежност
општинског суда у Београду.

Презиме и име _____

Занимање _____

Адреса стана _____

Пошт. бр. и место _____

Назив и адреса радне организације _____

Овера о запослењу.

Купац

(Печат и потпис овлашћеног лица)

(Својеручни потпис купца)

Порученица се оверава само при куповини књига на отплату. Пензионери уместо овере прилажу одрезак претпоследњег чека од пензије.

Купци из Београда могу подићи књигу сваког радног дана до 15 часова у предузећу „ВУК КАРАЏИЋ“, Краљевића Марка бр. 9.

Књига је штампана латиницом, формата 23x30 см, богато технички опремљена у тврдом повезу са пластифицираним заштитним омотом. Садржи 395 страна текста, са великим бројем цртежа дијаграма и табела штампаних на прворазредној хартији.

Цена књиге је 250 динара. Може да се купи за готово и отплату. КУПЦИ ЗА ГОТОВО УЖИВАЈУ ПОПУСТ ОД 20% ТАКО ДА КЊИГУ ДОБИЈАЈУ ЗА 200 ДИНАРА.

Купци на отплату књигу отплаћују у 5 рата по 50 динара.

УВРЕДА

Кад је Зајнул на врховима прстију пришао кавезу, орао је још стајао шћућурен у једном углу. Очи су му биле затворене, а глава увучена у рамена.

— Киј-ту! — позвао га је.

Орао је за тренутак подигао капке и погледао господара. Али, није то више био поглед орла који је некад, пун краљевског достојанства, могао не трепћући да гледа у сунце. Његове очи су сада биле очи старца који је проживео дуг и тежак живот.

— Киј-ту! — понављао је Зајнул.

Орао се није померао из свог угла.

Чувај се страшних канџи

Дуго је Зајнул стајао поред кавеза. Њих двојица, стари орао и он, личили су један на другог, дванаест дугих година провели су заједно. Орао сада умире, а Зајнул не може да му помогне јер — старост је неизлечива.

У пролеће дванаест година раније у једном селу у Киргизији угинуо је орао старог ловца Зајнула. Пошто је сахранио птицу, Зајнул је почео да плете велику мрежу од коњске длаке. А онда, кад је мрежа била готова, оседлао је коња, узео једно јагње и пошао у планину. Високо у планини везао је јагње за стабло, разапео око њега мрежу и сакрио се у близини. Док је јагње чупкало траву, Зајнул је размишљао како би било лепо да ухвати младог орла. Са њим сигурно не би имао много муке јер се младе птице лако и брзо навикавају на свог господара.

Али, тога дана Зајнул није имао среће, орао није долетео. Тако је било и следећег дана. Сваког јутра Зајнул је одлазио у планину и тамо чекао све до мрака, али увек се враћао празних руку. Тек петог дана, кад је сунце било већ високо одскочило, угледао је једног орла како кружи у широком луку и полако се спушта према земљи. Осетивши грабљивицу, јагње је тужно заблејало, али већ следећег тренутка огромни орао шчепав га је својим канџама. Тада је Зајнул истрчао из закљона.

Кад је видео да му се чо

век приближава, орао је отворио кљун и претећи зашиптао. Покушао је да се извуче из мреже, али безуспешно. Његове жуте очи биле су пуне беса а велике црне канџе све јаче су се забадале у беживотно тело јагњета.

Био је то стари орао, златастомрк, са крилима чији је распон износио преко метар и по. Зајнул је тог тренутка већ заборавио да је желео младог орла и гледајући овог који се копрцао у његовој мрежи радовао се као дете.

Требало је сада да га веже и стави на коња, али чим му се приближио, орао га је снажно ударио крилом. Зајнул је знао да мора да се чува страшних канџи и кљуна па је узео ћебе и покушао да га набаци орлу преко главе. Мучио се неколико тренутака, а онда се и сам запетљао у мрежу. Већ је видео отворен кљун побеснеле грабљивице и у последњем часу успео да заштити рукама лице. Орао га је шчепав за руку и из ње је потекла крв.

Тек трећи пут успело му је да баци ћебе на орла. Притиснуо га је свом снагом и везао.

Надмудрио сам га!

Првог дана Зајнул није дао орлу ни да једе, ни да пије, ни да спава. Веровао је да ће га тако натерати да њега, Зајнула, призна за господара. Цео дан и целу ноћ бдео је Зајнул крај орла и пазио да не заспи. Кад би осетио да он сам неће моћи да издржи без сна, поливао је орла водом и, док би се орао тресао и чистио перје, Зајнул би дремнуо поред кавеза. Бдео је тако данима, али орао се није смиривао. Чим би му се Зајнул приближио, он се одмах бесно бацао на њега.

— Он је стари орао — мислио је Зајнул — лукав је, али ја ћу га ипак надмудрити.

Седмог или осмог дана Зајнул је пришао кавезу са великом чинијом воде и ставио је пред орла.

Орао је пио воду, халапљиво и дуго као жедан коњ.

— Лукав је он, али ја сам га ипак надмудрио! — радовао се старац док је руком миловао његово перје.

Сада је требало нахрани

ти орла. Зајнул је донео свежег мяса и бацио му један комад. Орао га је зачас прогутао. Зајнул је бацио и други комад, а трећи — пружио из руке јер орао мора да научи да узима храну из господаре руке. Али, Зајнулова рука нашла се, као у клештима, у огромним канџама птице.

— Баволе! — викнуо је љутито Зајнул и ударио орла корбачем. Одмах се покајао, али било је касно. Орлове очи страшно су засијале и Зајнул је схватио да му он то неће опростити.

Први ЛОВ

Ускоро је Зајнул почео да припрема орла за лов. Прво га је навикао на капицу коју ће носити преко очију увек пре поласка у лов. И, зачудо, орао се није много бунуо. Ипак, Зајнул му није веровао, будно је пратио сваки његов покрет.

Неколико дана касније Зајнул је почео да учи орла да одржава равнотежу: преко очију му је навлачио капицу, а онда га стављао на руку преко које је, наравно, била навучена кожна рукавица. Орао је и овај део обуке стрпљиво подносио и већ је могао да крене у лов — на пуњене животиње. Кад би му Зајнул скинуо капицу с очију и гурнуо га да полети, орао се бацао на пуњене лисице и вукове постављене у близини и држао их у канџама победнички клићући.

Дуго је тако Зајнул вежбао орла, а онда је једног дана кренуо са њим у лов.

Дубоко у шуми прво је пустио немирне псе који су напуштали неки траг. Престижући један другог, пси су појурили сваки на своју страну. Кад су мало вили још две лисице. Орао је скинуо ланац којим је орао био везан, свукао капицу са његових очију и викнуо:

— Ајт!

Као да је само чекао тај тренутак орао се наострешио и полетео према лисици. Кад је Зајнул стигао, лисица је већ била мртва.

Зајнул је бацио орлу комад мяса и узео од њега плен. Тако су тога дана уловили још две лисице. Орао је био тако добар и послушан да Зајнул није више нимало сумњао у њега.

Једног јутра, спремајући се за лов, Зајнул је нахранио орла али му није дао

довољно јер сити орлови нерадо лове дивљач. Оседлао је коња и са орлом на руци пошао у степу.

Сам у степи

Ускоро су пси напуштали вука и опколили га. Зајнул је из даљине гледао како се звер тромо креће према шуми. Сигурно је сит, али ако се дочепа шуме, више га неће наћи. Зато је одлучио да одмах пусти орла на њега. Скинуо му је капицу и викнуо:

— Ајт!

Заслепљен степским сунцем, орао је један тренутак неодлучно стајао на Зејнуловој руци, а онда нагло полетео у висину и као камен пао — на господара. Зајнул је тада изгубио десно око а на његовом лицу остале су добоке бразготе не од орлових канџи.

Тек после неколико месеци Зајнул је одлучио да поново пође у лов. Ловио је сада помоћу кљуса и често, постављајући их, погледао према небу. Високо горе летели су орлови и њему се чинило да препознаје једног од њих.

Тако је прошла зима, већ су процветале лале и булке. Зајнул је пошао једног дана у шуму да провери клопке. Био је уморан и исцрпљен, старе ране су га болеле. Попустио је дизгине и, као што му се често догађало, задремао на коњу. Изненада, нешто је поплашило коња, змија или нека сенка, и он се пропео. Зајнул је пао на земљу и без свести остао да лежи.

Кад је дошао себи, сунце је било високо одскочило. Дуго је лежао и у глави му је још зујало. Покушао је да се дигне, али осетио је јак бол и поново пао на земљу. Болела га је нога, сигурно ју је при паду сломио. Узео је нож и расекао чизму: нога је била модра и натечена.

Међу зверима

Сунце је пекло и Зајнул је потражио хладовину. Пузећи кроз високу траву и трње није стигао далеко, руке су му биле израњављене. Више од болова мучила га је жеђ, а трава којом је покушао да је утоли била је горка. Док је тако лежао беспомоћно, спарна ноћ спуштала се над степом.

Као што је и очекивао, са првим мраком до њега је допрло завијање шакала, прво из даљине, а онда све ближе. Прождрљиве звери ускоро су га окружиле са свих страна.

Зајнул је знао: ако га нападну, може да се брани само ножем који му неће много помоћи. Тада се сетио шибице. Сакупио је ма-

ло суве траве и запалио је. Она се прво димила, а онда су се појавили слаби пламичци. То је било довољно да шакале задржи на пристojном растојању. Али, опасност је долазила с друге стране: њему се страшно спавало а ко ће, ако он заспи, да надгледа ватру.

Борећи се са сном, Зајнул се одједном досетио: Забо је нож у земљу тако да му се оштрица наслања на браду и кад би, тонући у дубљи сан, обарао главу, оштрица ножа би га опомињала. Тако је провео ту бескрајно дугу ноћ.

Шакали су ујутру нестали, али су се по подне поново вратили. Зајнул је и даље беспомоћно лежао, мучила га је жеђ а шакали навалили са свих страна.

Уместо да полети на пи-
сицу, орао се сручио на
свог господара. Као да
се светио за увреду ко-
ју му је Зајнул нанео.

Ойкољен шакалима усред сџеџе,
рањени лобац, већ је изиубио сва-
ку нагу да ће се сџасџи. Али, ње-
јову судбину одлучио је један орао!

помислио је Зајнул и обри-
сао руком сузе. — А ја сам
стар и неспособан.

Нераздвојни пријатељи

Скупивши сву снагу Зај-
нул је почео да пузи према
месту где је ишао шакал.
Орао га је пратио држећи
кљун још отворен и показу-
јући језик.

Зајнул је одрао шакала и

мислио на шакале. Они су
оили већ ту, привучени ми-
рисом мртвог сабрата. Али,
чим се први приближио,
из таме се чуо удар крила
и орао се сјурио на шакале
који су одмах побегли. Сад
је Зајнул могао да буде ми-
ран, орао је стражарио по
ред њега и чувао га. Старац
се покрио по глави и зас-
пао.

Целу ноћ у степи су зави-
јали шакали, али кад год
би покушали да се прибли-
же Зајнулу, орао би их оте-
рао.

Ујутру, Зајнул је кроз сан
чуо лавез паса, па топот
коња и људске гласове. Пре-
нуо се и почео да дозива.
Ускоро су људи били крај
њега. Направили су носилу
ку и понели га. Увек кад
би отварао очи, Зајнул је
видео у ваздуху орла чије
се перје под сунчевим зра-
цима преливало као зла-
то.

Од тога дана Зајнул и
орао постали су нераздвај-
ни. Нису се више сећали
старих увреда јер оне су
биле испуњене високом
ценом. Сваки од њих радио
је свој посао: орао је одле-
тао у шуму рано ујутро, а
старац остајао да плете мре-
же и прави клопке. Увече,
кад се орао враћао, чували
су на прагу Зајнулове ку-
ће и дуго гледали у непре-
гледне планине: за орла
оне су биле домовина, а за
Зајнула успомена на нај-
лепше године живота, кад
је био млад и снажан.

У тим тренуцима Зајнул
се често питао шта је наг-
нало птицу да остави ове
недостижне врхове плани-
на покривене снегом и да
је врати човеку. Можда
старост.

Сада је орао умирао.
Много смрти је Зајнул ви-
део у свом животу, али ова
му је тешко падала. Уми-
рао је његов верни прија-
тељ!

Зајнул је остао поред ка-
веза све до ноћи, а онда
је отишао да спава. Али,
није могао да заспи. Кад
је поново пришао кавезу,
позвао је:

— Киј-ту!

Орао се није одазвао. Зај-
нул је ушао у кавез и на
својим слабијим рукама из-
нео његово беживотно те-
ло. Ставио га је на коња и
пошао у планину. У мраку
је ископао јаму, а онда у
њу нежно положио орла.
Учинио је то као човек ко-
ји сахрањује свог најбли-
жег.

П. З. 21

Изненада је чуо неки
фијук у ваздуху. Језиво
крештање шакала помеша-
ло се са победничким клик-
тањем орла. Једном кан-
цом орао је држао шакала
за њушку, а другом му ло-
мио тело. Тада је нешто
блеснуло на орловој нози
и Зајнул се напрегнуо да
боље види: био је то лан-
чић који је он ставио орлу
на ногу.

У Зајнулу је одједном
срце заиграло, заборавио је
на то како му се орао муч-
ки осветио, на тренутак је
заборавио и болове у нози
и викнуо:

— Киј-ту!

Орао је незграпно сишао
са шакаловог тела и, вуку-

ћи крила по земљи, полако
пошао према месту одакле
се чуо глас. Зајнул није
знао шта ће му донети овај
изненадни сусрет и за сва-
ки случај спремио се на
најгоре. Погледи птица и
човека су се укрстили и
човек није могао у орловим
очима да прочита ни доб-
ро ни лоше. Оне су гореле
жутим огњем и Зајнулу се
чинио да га орао не види.

— Киј-ту! — позвао га
је још једном.

Орао је застао и, главе
нагнуте у страну, загледао

се у Зајнула, као да се не-
чег присећа. Одједном, ра-
ширио је крила, широко
отворио кљун и почео сме-
шно да поиграва пред својим
господаром, као некад кад
је требало да добије пар-
че меса.

— Паметан је он орао —

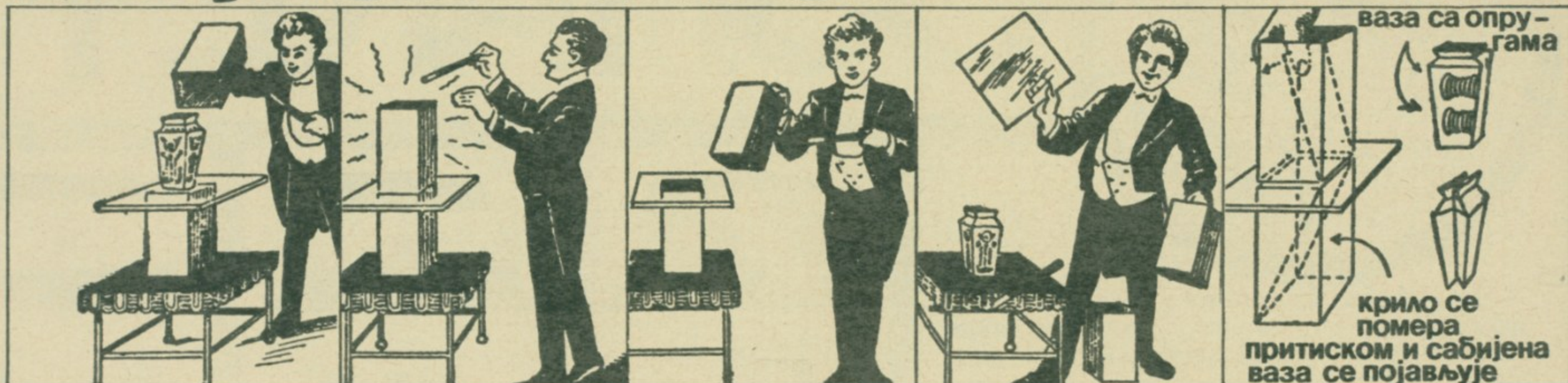
нахранио орла. Кад се на-
јео, орао је дуго чистио
перје, а онда одлетео у шу-
му. Зајнул га је пратио по-
гледом све док није нестао
из вида. Сан га је поново
хватао.

Кад се пробудио, била је
увелико ноћ. Прво је по-

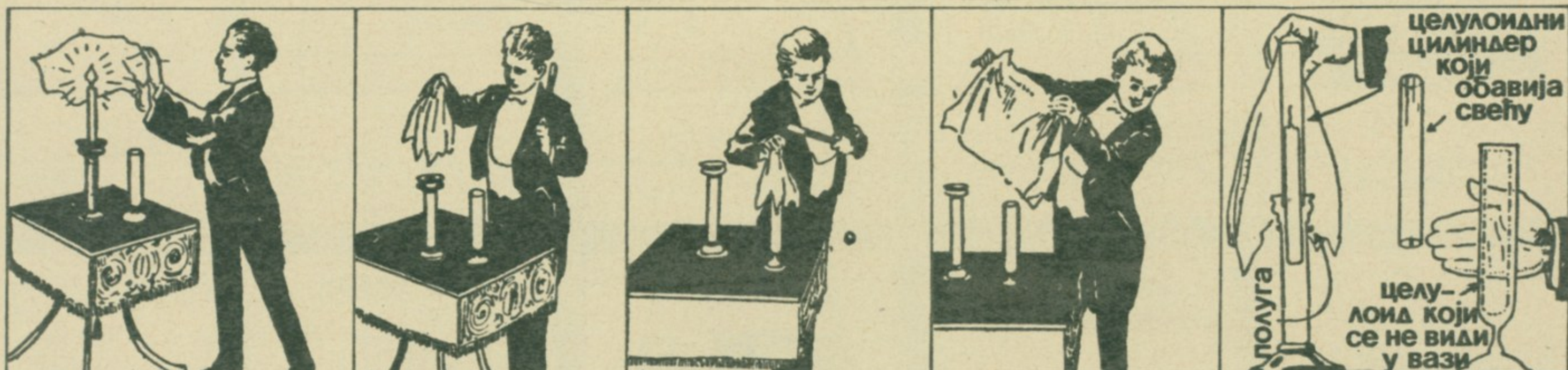

МАЂИОНИЧАРСКЕ ВЕШТИНЕ

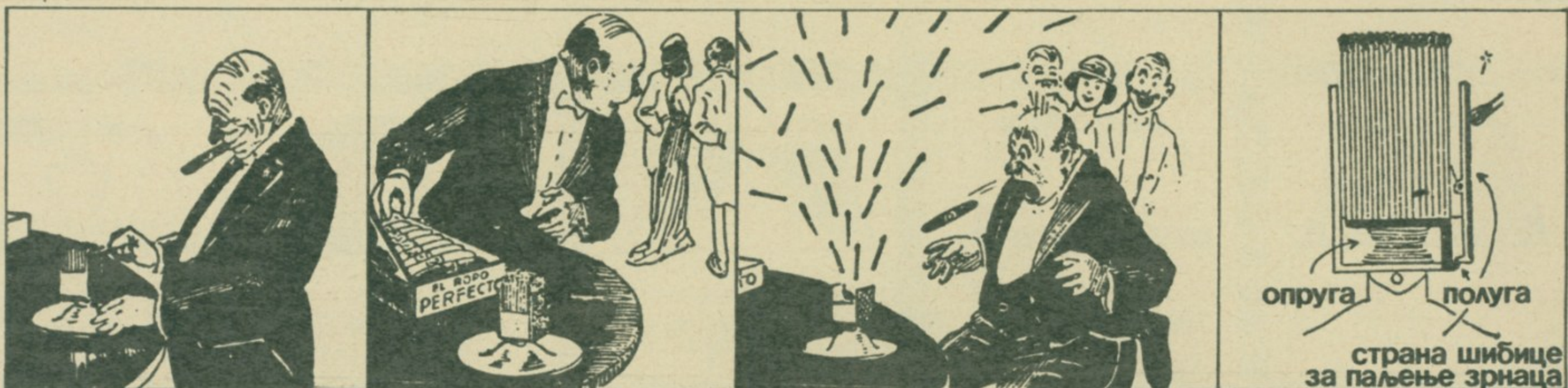
ВАЗА ПРОЛАЗИ КРОЗ СТАКЛО — На четвртасту кутију без поклопаца и дна стави се стаклена плоча, на њу ваза, а преко вазе друга кутија, иста као и прва. Када се друга кутија подигне, вазе нема! Појављује се тек када се подигну стаклена плоча и доња кутија. Свака кутија има уграђену по једну додатну покретну страну и по једну

еластичну вазу с опругама направљену од меканог материјала. Када се горња кутија подиже, истовремено се палцем повуче и покретна страна. Ваза се сабије и подиже са кутијом. На обрнут начин се ваза у доњој кутији ослобађа и појављује.

СВЕЋА КОЈА НЕСТАЈЕ — Свећа у свећњаку се покрије марамом и пренесе у чашу сличну свећњаку. Марама се склони — свеће нема! Свећа је обавијена провидним целулоидом. Када се свећњак покрије ма-

рамом, брзо се на њему активира полуга. Свећа склизне у свећњак. У чашу се преноси само целулоид. Пошто је провидан, утисак је да у чаши нема ничега.

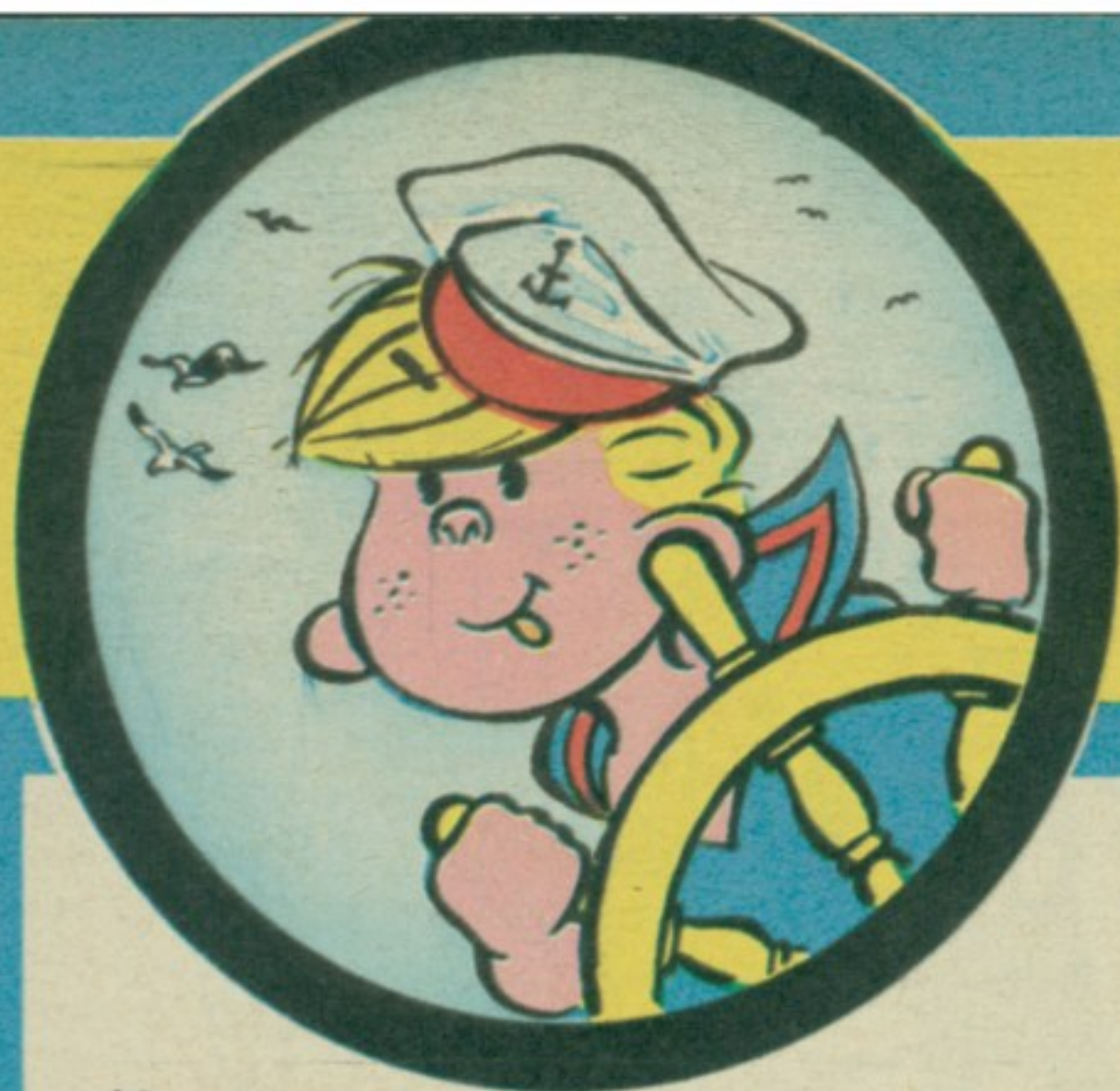
РАСУТА ПАЛИДРВЦА — У украсном сталку углављена су палидрвца. Када се палидрвцем превуче по бочној ивици да би се запалило, сва палидрвца се распрше. Испод палидрвца је опруга. Притиском пали-

дрвца на бочну страну помери се скривена полугица, опруга се ослободи и избацује остала палидрвца.

РАЗНОБОЈНА ОЛОВКА — Мађионичар обећава гледаоцима да ће обична оловка у његовој руци писати бојом којом они желе. Ставља им на располагање црвену, жуту, плаву и зелену. Наиме, он држи у руци

специјалне мале оловке тих боја и неprimетно их убацује у отвор на врху „праве“ оловке. За ово је потребна велика брзина и умешност.

ОЗНАКЕ НА

У ери модерног бродарства у свету се формирају велика поморска предузећа и компаније. Њихови бродови поред заставе носе на димњацима посебну ознаку компаније којој припадају.

Спљашна пловба
ЈУГОСЛАВИЈА

Југословенска
линијска пловидба
ЈУГОСЛАВИЈА

Јадранска слободна
пловидба
ЈУГОСЛАВИЈА

Botelho Shipping Co.
ФИЛИПИНИ

Burma Five Star Line
БУРМА

Chargeurs Reunis
ФРАНЦУСКА

Cunard Steam-Ship Co.
ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Daiichi Chuo
Kisen Kaisha
ЈАПАН

Great Eastern
Shipping Co.
ИНДИЈА

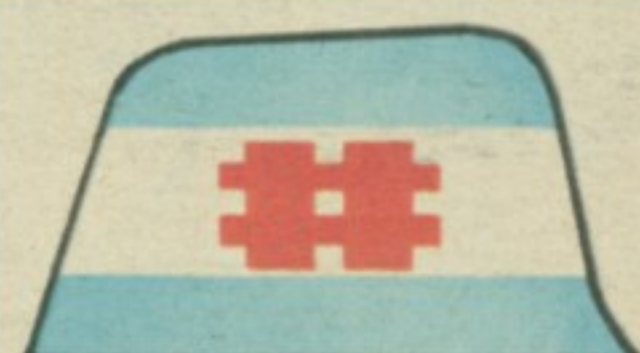
Hamburg — Amerika
— Linie
САВЕЗНА
РЕПУБЛИКА
НЕМАЧКА

Holland-East Asia Line
ХОЛАНДИЈА

Idemitsu Tanker Co.
ЈАПАН

Inui Steamship Co.
ЈАПАН

Nedlloyd Lines
ХОЛАНДИЈА

Nihonkai Steamship Co.
ЈАПАН

Northern Line
ФИЛИПИНИ

Norwegian Asia Line
НОРВЕШКА

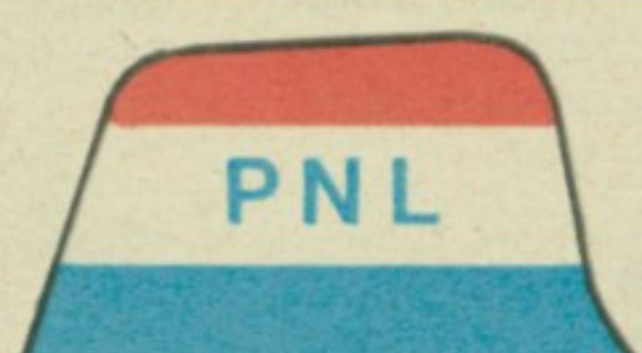
Orient Overseas Line
ХОНГКОНГ

Royal Inter-ocean Lines
ХОЛАНДИЈА

Ryuku Kaiun
ЈАПАН

Philippine
National Lines
ФИЛИПИНИ

Sanko Kisen Kaisha
ЈАПАН

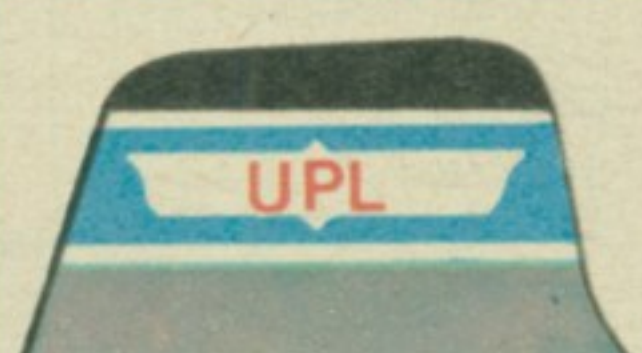
Shibusawa Kaiun
ЈАПАН

Taiwan Navigation Co.
ТАЈВАН

Teh-Hu Steamship Co.
ХОНГКОНГ

United Philippine Lines
ФИЛИПИНИ

United States Lines
САД

Waterman Steamship
Corp.
САД

ДИМЊАЦИМА

Југословенска
океанска пловидба
ЈУГОСЛАВИЈА

Атлантска пловидба
ЈУГОСЛАВИЈА

Југословенска
танкерска пловидба
ЈУГОСЛАВИЈА

American Export &
Isbrandtsen Inc.
САД

American
President Lines
САД

Eiwa Kaun Kaisha
ЈАПАН

Ellerman Lines
ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Far Eastern State
S. S. Lines
СССР

Fearnley & Eger
НОРВЕШКА

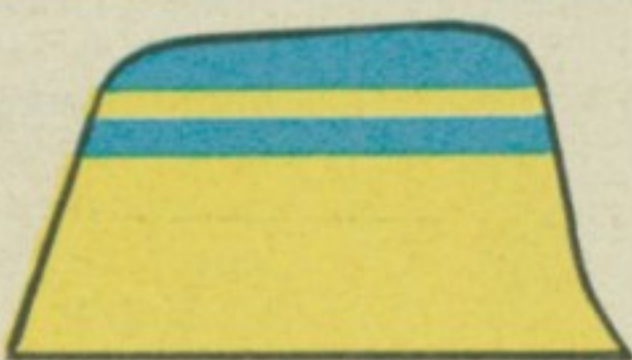
Gold Star Line
ПАНАМА

Johnson Line
ШВЕДСКА

Kyosei Kisen Kaisha
ЈАПАН

Lloyd Triestino
Navigation Co.
ИТАЛИЈА

Marchessini Line
ИТАЛИЈА

Meyer Heine Line
САВЕЗНА
РЕПУБЛИКА
НЕМАЧКА

Pacific Far East Line
САД

Philippine Ace Lines
ФИЛИПИНИ

Polish Ocean Lines
ПОЉСКА

Rickmers-Linie
САВЕЗНА
РЕПУБЛИКА
НЕМАЧКА

Rio Grande Line
БРАЗИЛ

Svenska Orient Linien
ШВЕДСКА

States Line
САД

States Marine Lines
САД

Swedish East-Asia Co.
ШВЕДСКА

Ta Lai Steamship Co.
ТАЈВАН

Wilh Wilhelmsen
НОРВЕШКА

Ybarra & Co.
ШПАНИЈА

Zim Israel Navigation
ИЗРАЕЛ

Knutsen Line
НОРВЕШКА

Cho Yang Shipping Co.
КОРЕЈА

УСПОМЕНЕ ЈОШ ЖИВЕ...

Често се каже да је рок музика „мушки посао“. Ипак, има и талентованих девојака које су освајале саме врхове и угледна места у свету рок музике. Споменимо само Кристину Перфект, Џули Дрискол, Грејс Слик, Сенди Дени, Сузи Кватро, Меги Бел... Све оне, захваљујући понајвише својим интерпретацијама, наступима и плочама, одушевљавају публику и доспевају на листе популарности. Све су оне признате и уживају међународни углед, али се ипак са сигурношћу може тврдити да ће проћи још доста времена док нека од њих успе да помрачи славу која је исплетена око имена Џенис Џоплин, „најбоље и најватреније беле певачице до данас рођене“.

Џенис Џоплин (JANIS JOPLIN) рођена је 19. јануара 1943. године у тексашкој луци Порт Артур. Општу пажњу привукла је 1967. године на чувеном Монтреј фестивалу када је, предводећи ансамбл Биг Брадеренд Холдинг Компани (BIG BROTHER & THE HOLDING COMPANY), „деловала тако неодољиво да је одмах било јасно да публика у тој ружној девојци добија новог идола а да критика неће моћи а да не призна да се појавила певачица изузетних вокалних квалитета“. Она се брзо успела на сам врх али

је исто тако брзо постало јасно да девојка из Тексаса нема толико снаге да поднесе сва искушења која прате успех. Незабравним концертима стално је увећавала славу али је истовремено уништавала сама себе неконтролисаним количинама пи-

ћа и узимањем дрога. Трагично је завршила у соби холивудског хотела на данашњи дан пре четири године (4. октобра 1970.).

Иза Џенис Џоплин остао је мит.

Мит о великој певачици, необузданој звезди и несрећној девојци која у потрази за срећом није изабрала прави пут.

ПРО АРТЕ ПОНОВО!

У лето 1972. године раскид међу члановима популарне групе PRO ARTE био је неминован. Певач групе и човек кога су поистовећивали са свим њеним успесима Владимир Савчић, умногоме познатији под надимком Чоби, изјавио је тада: „Мени ова ситуација најтеже пада. После више година заједничке сарадње ми се растурамо. Имам више понуда да постанем соло певач али то не бих радо прихватио. Сувише сам навикао на PRO ARTE и зато ћу се одлучити само у крајњој нужности. Борићу се за PRO ARTE докле будем имао снаге. Себе без те групе тешко могу замислити...“

Од групе PRO ARTE остали су само Чоби и композитор Ђорђе Новковић. Овај тандем је покушавао да окупи нову групу, али без успеха. Прављене су разне комбинације да би се на крају публици званично представила она у коју се најмање веровало: PRO-INDEXI! На жалост, ово удруживање није донело веће резултате, и то из разумљивих разлога. Споменимо само то да су ове две популарне групе пре „фузије“ гајиле са свим различиту музику и да се то на брзину није могло ускладити. Затим, неки чланови ИНДЕКСА морали су да пођу на одслужење војног рока и убрзо је било јасно да ће век супергрупе PRO-INDEXI бити кратак. После осам месеци Чоби и Ђорђе Новковић поново су били сами. Тада одлучују да покушају и трећи пут. Неколико месеци су тражили погодне музичаре и изабрали су четири младића из Ријеке. Новоформирана PRO ARTE овст пролећа гостовала је три месеца по Америци. Летос су свирали по јадранским летовалиштима, а у право ових дана очекују излазак прве ЛП плоче. Тако опет постоји и ради комерцијално

најуспешнија и најпопуларнија група наше забавне музике.

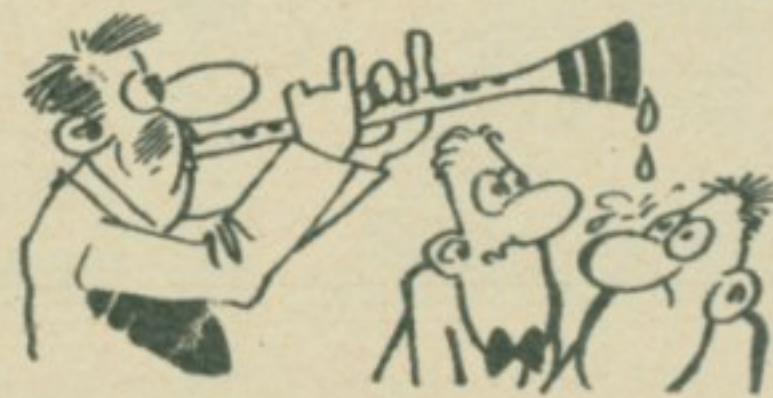
О „новој“ PRO ARTE Владимир Савчић каже: „Ђорђе и ја потпуно смо задовољни. Нови чланови наше групе Арно Удатни, гитара; Бењамин Станић — бас гитара; Ленац Младен, оргуље и Рихтер Звонимир, бубњеви нису толико познати ши рокој публици али то су добри професионалци и музичари по нашем укусу. Ђорђе и даље остаје члан групе само убудуће неће увек свирати с нама. Он ће предводити PRO ARTE само на фестивалима и великим солистичким концертима. Ја ћу можда с времена на време прихватити понуду да онимим неку соло плочу, али сви моји будући планови везани су за PRO ARTE“.

Тако је познати певач поново на челу групе с којом је и постигао велике успехе и постао познат.

КЛУБ „ВЛАДИМИР САВЧИЋ - ЧОБИ & PRO ARTE“

Однедавно у Београду с много успеха ради клуб пријатеља музике Владимира Савчића и групе „PRO ARTE“. Чланови клуба добијају чланске карте, редовне билтене, фотографије, постере и обавештења о свим новим плочама и снимцима популарног певача и познате групе. Свако ко жели да постане члан клуба може се обратити на адресу:

КЛУБ „ВЛАДИМИР САВЧИЋ - ЧОБИ & PRO ARTE“
Душко Весић
Улица LXXIX НОВА бр. 98
III-32
Жарково код Београда

ПРОФИЛ ГРУПЕ
МАД (MUD)

МАД је данас један од најуспешнијих британских поп састава. Песме које они сниме касније месецима не силазе са листе популарности. Споменимо само: DYNAMITE, TIGERFEET, THE CAT CREPT IN и ROCKET. Ко су ти момци што пансирају хитове као од шале?

LES GRAY

1. рођен 9. априла 1946. године
2. школа: завршио гимназију
3. музичко образовање: учио клавир
4. претходно занимање: модни креатор
5. у групи је: певач
6. највише поштује: Битлсе

DAVE MOUNT:

1. рођен: 3. марта 1947. године
2. школа: завршио гимназију
3. музичко образовање: приватно учио бубње
4. претходно занимање: електротехничар
5. у групи је: бубњар
6. Битлсе

ROB DAVIS:

1. рођен: 1. октобра 1947. године
2. школа: завршио гимназију
3. музичко образовање: две године учио класичну гитару
4. претходно занимање: биротехничар
5. у групи је: гитариста
6. највише поштује: Дип Парпл

RAY STILES:

1. рођен: 20. новембра 1946. године
2. школа: завршио техничку школу
3. музичко образовање: курс за гитаристе
4. претходно занимање: архитектонски цртач
5. у групи је: бас гитариста
6. највише поштује: Битлсе

Аптур Саксон застao је на путу за собу смрти. То није био званичан назив најудаљенијег сателита, али га је он тако видео — можда и због тога што ни уз највећи напор није могао да заборави на безваздушну празнину која га је окружавала. Плашио га је жи вот у свемирској станици, али се добро чувао да то ником не покаже. То што су га изабрали у њену управу имало је, додуше, једну добру страну: као дебелушастом четрдесетогодишњаку пријало му је да Земљину тежу замени слабијом, вештачком гравитацијом.

Застао је пред једним пнеуматичним вратима и притиснуо дугме како би позвао такси. Врата су се отворила и он је кроз кратак ходник ушао право у летелицу.

— Господин Саксон? — упитао је такси-пилот.

Он климну главом.

А ако није случајно?

Посматрана споља, свемирска станица није уливала осећање сигурности. Изгледала је крхка и чак и са мале удаљености подсећала на какву дечју играчку. Прилазећи јој, Саксон је размишљао о дужности коју је већ неко време с успехом обављао. Овај сателит био је одсечен од осталог света, скривене камере бележиле су све што се на њему одигравало. У случају узбуне био је програмиран да се отвори и на тај начин усмрти сваки живи организам у својој унутрашњости.

Такси је слетео. Саксон је ушао у стражарску зграду и показао пропусницу двојици стражара који су се понашали као да га први пут виде. Када је, потом, стигао у своју канцеларију, на столу га је већ чекао један досије. Сео је и отворио га. „Ерик Драмонд“, читао је, „астронаут, пре три недеље вратио се са до сада најдужег путовања. Трагао је за планетама погодним за колонизацију. Путовао је сам, брзим извиђачким бродом-једноседом. На Земљи га чекају жена, двоје деце и приличан иметак“.

Саксон је листао даље. Биле су приложене фотографије, отисци прстију, снимци мрежњаче за идентификацију, детаљни лекарски налази. Из једне напомене забележене црвеним словима, Саксон је сазнао да је магнетофонска трака са извиђачког брода уништена. „Случајно“, тврдио је Драмонд. А шта ако није било случајно?

Саксон је одгурнуо досије и почео да размишља. Завалио се у наслоњачу и замишљено загледао у екране који су приказивали унутрашњост суседне собе.

Ноћна дадиља

Била је то лабораторија. Ерик Драмонд седео је сам у једној удобној столици и затворених очију слушао Холстову свиту „Планете“.

Саксон је бацио поглед на зидни хронометар и одлучио да одмах почне с радом. Изишао је из собе и ушао у лабораторију. Била је то кружна, засвођена просторија, сразмерно мала у односу на остале у станици. У њене зидове било је уграђено безброј апарата.

Драмонд искључи музику и устаде.

— Шта, опет? — рече. — Па већ су ме раставили на комаде!

Фантастична прича СИДНИ БАУНДЗ

СНОВИ У ДУЕТУ

Саксон је био задужен за коначну одлуку захваљујући свом јединственом таленту. Његова реч могла је да лабораторију за тестирање претвори у собу смрти.

Саксон му упуту један обезоружавајући осмех и посади се у најближу наслоњачу.

— Ја сам твоја ноћна дадиља, Ериче. Зови ме просто — Арт. Поспан си?

Драмонд га одмери.

— Не још — рече. — Играш ли шах, Арте?

— Па, умет да померам фигуре. Али, ако ти се игра, немам ништа против.

У досијеу је прочитао да је Драмонд извртан шахиста.

— Шах ми помаже да се опустим — рече астронаут размештајући фигуре. — Ти узми беле.

Почели су да повлаче потезе. За човека који је тврдио да га шах

Драмонд утону у дремеж и игла поче да исписује по графикону неправилну пинију.

одмара Драмонд је играо с напетом пажњом и Саксон се убрзо нашао у шкрипцу.

— Шах! — рече Драмонд.

Саксон је покушао да се извуче, но матиран је већ у следећем по-тезу.

— Могао сам и да те пустим да победиш — примети Драмонд устајући. Затим се опружи на постељу и затвори очи.

На можданом шаласима

Саксон је устао, извукао смотуљак жице из једног од апарата у зиду и наместио Драмонду електроде на главу и груди.

— Шта је сад то? — упитао је овај. — Прање мозга? Мучење не-саницом?

— Ништа томе слично — рече Саксон пријатељски. — Овај апарат зове се енцефалограф. Он записује твоје мождане таласе и оба вештава нас кад сањаш.

— Добро — рече Драмонд. — Претпостављам да знаш зашто то радиш.

— Лаку ноћ, Ериче, — рече Саксон уместо одговора. — Лепо сањај!

Драмонд убрзо утону у дремеж и игла поче да исписује по графикам неправилну кривуљу. Што је сан бивао дубљи, крива је постајала све уједначенија.

Саксон престаде да је посматра. Знао је да њено кретање на екрану прате они који су за то задужени. Њега је чекао други посао — посао који је само он био у стању да обави захваљујући свом јединственом таленту.

Сателитске власти држале су сваког космонаута у повратку све док га не би подвргле свим тестовима које је човек измислио. Нико није смео да крочи на Земљу док се не докаже да је потпуно без опасан. А било је разних опаснос-ти: нова врста бацила која би могла да изазове помор, наоко безопасна биљка која би на Земљи могла да послужи као најопаснија дрога, најзад — нов начин размишљања! У далеком свемиру лако је долазило до промене идеја и моралних вредности, до опасних мисли.

Саксон је био задужен за коначно тестирање. Његова реч могла је лабораторију за трен ока да претвори у собу смрти. Необична Саксонова способност састојала се у моћи да продри у туђе снове. Била је то нека врста телепатије, и њему самом недовољно јасна. Умео је не само да прати туђе снове већ да се уживи у све њихове нелогичности, као да и сам сања, да осети њихов скривени смисао.

Важно је сјићи у центар

Видевши да је Драмондово дисање постало уједначено, Саксон је сео у фотељу у углу, затворио очи и стао да чека. Ускоро је заједно са Драмондом сањао његов сан.

Осетио је како му се тело трза. Падао је, бескрајно падао кроз простор озрачен пламтећим сунцима. Затим је светлости нагло нестало. Плуснуо је у воду и потонуо. Ронио је све дубље, равномерно дишући без икакве тегобе. Што је дубље ронио, вода око њега постајала је светлија. Најзад је дотакао пешчано, шљунковито дно.

Стао је на ноге и почео да корача. Хођао је кроз растиње, између стена фантастичног облика, док

није стигао до једне мрачне пећине обрасле коралима. Вода је постала хладна као лед. Нагазио је на отворену шкољку и посекао стопало. Осетио је како га посеко-тина пече...

Призор из сна постепено се губио. Саксон је најзад отворио очи и промешкољио се у фотељи. Погледао је Драмонда и видео га како лежи затворених очију, усана развучених у блажен осмех.

Саксон је просудио да је сан нормалан и записао то у бележницу. Белешка је аутоматски прене-та претпостављенима.

Кривуља на апарату поново је постала неправилна. Драмонд је опет почео да сања и Саксон се одједном нашао у неком лавиринту. Био је збуњен све док није схватио да је лавиринт спиралног облика. Неки унутарњи глас говорио му је да треба стално да скреће удесно како би стигао до средишта лавиринта. А стићи у центар било је због нечега веома значајно. Саксон са су болела леђа. Због ниске таванице морао је да хода погнут. Његови кораци одјекивали су лавиринтом. Ходник је постајао све ужи, таваница све нижа...

Саксон затрепта и пробуди се. Поглед на електроенцефалограф уверио га је да су Драмондове реакције на сан нормалне. Али сан, да ли је и он нормалан?

Умесно Драмонда

Известио је претпостављене о свом утиску да у сну има нечега што није у реду. Потом је устао, пришао Драмонду и погледао његово мирно, уснуло лице. Помислио је на контролора који овог тренутка чека на његову, Саксонову, једну реч па да притисне дугме пред собом и избаци Драмонда напоље, у безваздушни простор. За трену-так га је прошла језа. Онда је поново сео у фотељу.

Драмонд је поново сањао и Саксон се још једном нашао у лавиринту. Наставио је да скреће удесно и удесно као да је програмиран. Таваница је била све нижа, ходник се толико сузио да је морао да се провлачи кроз њега. Осећао је да је већ близу центра и узбуђење му је расло...

Али, био је у исти мах свестан и једног другог призора — као сна у сну. Или, призор је био гото во исти, само то више као да није био Драмондов, већ његов, Саксонов сан. Осећао је као да из једног лавиринта, са висине, посматра други лавиринт, сићушан попут играчке, и у њему себе самог. Видео је себе како хода и најзад стиже до једне мале правоугаоне просторије у центру. Истовремено, у свом првом сну, стигао је пузећи у средиште лавиринта.

Али, соба у центру није била празна како је испрва мислио. У самој средини налазило се велико огледало. Погледао је у њега, очекујући да види Драмондов одраз. Али, обузет ужасом, угледао је сопствени лик!

Одједном, нашао се у соби за тестирање. Лежао је на постели, уместо Драмонда, са електродама на глави и грудима. Испред њега је био екран, а на екрану се видео контролор како уз осмех притиска дугме. Таваница се отворила и Саксон је излетео у безваздушни простор, у смрт...

Пробудио се у фотељи окупан у зноју. Срце у грудима му је тукло као да хоће да искочи. Притиснуо је дугме интерфона и узвикнуо:

— Убијте Драмонда!

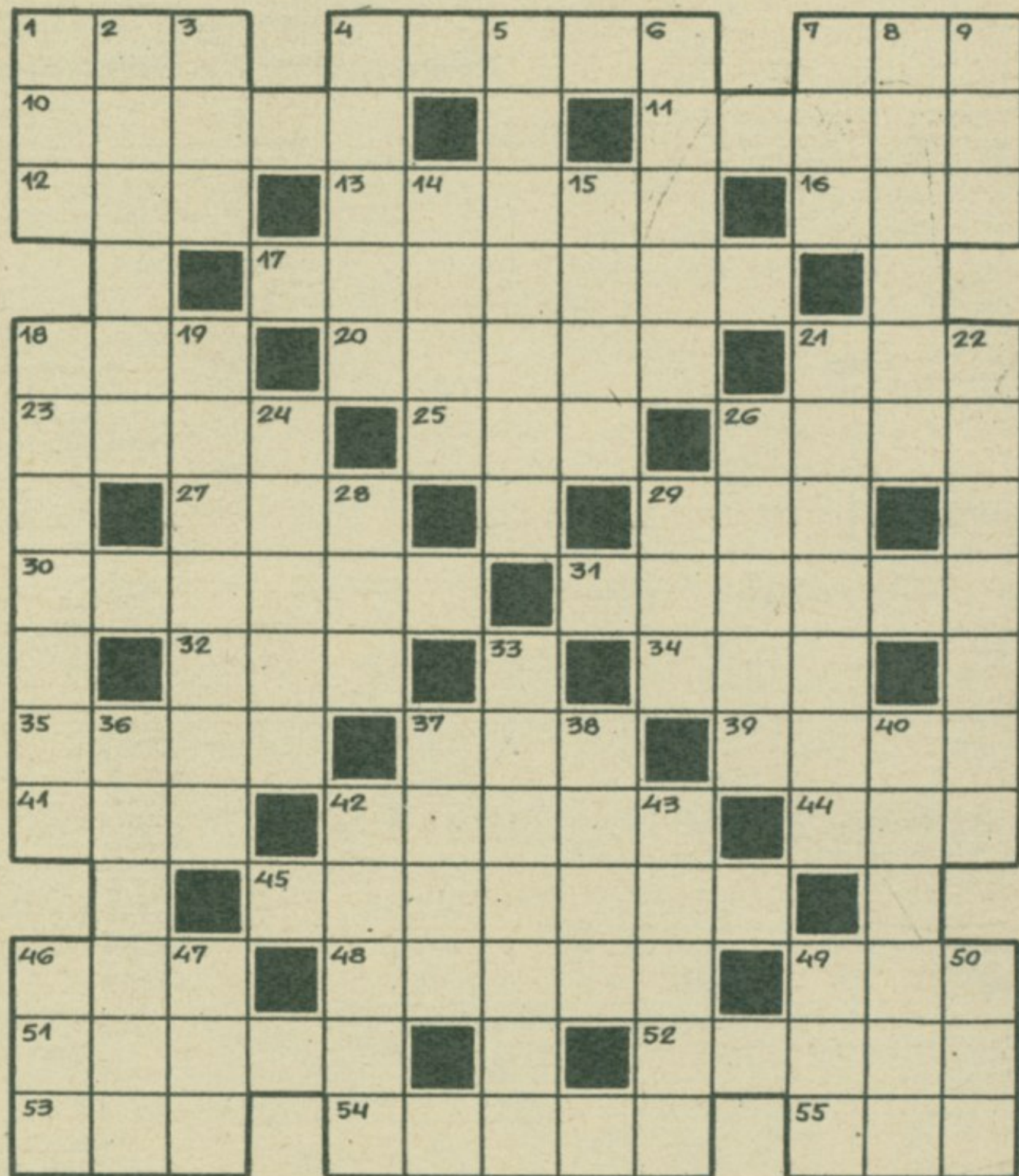
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Јединични вектор, 4) Синајска гора, 7) зимски спорт, 10) крш, крас, 11) ваздушно превозно средство, 12) амерички филмски глумац (Марфи), 13) човек-машина, 16) доњи део посуде, 17) врста оружја, 18) млечни производ, 20) чемеран, 21) врста житарице, 23) место на острву Пашману, 25) јужно воће, 26) забава, плес, 27) шаховски израз, 29) речно острво, 30) птица из реда кока, 31) онизак, 32) град у Француској, 34) словеначки глумац (Ранер), 35) висинска тачка, 37) жеравица, 39) личност из „Три мускетара“, 41) мађарски песник (Ендре), 42) справа за одређивање вертикалног положаја, 44) име глумице Миранде, 45) вијак, 46) одбрамбени играч, 48) део камп-опreme, 49) усамљен, 51) једна електрода, 52) најраспрострањенија биљка, 53) посао, 54) највећа река у западној Европи, 55) лука, пристаниште.

УСПРАВНО:

1) Орган чула вида, 2) онај који ради, 3) прост број, 4) машина за обраду материјала, 5) онај који није борац, 6) помагач хајдука, 7) трагедија Пјера Корнеја о легендарном шпанском јунаку, 8) птица грабљивица, 9) друго, 14) име песника Жупанчића, 15) египатски филмски глумац (Шариф), 18) наука о равнотежи сила, 19) гуњати, негодовати, 21) стати на нешто, 22) врста чамца, 24) град и лука у Естонској ССР, 26) пастирска песма, 28) катран, 29) загревачка филмска глумица (Карић), 33) силовит напад, 36) промена, измена, 37) хемијски елемент, 38) мушко име, 40) спремиште, 42) сајам, 43) улазница, 46) ноћни локал, 47) при, уз, 49) килим, 50) један од завршетака шаховске партије.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) трака, 6) прост, о, 11) алат, 12) Раде, с, 14) брзина, 16) одељак, 18) Лил, 19) амеба, 21) Ава, 22) ати, 23) лавор, 24) Нине, 25) сека, 27) ној, 28) окос, 29) транс, л, 31) одани, 32) Топуско, 33) аларм, ц, 36) ортак, 40) море, 41) бик, 43) „Аида“, 44) Ака, 45) Бојан, 47) Цер, 48) Нал, 49) орада, 50) жла, 51) елипса, 53) упијач, т, 55) циник, 56) Нона, и, 57) талас, 58) арена.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКЕ“ Милољуб Лазаревић. Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника“ Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 176,00 дина, полугодишња 88,00 дина, тримесечна 44 дина. Претплата за иностранство: годишња 352,00 дина, полугодишња 176,00 дина, тримесечна 88,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у страним валутама: ДМ 60.—, Долар 24.—, Фф. 112.—, Шфр. 70.—, Шкр. 162.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу нишлења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1 1973. године не плаћа се порез на промет.

ЈЕДИНСТВЕНА ПРИЛИКА: НУДИМО ВАМ 6 НАЈЛЕПШИХ КЊИГА КОЈЕ НЕ МОЖЕТЕ ДА КУПИТЕ У КЊИЖАРАМА!

**АВАНТУРЕ
НАЈСЛАВНИЈИХ
ВИТЕЗОВА**

Знате ли баш све о витезовима Округлог стола? Једна књига из ове библиотеке посвећена је само краљу Артуру и његовим јунацима: Ланселоту, Тристану, Гавену и другим. Ову књигу о њиховим двобојима читаћете са највећим уживањем.

Ко је био наш највећи јунак? Одговор потражите у роману о Милошу Обилићу, младићу неизмерне снаге и неустрашивости. Књига је пуна битака, невероватних заплета, јуначких двобоја.

У овој библиотеци о витезовима наћи ћете још четири исто тако занимљиве књиге о старим грчким јунацима, о ратовима које су водиле римске легије, о подвизима најхрабријих људи из далеког Јапана.

**ОВЕ КЊИГЕ НЕЋЕТЕ
ИСПУСТИТИ ИЗ РУКУ!**

Библиотеку „ЛЕГЕНДЕ О
СТАРИМ ЈУНАЦИМА“ мо-

жете купити једино преко „Политикиног забавника“ за готово уз попуст од 5%, тј. свих 6 књига стаје 114.— динара.

Књиге можете купити и на отплату у 4 месечне рате по 30.— динара. Када вам поштар донесе књиге, платићете му цео износ (ако купујете за готово) или прву рату (ако купујете на отплату).

Књиге су повезане у пуно платно, са заштитним омотом у боји, штампане су ћирилицом. Цела библиотека има преко 1.200 страница текста.

ИП „НАРОДНА КЊИГА“
11001 Београд, Шафарикова 11

НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем библиотеку „ЛЕГЕНДЕ О СТАРИМ ЈУНАЦИМА“.

1. ЗА ГОТОВО по цени од 114.— дин. и платићу поштару кад ми донесе библиотеку (поузећем)
2. НА ОТПЛАТУ по цени од 120.— дин. у четири месечне рате. Прву рату од 30.— динара платићу поштару кад ми донесе библиотеку.

Купац

(Пошт. број, место, улица и број)

(Овера предузећа за купце на отплату)

(Потпис)

Попуни, изрежи, залепи на дописницу и пошаљи на адресу ИП „НАРОДНА КЊИГА“, 11001 Београд, Шафарикова 11.

ОН ЈЕ ОСЛОБОДИО УЖИЦЕ!

Ученик сам V разреда основне школе „Душан Јерковић“ у Банатском Карловцу на бих желео да сазнам нешто више о хероју чије име носи моја школа.

Радивоје Павловић,
Банатски Карловац

Бранећи 29. XI 1941. на брду Кадињача прилаз слободном Ужицу, заједно са две чете свог Ужичког партизанског одреда, с Радничким батаљоном и једном четом Посавског одреда, јуначки је погинуо командант Ужичког партизанског одреда Душан Јерковић. Тако се, херојском смрћу, у 27. години, завршио светао животни пут омиљеног учитеља, комунисте, борца и команданта.

Душан Јерковић је рођен 1914. године у Огару, у Срему. Учитељску школу завршио је 1934. у Шапцу. Од 1936. радио је као учитељ у селима око Вајине Баште и у источној Восни. Члан КПЈ постаје 1939. У јулу 1941. Душан Јерковић је у првим устаничким редовима Убрзо постаје командир Рачанске чете у Ужичком народноослободилачком партизанском одреду, а од септембра 1941. он је командант целог Одреда. Под његовим руководством, захваљујући и његовој личној храбрости и залагању у беспокривној борби, 24. IX 1941. ослобођено је Ужице, касније Титово

Ужице. Два месеца касније, у току прве непријатељске офанзиве, кад се у слободном Ужицу налазио и Врховни штаб, један пук 342. немачке дивизије, појачан артиљеријом и тенковима, наступао је од Љубовије преко Рогачице према Ужицу. Поподне 28. XI Немци су избили у рејон брда Кадињаче, 10 километара северозападно од Ужица. Требало је по сваку цену спречити немачки продор у Ужице и

заузимање града и тако спасти Врховни штаб. На Кадињачи су се већ налазили Раднички батаљон из Ужица, две чете Ужичког одреда и једна чета Посавског одреда. Партизани су нападнути 29. XI пре подне много надмоћнијим снагама. После огорчене борбе, око подне, Немци су заузели партизанске положаје. Преко мртвих тела партизана и њихових команданата непријатељ је ушао у Ужице, али Врховни штаб је већ био напустио град. Иако су изгинули готово сви браниоци Кадињаче и мада је пало дотад слободно Ужице, задатак је био извршен; спасен је Врховни штаб.

Тачно две године касније, 29. новембра 1943. у Јајцу је основана

нова Југославија. У њене темеље своје животе су уградили и Душан Јерковић и сви јунаци с Кадињаче, која је инспирисала песника Слава Вукосављевића за истоимену поему.

За народног хероја Душан Јерковић је проглашен 25. XI 1944.

ЈЕСЕЊЕ ЛИШЋЕ

Молим те да у Малој пошти објавиш речи стариградске песме „Јесење лишће“.

Бранислава Рандељ,
Бела Црква

Речи ове лапе песме не гласе увек исто и каткад се певају с неколико мањих измена у стиховима. Ипак, надамо се да нам читаоци неће замерити ако су се у стиховима који следе поткрале грешке или измене. Дакле:

ЈЕСЕЊЕ ЛИШЋЕ

Јесење лишће већ опало је,
ни травке нема, пустош је свуд.
У срцу моме, у мојој души
још увек влада вечита студ.

Узалуд беху све наде моје,
залуд се надах да ћеш остати.
А сад тек видим да збиља идеш
и да се морам с тобом растати.

Па иди, иди, у свет далеки,
мира ти желим на путу том.
А кад ти буде блистала срећа
заборави на ме, заборави тад.

Јесење лишће већ опало је,
ни травке нема, пустош је свуд.
У срцу моме, у мојој души
још увек влада вечита студ.

ЗА АТЛЕТИЧАРЕ

Желела бих да се учланам у Атлетски клуб „Црвена звезда“ на те молим та објавим адресу овог клуба.

Снежана Савић,
Параћин

Адреса коју тражите гласи: АК „Црвена звезда“, Узун Миркова 1, тел. 621-650, 11000 Београд.

ГДЕ ЈЕ ЗМИЈИ СРЦЕ?

Молим те да у Малој пошти напишеш где је змији смештено срце.

Љиља Митић,
Велика Плана

Срце у змије налази се у предњем делу тела, исто као и стомак.

У ствари, срце је смештено у првој петини целе дужине змијског тела, а стомак је дугачак, узан и веома растегљив.

УКОРИЧЕНИ КОМПЛЕТИ ЗАБАВНИКА

Продајем укоричене комплете Забавника од 1952. до 1966. године, сем 1961. и 1963. године.

Молимо све заинтересоване читаоце да се јаве на адресу:

Дарко Марковић,
Хаџи Проданова 4,
11000 Београд

КАКО ПИСАТИ ПИЖОНУ?

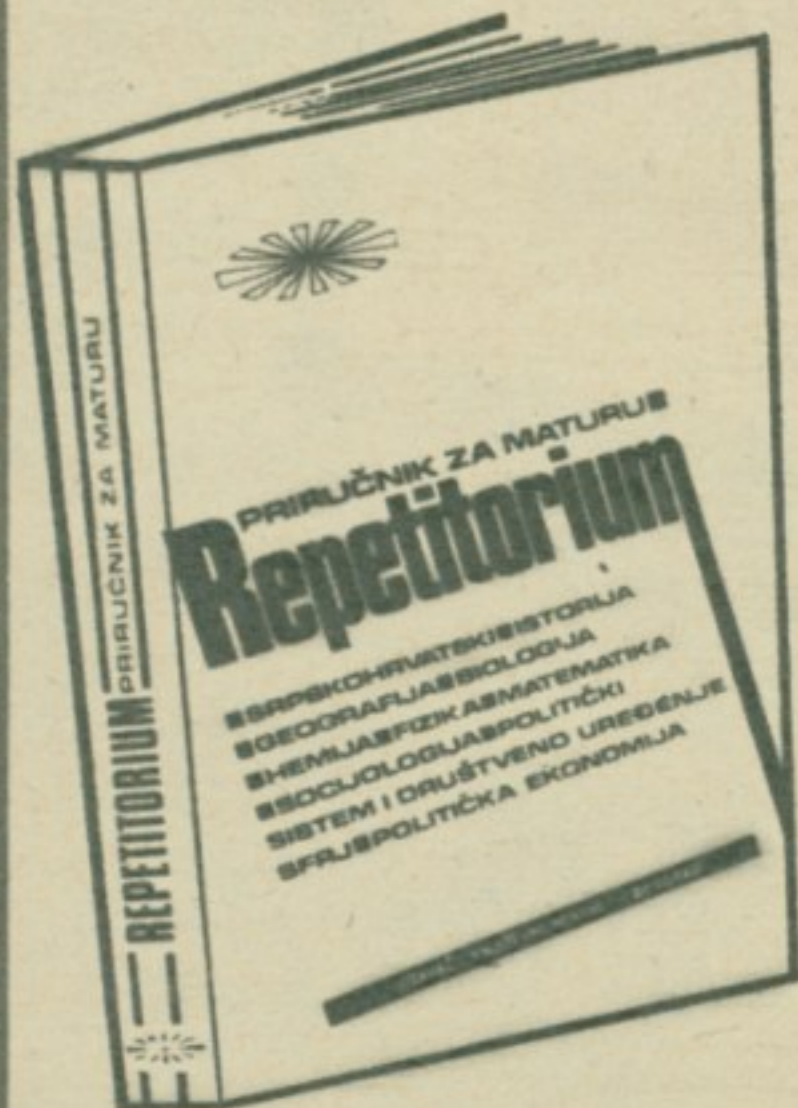
Молим те да у Малој пошти објавиш адресу на коју бих могла да пишем фудбалеру „Црвене звезде“ и наше репрезентације Владимира Петровићу-Пижону.

Данијела Јауковић,
Сурдулица

Владимиру Петровићу-Пижону можете писати на адресу: ФК „Црвена звезда“, Љутице Богдана бр. 1, 11000 Београд. На исту адресу можете се јавити и осталим фудбалерима овог клуба.

УЧЕНИЦИ – СРЕДЊОШКОЛЦИ!

ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, социологије, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда.

Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

Репетиторијум можете добити поужећем, по цени од 60.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НЧП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, пошт. факс 23.

$$\log x = \cos 60^\circ$$

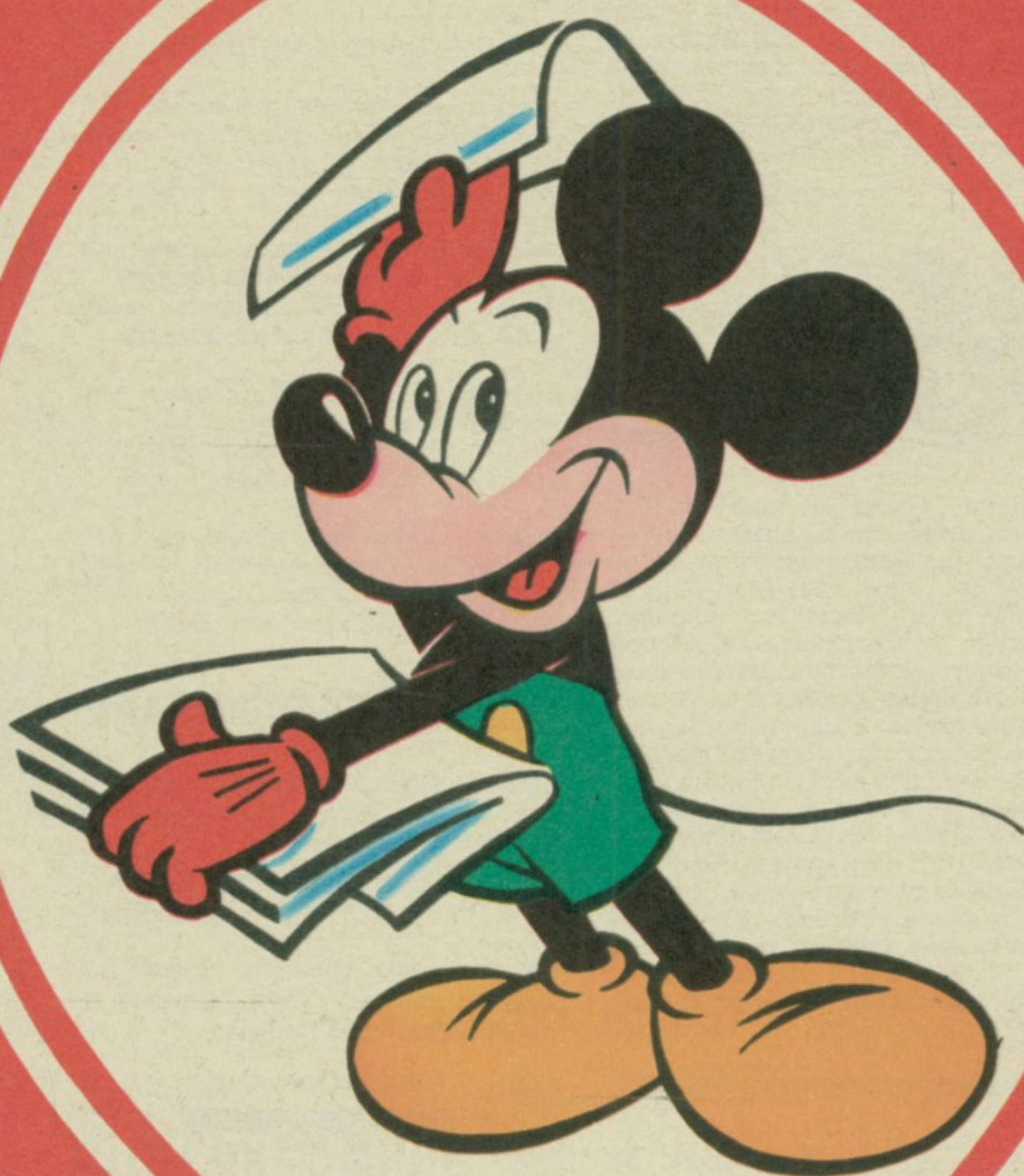
$$\Rightarrow x = \sqrt{10}$$

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ

Лако и брзо можете и сами научити из књига „ИЗРАБЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“. Нудимо вам четири књиге које садрже целовиту израду свих задатака из математике за гимназије, техничке и остале средње школе (I књига — Алгебра за I разред, II књига — Алгебра за II разред, III књига — Тригонометрија и алгебра за III разред и IV књига — Аналитичка геометрија, низови, диференцијални и интегрални рачун и стереометрија за IV разред). Наручите дописницом или писмом са назнаком које књиге желите на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п.п. 64. Књиге ћете одмах добити и платити поштару кад вам донесе (поузећем). Цена сваке књиге је 60 динара. Ко наручи све четири књиге заједно, платиће свега 190 динара!

УСКОРО!

**Микијев
ЗАБАВНИК**

У ИЗДАЊУ

**ПОЛИТИКИНОГ
ЗАБАВНИКА**
СРПСКОХРВАТСКИ - ЋИРИЦОМ

ЈЕДИНИ ЈУГОСЛОВЕНСКИ НЕДЕЉНИ ЛИСТ У ПУНОМ КОЛОРУ
ЗА ГЛУБИТЕЉЕ ДИЗНИЈЕВИХ СТРИПОВА СВИХ УЗРАСТА